

Odd Frank Vaage

Mosjon, friluftsliv og kulturaktiviteter

Resultater fra Levekårsundersøkelsene fra 1997 til
2007

Rapporter I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

© Statistisk sentralbyrå, april 2009	Standardtegn i tabeller	Symbol
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Tall kan ikke forekomme	.
	Oppgave mangler	..
	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-7571-5 Trykt versjon	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-7572-2 Elektronisk versjon	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: 07.02.50/07.02	Brudd i den loddrette serien	—
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Statistisk sentralbyrå (SSB) har i 1997, 2001, 2004 og 2007 gjennomført representative landsomfattende undersøkelser om nordmenns levekår der trening, mosjon og friluftsliv har vært et sentralt tema. I 2007 ble det også stilt noen spørsmål om kulturaktiviteter, bruk av kulturtilbud og bruk av noen sentrale medietilbud. I alle undersøkelsene var hovedutvalget personer i alderen 16 år og eldre. I 1997, 2001 og 2007 ble det også stilt spørsmål til et utvalg barn i alderen 6-15 år.

I denne rapporten er det brukt mest resultater fra de to siste undersøkelsene, som det i liten grad er blitt publisert tall fra før. Det gjelder altså 2004- og i særlig grad 2007-undersøkelsen. Det er også gjort en del sammenligninger med tall fra 1997- og 2004-undersøkelsene.

Formålet med rapporten er å gi et overblikk over hva de siste års levekårsundersøkelser inneholder av informasjon om nordmenns fritidsaktiviteter, i første rekke når det gjelder trening og mosjon. Rapporten gir også et innblikk i befolkningens friluftslivsaktiviteter og aktiviteter innenfor kultur- og mediebruk.

I kapittel 1 blir datagrunnlaget for rapporten beskrevet. Der blir det også lagt fram noen av rapportens hovedresultater. I kapittel 2, som er det mest omfattende, blir fysiske aktiviteter på fritiden beskrevet både generelt og i detalj. Aktivitet i treningsstudio, avstand og bruk av nærmeste treningstilbud og utgifter til trening og mosjon blir også omtalt.

I kapittel 3 blir medlemskap og aktiviteter i idrettslag, blant annet gratisarbeid beskrevet. Om idrettsdeltakelse skjer i idrettslag eller på annen måte blir også omtalt. Kapittel 4 er viet til friluftsliv, både hvilke aktiviteter folk deltar i og medlemskap i friluftslivsorganisasjoner.

Kapittel 5 dreier seg om bruk og tilgang til kulturtilbud og kulturaktiviteter. Kapitlet omhandler også bruk av TV, PC og spill, inkludert spill på Internett. I kapittel 6 blir kulturbruk, mediebruk og idrettsaktiviteter sett i sammenheng: Er det de samme som er ivrige brukere av alle disse tilbudene, eller er det ulike grupper som er aktive på hvert sitt felt.

Prosjektstøtte: Kultur- og kirkedepartementet

Innhold

Forord	3
1. Datagrunnlag og hovedresultater	5
1.1. Datagrunnlag	5
1.2. Hovedresultater	6
2. Trening og mosjon i fritiden	10
2.1. Fysisk aktivitet i fritiden generelt	10
2.2. Deltakelse i ulike typer fysisk aktivitet	14
2.3. Antall ganger man trener i ulike mosjonsgrener	28
2.4. Aktivitet i treningsstudio	40
2.5. Utgifter til trening og mosjon	42
2.6. Avstand til nærmest treningstilbud	46
2.7. Bruk og avstand til gang/sykkelvei	54
2.8. Noen fritidstilbud for barn i nærmiljøet	56
3. Idrett og organisasjonsdeltakelse	58
3.1. Medlemskap og aktivitet i idrettslag	58
3.2. Deltakelse i idrett gjennom idrettslag	63
4. Friluftsliv	67
4.1. Ulike friluftslivsaktiviteter	67
4.2. Medlemskap i friluftslivsorganisasjoner	76
5. Bruk av kultur- og medietilbud	79
5.1. Bruk av kulturtilbud	79
5.2. Tilgang til kulturtilbud	86
5.3. Egne kulturaktiviteter	87
5.4. Bruk av massemedier og spill	90
6. Kultur, mediebruk og fysisk aktivitet i sammenheng	93
6.1. Sammenheng mellom mediebruk og kulturbruk	93
6.2. Sammenhengen mellom medie-/kulturbruk og fysiske aktiviteter	95
Referanser	100
Vedlegg: Tabeller	101
Figur- og tabellregister	109

1. Datagrunnlag og hovedresultater

1.1. Datagrunnlag

Statistisk sentralbyrå (SSB) har i 1997, 2001, 2004 og 2007 gjennomført representative landsomfattende undersøkelser om nordmenns levekår der trening, mosjon og friluftsliv har vært et sentralt tema. I 2007 ble det også stilt noen spørsmål om kulturaktiviteter, bruk av kulturtilbud og bruk av noen sentrale medietilbud. I alle undersøkelsene var hovedutvalget personer i alderen 16 år og eldre. I 1997, 2001 og 2007 ble det også stilt spørsmål til et utvalg barn i alderen 6-15 år.

I denne rapporten er det brukt mest resultater fra de to siste undersøkelsene, som det i liten grad er blitt publisert tall fra før. Det gjelder altså 2004- og i særlig grad 2007-undersøkelsen. Det er også gjort en del sammenligninger med tall fra 1997- og 2004-undersøkelsene. I en viss grad er det også hentet tall fra tidligere undersøkelser Statistisk sentralbyrå har gjennomført, der det er stilt spørsmål om trening og friluftsliv.

Tallene fra 1997- og 2001-undersøkelsene er i hovedsak basert på spørreskjema på papir som deltakerne i undersøkelsen har mottatt i posten og besvart på egenhånd hjemme. I 2004- og 2007-undersøkelsene har spørsmål om fysisk aktivitet i fritiden, stilt til voksne (16 år og eldre) i hovedsak blitt besvart over telefon og svarene registrert elektronisk. De andre spørsmålene er besvart på papirskjema sendt til dem som deltok i intervjuundersøkelsen. Noen av dem som deltok i intervjuundersøkelsen svarte ikke på papirskjemaet. Dette er årsaken til at antall svar er større i noen tabeller enn i andre. I denne rapporten er det blant de voksne bare brukt tall for dem i aldersgruppen 16-79 år. Svarene fra barn i alderen 6-15 år er alle besvart ved postsendte papirskjema. De yngste barna har i stor grad fått hjelp av foreldre/foresatte for å besvare spørsmålene. En dokumentasjonsrapport om datainnsamlingsprosedyrer og spørreskjema i 2007-undersøkelsen er publisert (Rørvik 2008).

Helsedirektoratet ga i 2008 ut en rapport om Fysisk aktivitet blant barn og unge i Norge (Helsedirektoratet 2008). Undersøkelsen den rapporten bygger på har en annen innfallsvinkel enn det SSBs levekårsundersøkelser har. Den er også basert på en annen type datainnsamling og andre typer spørsmål. Den kan være nyttig som et supplement til tallene i denne rapporten.

Når det gjelder aldersfordelingen blant barn, er den delt opp i 6-8, 9-12 og 13-15. I tillegg er 6-12 år tatt med. Dette er gjort fordi det skal være mulig å sammenligne en del annen publisert statistikk som gjelder barn, der denne aldersoppdelingen er brukt.

I noen tilfelle er tall fra tidligere undersøkelser (1997 og 2001) justert for å bli tilpasset tallene for 2004 og 2007. Derfor kan tall i tidligere publikasjoner avvike noe fra tallene i denne rapporten.

Der respondentene har oppgitt antall ganger de har deltatt i ulike aktiviteter, er øverste grense satt til 300. Der svarene har vært høyere, har tallet blitt justert ned til 300. Dette skyldes at målet med målingene er å fange opp hvor mange dager i løpet av året man er aktiv på de ulike feltene, ikke hvor mange ganger per dag. Det er bare få endringer som er gjort i dataene i denne sammenheng, og det har ikke medført at resultatene er blitt endret i noen vesentlig grad.

Fra undersøkelse til undersøkelse har det blitt gjort noen endringer i spørsmålene. Dette kan være gjort ved at spørsmål er utelatt eller føyd til, eller at spørsmålsstilling er blitt forandret. Dette er gjort for å bedre eller øke aktualiteten på spørreskjemaet. Det er også gjort justeringer når spørsmål er flyttet fra papirskjema til

intervju. I noen tilfelle har disse endringene ført til at spørsmål ikke lenger er sammenlignbare. Slike sammenligninger er derfor ikke utført i denne rapporten.

I 2007 ble det stilt spørsmål om skiløping/langrenn og alpint bare i tilknytning til spørsmålene om friluftslivsaktiviteter. I tabeller med trenings-/mosjonsaktiviteter er disse tallene brukt, for å gi et bilde av så mange ulike idrettsaktiviteter som mulig. Det er da verd å merke seg at tallene for skiaktiviteter er basert på et annet grunnlag enn de andre aktivitetene. Tester har vist at tallene ikke ville avvike mye fra hverandre, dersom det også for de andre aktivitetene bare ble brukt de som har svart på papirskjemaet.

Kulturbrukstallene som er samlet inn i levekårsundersøkelsene avviker noe fra kulturbrukstall i SSBs kulturbruksundersøkelser. Dette skyldes mest sannsynlig at spørsmålene stilles i to ulike sammenhenger. I levekårsundersøkelsene er spørsmålene stilt i samme undersøkelse som det er stilt spørsmål om bolig, utsatthet for vold og fritid generelt. I Kulturbruksundersøkelsen er hele undersøkelsen rettet inn mot mediebruk og kulturbruk og det er sterkt fokus på slike forhold.

Disse forskjellene kan også ha noe med at dataene til kulturbarometeret samles inn i fire korte perioder fordelt utover året, mens dataene til levekårsundersøkelsen bare samles inn i en lengre periode på høsten.

1.2. Hovedresultater

Kapittel 2 om trening og mosjon i fritiden viser at den fysiske aktiviteten i fritiden for å trene eller mosjonere har økt de seinere åra for de voksne (16-79 år). Trening har økt i alle aldersgrupper. Kvinner og menn trener nesten like mye, og mange unge og eldre trener mye. Blant dem med høy utdanning er andelen som trener størst.inntekt betyr mindre for folks treningsnivå. Trening på fritiden er ikke noe typisk byfenomen og det er liten forskjell i treningen i ulike fylker. Blant barn (6-15 år) trener gutter oftere daglig enn jenter og gutter trener mer enn jenter når alderen øker. Eldre barn trener mye mer enn yngre barn og det er mest trening blant barn av foreldre som tjener mye.

En stor del av befolkningen deltar på fotturer, skigåing og sykling i løpet av et år. Mange er også aktive med jogging. Det har vært en økning de seinere åra i andelen som går turer til fots. Derimot er det færre som svømmer og sykler. Menn er de som driver mest med fotball og golf. Det er også de som i størst grad går på ski. Kvinner er de som er mest med i aerobics/gymnastikk/trimparti. Det er unge som i størst grad deltar i lagidretter. Høyest gjennomsnittsalder finner vi blant dem som går raske turer. Det er likevel den aktiviteten som er mest typisk for alle aldersgrupper. Det er flere unge jenter enn gutter som driver med aerobics, organisert dans, håndball og alpint. Unge gutter er de som i størst grad er aktive med fotball, styrketrening, golf og ishockey. Mange faller fra innenfor mange aktiviteter når de går fra tenårene til voksen alder. Det gjelder begge kjønn.

Skiidrett, jogging og sykling er mest vanlig blant dem med høy utdanning. Skigåing er også mest vanlig blant dem med høy husholdningsinntekt. Generelt sett er det større aktivitet innenfor de fleste grener blant de høyt utdannede både for yngre og eldre.

Blant barna er det flest som trener med sykling, svømming og skiløping. Sju av ti barn sparker fotball i løpet av et år. Blant dem er guttene i overtall, men stadig flere jenter spiller også fotball. Generelt sett er det kjønnsforskjeller i mosjonsaktivitetene blant barn på samme måte som blant voksne. Det er størst aktivitet i de ulike grenene blant eldre barn. Det er et fall i aktiviteten for mange grener fra barn til ungdom. De minste barna er mest aktive med skiturer, fotball og svømming.

Barn som i størst grad deltar i langrenn og alpint er de som har foreldre med høy inntekt. Det er også de som i størst grad er med i fotball, tennis og ishockey. Barns

skiaktiviteter har likevel klare sammenheng med foreldres utdanning. Det er derimot liten forskjell i ulike typer fysisk aktivitet om barn bor sentralt eller ikke.

Turgåerne og joggere er de som er aktive oftest. I gjennomsnitt går nordmenn 80 raske turer i året. Kvinner går flest turer, menn jogger og sykler flest ganger.

Det er stor aktivitet blant barn uansett alder for skirenn, sykling og svømming. Barn som sykler og spiller fotball er mest aktive i alle aldre. Foreldres utdanning betyr lite for hvor mange ganger barn er aktive i ulike grener.

94 prosent av den voksne befolkningen trener i én eller flere grener. Nesten hver fjerde 16-19-åring er med i minst 10 grener. De med høy utdanning og inntekt deltar i flest grener.

Undersøkelsene viser at det er økende bruk av treningsstudio/helsesenter. Treningsstudio blir mest brukt blant yngre personer. Dessuten er det mer bruk av treningsstudio av personer med høy utdanning og inntekt enn av andre. De som bor i Oslo er større brukere av treningsstudio enn personer som bor i andre deler av landet.

De som trener minst en gang i måneden hadde i 2007 en utgift til utstyr, medlemsavgifter eller lignende i forbindelse med trening eller mosjon på omtrent 2600 kr i året. Menn har større slike utgifter til trening enn kvinner har. Det er de unge som har størst utgifter til slikt. Unge jenter har større utgifter til trening enn unge gutter. De med høy utdanning har større utgifter til trening enn andre. Utgiftene øker også med økt husholdningsinntekt. Barn som trener har en utgift på mer enn 5000 kr per år til det som trengs til trening eller mosjon.

Nordmenn har i de seinere åra fått lengre avstand til nærmeste skytebane, svømmehall og lysløype. På den annen side har de fått kortere avstand til nærmeste golfbane. En av fem har gangavstand til ishall/kunstfrossen bane. Det er likevel stor forskjell mellom by og land i tilgangen til ishall/kunstfrossen bane.

Det er små endringer i bruken av idretts-/treningsanlegg de seinere åra blant voksne. Det tilbudet flest bruker i løpet av et år er tilrettelagt badeplass, færrest bruker tennisbane. Menn er mer allsidig i bruk av de ulike anleggene enn kvinner. 16-19-åringer er svært aktive brukere av anlegg. Også småbarnsforeldre er aktive brukere. Det tilbudet som blir brukt oftest er idrettshaller. Lysløypene blir også flittig brukt.

Blant barna er det flest som bruker badeplass, svømmehall og idrettsplass. Gutter er de som bruker idrettsplassene mest, jentene er mest i idrettshallene. Svømmehaller og ishaller blir mest brukt av de minste barna. Blant barna er det idrettsplasser og idrettshaller som brukes flest ganger. Fire av ti barn bruker tilgjengelig idrettsplass 20 ganger eller mer i løpet av et år.

Kapittel 3 om idrett og organisasjonsdeltakelse viser at det er flest menn og unge som er medlemmer av idrettslag. Aktivitetsgraden blant medlemmene er økende. Det er unge som er de mest aktive medlemmer. Det er høy medlemsandel i idrettslag blant dem med høy inntekt, men medlemmer med lav utdanning er mest aktive. Dessuten er det størst andel medlemmer, men færrest aktive på landsbygda.

En av tre nordmenn gjør gratisarbeid for idrettslag. 35-44-åringer er de mest aktive. Færre var med i gratisarbeid i 2007 enn ti år tidligere. Medlemmer av idrettslag bruker over 50 timer på gratisarbeid i året, 60 timer går til gratisarbeid blant dem som bruker tid på slikt. Blant de aktive medlemmene går 84 timer til gratisarbeid i året. Det er gifte/samboende med skolebarn som gjør mest gratisarbeid. Menn bruker mer tid til gratisarbeid enn kvinner gjør.

Mens de som går skiturer og sykler i svært liten grad er knyttet til noe idrettslag, er sju av ti blant dem som spiller håndball knyttet til idrettslag. I de seinere åra har det blitt økt organisering blant dem som er aktive med golf. Blant barna er de aktive jentene innen ulike grener mer knyttet til idrettslag enn guttene. De minste barnas aktiviteter er mest knyttet til idrettslag. Mest aktivitet knyttet til idrettslag er det blant barn av foreldre med høy inntekt.

Kapittel 4 om friluftsliv viser at det er færre som går på tur i skogen nå enn på 1970-tallet, og færre unge går fotturer og skiturer. Likevel er det totalt sett et økende antall fotturer og sykkelturer blant befolkningen. Derimot er det en klar nedgang i bær- og soppturer de siste ti åra.

Kvinner og godt voksne er de mest aktive turdeltakere. Bær- og soppturer er også helst for de godt voksne. Mens kvinner er de som i størst grad plukker bær og sopp, er det menn som helst går på jakt. Unge er mest aktive i de fysisk krevende idrettene, slik som alpint, skøyteturer, klatring i fjell og is og rafting/elvepadling. Fotturer og spaserturer er for de fleste uansett alder. De med høy utdanning og inntekt går mest fotturer og skiturer.

Blant barn er det flest som deltar på fotturer og utendørs bading i løpet av et år. Gutter er mest på fisketurer, mens jentene er mest på rideturer. Barn i ulike aldersgrupper velger stort sett de samme aktivitetene. Skiaktiviteter og husholdningsinntekt henger likevel sammen. Barn av foreldre med lav utdanning er minst med i friluftslivsaktiviteter. Det er derimot liten forskjell i valg av aktiviteter om barn bor sentralt eller ikke.

I 2007 var 13 prosent av befolkningen med i friluftslivsorganisasjoner. Flere menn enn kvinner er medlemmer og andelen medlemmer er størst blant høyt utdannede. Blant unge har det vært en økning i andelen medlemmer de seinere åra.

Kapittel 5 om bruk av kultur- og medietilbud, viser at kinoene er det kulturtilbudet som flest bruker i løpet av et år, men idrettsarrangement og bibliotek er de tilbudene som gjennomsnittlig blir besøkt flest ganger. I de seinere åra har det vært økende bruk av kino-, konsert- og teater tilbudene. I gjennomsnitt går hver voksen nordmann 26 ganger på kulturtilbud i løpet av et år.

Kvinner er de mest aktive brukere av kulturtilbud. Flest unge går på kino, mens flest eldre går på tros-/livssynsmøter. Det er flest brukere av mange tilbud i Oslo og Akershus i forhold til andre deler av landet. Det er flest kulturbrukere blant dem med høy utdanning og høy husholdningsinntekt.

Barn er aktive kulturbrukere. De går i gjennomsnitt på 36 kulturtilbud i løpet av et år. Jenter går på flere ulike tilbud enn guttene. Det er en klar positiv sammenheng mellom andelen barn som bruker ulike kulturtilbud og foreldres utdanning og husholdningsinntekt. Barns kulturbruk er nokså jevnt fordelt på alle landsdeler, og det er liten forskjell i kulturbruken om barn bor sentralt eller ikke.

Undersøkelsene viser at det er flere som besøker det når et kulturtilbud er i nærheten av bostedet. Likevel viser tallene at barn bruker kulturtilbud også om tilbudene ligger langt unna. Det tilbudet folk har nærmest er folkebibliotek. Halve befolkningen bor i nærheten av et slikt tilbud.

I gjennomsnitt leser hver voksen nordmann 13 bøker i året. Barn leser derimot 26 bøker i samme periode. Blant de voksne kan én av tre spille et instrument. De unge leser færrest bøker, men er ivrigst til å spille instrument. Graden av egen kulturaktivitet har liten sammenheng med utdanning og husholdningsinntekt. Én av ti er medlemmer i kunst- eller kulturforeninger. Kvinner og unge er de mest aktive medlemmene i kunst-/kulturforeninger. Andelen aktive medlemmer i kunst/kulturforeninger har økt de siste ti åra.

Blant barn kan fire av ti spille et instrument. En av fem barn er med i organisert sang eller musikk. Jenter er i større grad med på slikt enn gutter, og barn av foreldre med høy utdanning er mer med enn andre barn.

Den voksne befolkningen bruker i gjennomsnitt 21 timer til TV og PC på fritiden i løpet av en uke. Det er de eldre som ser mest på TV, de unge bruker mest PC. De høyt utdannede bruker mindre tid på både TV, PC og spill enn det andre gjør.

Barn bruker i gjennomsnitt 22 timer til TV og PC i uka. Ni av ti barn bruker PC i løpet av en uke. Det er tre ganger mer PC-bruk blant de eldste barna enn blant de yngste. Gutter bruker mer tid til spill enn jenter gjør. Barn av foreldre med høy utdanning bruker minst tid på PC og TV.

Kapittel 6 om kulturbruk, mediebruk og fysisk aktivitet i sammenheng, viser at de som er ivrige TV-seere bruker kulturtilbud mindre enn andre. Det er også lite kulturbruk blant dem som ikke bruker PC. Ivrige boklesere er derimot også ivrige kulturbrukere.

Barn bruker kulturtilbud like mye uansett tid til TV-seing. Det er heller ingen klar sammenheng mellom PC-bruk og kulturbruk blant barn. Kulturbruksandelen er lavest blant de barna som ikke leser bøker.

Blant de voksne er det slik at de som er svært fysisk aktive leser flere bøker og ser mindre TV enn andre. De mest fysisk aktive bruker også i størst grad kulturtilbudene. Og de aktive kulturbrukerne har størst brukerandel på ulike fysiske aktiviteter. Sammenheng mellom mengde kulturbruk og antall fysiske aktiviteter gjelder både for menn og kvinner og for de ulike aldersgruppene.

For barn betyr boklesing og TV-seing lite for hvor ofte man trener. De barna som ikke driver med fysisk aktivitet bruker også færrest kulturtilbud. Også blant barn bruker de fysisk aktive kulturtilbud i størst grad. Som for voksne er det også for barn en sammenheng mellom mengde kulturbruk og antall fysiske aktiviteter man deltar i løpet av et år.

2. Trening og mosjon i fritiden

2.1. Fysisk aktivitet i fritiden generelt

Økende fysisk aktivitet i fritiden

Et sentralt spørsmål i levekårsundersøkelsene som omhandler fysisk aktivitet i fritiden, dreier seg om befolkningens generelle fysiske aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. Tabell 2.1 viser at det i 2007 var kun 8 prosent av personer i alderen 16-79 år som svarte at de aldri driver med denne typen aktiviteter. Omtrent like mange er aktive sjeldnere enn hver måned. Til sammen er det altså 15 prosent som sier de trener sjeldnere enn hver måned eller aldri. 42 prosent sier at de trener 3 ganger i uka eller mer. 18 prosent sier at de trener omtrent daglig.

Tabellen viser også at det har vært en viss økning i denne aktiviteten de seinere åra. I 2001 var det 24 prosent som trente sjeldnere enn hver måned eller aldri, i 2004 var tallet 17 prosent. I 2001 var det 28 prosent som hadde trent tre ganger i uka eller mer, i 2004 var tallet 39 prosent. Det har altså vært en økning på 14 prosentpoeng på 6 år. I 2001 ble disse dataene samlet inn ved selvutfylte papirskjemaer, mens dataene i 2004 og 2007 ble samlet inn ved telefonintervju. Mest sannsynlig har dette hatt liten påvirkning på forskjellene i resultatene vi finner i 2001 i forhold til 2004 og 2007.

Tabell 2.1. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
2001	15	9	10	17	21	17	11	1922
2004	10	7	8	14	21	23	16	3334
2007	8	7	9	13	20	24	18	3050

Kvinner og menn trener nesten like mye

Tabell 2.2 viser forholdet mellom menn og kvinner når det gjelder trening på fritiden. Verken i 2001, 2004 eller 2007 var det store forskjeller mellom kjønnene. Mens det i 2007 var 40 prosent av mennene som hadde trent 3 ganger i uka eller mer, var andelen 44 prosent blant kvinnene. Økningen fra 2001 til 2007 gjelder begge kjønn. Mens 23 prosent av mennene og 26 prosent av kvinnene hadde trent sjeldnere enn hver måned eller aldri i 2001, var andelen 17 prosent for menn og 14 prosent for kvinner i 2007.

Tabell 2.2. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn. 16-79 år. 2001, 2004 og 2007¹. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
Menn							
2001	14	9	12	18	19	18	11
2004	11	8	10	14	20	22	15
2007	9	8	11	12	20	22	18
Kvinner							
2001	17	9	8	15	23	17	11
2004	9	6	7	15	22	24	17
2007	7	7	8	13	21	25	19

¹ Spørsmålet som ble brukt i 1997 er formulert på en annen måte enn i seinere undersøkelser og svarene er derfor ikke tatt med her.

Mange unge og eldre trener mye

Tallene for 2007 i tabell 2.3 viser at det i alle aldersgrupper er nokså få som trener svært sjelden. Blant dem som trener aldri eller sjeldnere enn hver måned er andelen lavest blant 16-19-åringene med 8 prosent og høyest blant dem i alderen 67-79 år med 23 prosent. I de andre aldersgruppene ligger andelen mellom 12 og 16 prosent. Det er en stor gruppe i alle aldersgrupper som trener 3-4 ganger i uka eller mer. Høyest er andelen i alderen 16-19 år, med 60 prosent. Blant de andre aldersgruppene er andelen rundt 40 prosent. Verd å merke seg er at det ikke er noen

gradvis nedgang med alderen i andelen som trener mye. Det viser også tallene for andelen som trener omtrent daglig: Andelen er høyest blant 16-19-åringene med 27 prosent og 67-79-åringene med 24 prosent.

Tabell 2.3. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder. 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn 1-2 ganger i hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
16-19 år							
2001	8	15	5	14	21	19	18
2004	8	3	6	9	19	29	26
2007	3	5	8	10	15	33	27
20-24 år							
2001	11	10	11	11	26	19	13
2004	5	9	10	15	17	29	15
2007	7	5	7	16	22	25	18
25-34 år							
2001	10	14	12	16	24	18	6
2004	8	8	9	12	25	25	14
2007	5	9	14	10	24	24	15
35-44 år							
2001	12	7	12	19	26	17	7
2004	8	9	10	16	22	22	13
2007	8	9	12	14	20	23	14
45-54 år							
2001	14	6	9	23	20	16	12
2004	8	6	8	17	22	23	15
2007	9	7	7	12	21	27	17
55-66 år							
2001	18	7	11	14	20	17	14
2004	12	8	8	14	20	21	17
2007	9	7	9	15	20	21	19
67-79 år							
2001	32	7	4	15	11	15	16
2004	18	6	6	12	16	20	20
2007	17	6	7	10	18	18	24

Økende trening i alle aldersgrupper

I alle aldersgrupper har det fra 2001 til 2007 vært en nedgang i andelen som trener lite og en tilsvarende økning i andelen som trener mye. Endringen har vært størst mellom 2001 og 2004, men vi kan også ane en ytterligere endring mellom 2004 og 2007. Endringen har vært størst i aldersgruppen 16-19 år. Blant dem var det 23 prosent som trente aldri eller sjeldnere enn hver måned i 2001. I 2007 var andelen 8 prosent. 27 prosent trente 3-4 ganger i uka eller mer i 2001. Andelen var 60 prosent i 2007. Endringen har også vært stor blant 67-79-åringene. Blant dem var det 32 prosent som aldri trente i 2001. I 2007 var andelen 17 prosent. I denne gruppen var det i 2001 31 prosent som trente 3-4 ganger i uka eller mer. I 2007 var andelen 42 prosent. Også i aldersgruppen 45-54 år har det vært en kraftig økning i andelen som trener mye.

Størst andel som trener blant dem med høy utdanning

Tabell 2.4 viser trening og mosjonering på fritiden etter ulike bakgrunnsvariabler. Tabellen viser at det er en nokså tydelig sammenheng mellom utdanning og trening. Mens 20 prosent av dem som har bare grunnskole trener aldri eller sjeldnere enn hver måned, er andelen 7 prosent blant dem som har lang universitets- eller høgskoleutdanning. Blant dem som trener to ganger i uka er det også en nokså tydelig forskjell mellom personer med ulik utdanningsnivå. Det er flere blant dem med høy utdanning enn blant dem med lav utdanning som trener 2 ganger i uka. Blant dem som trener 3-4 ganger i uka eller mer, er det derimot ikke noen tydelig sammenheng med utdanning. På alle utdanningsnivåer ligger andelen som trener så mye rundt eller i overkant av 40 prosent.

Husholdningsinntekt har ikke samme betydning som utdanning for treningsiveren. Det er ikke noe klart inntektsmessig skille verken blant dem som trener lite eller

blant dem som trener mye. Det er likevel de som trener mest som i minst grad trener lite, det vil si aldri eller sjeldnere enn hver måned.

Tabell 2.4. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter utdanning, husholdningsinntekt, bosted og fylkespar. 16-79 år. 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
Grunnskole	12	8	11	10	15	23	20	742
Videregående skole	8	9	9	13	21	22	17	1259
Universitet/høgskole, kort	4	5	8	14	26	28	15	697
Universitet/høgskole, lang	4	3	6	14	28	25	20	226
Under 250 tusen	10	7	10	10	17	23	21	606
250-399 tusen	11	9	10	13	18	22	16	701
400-499 tusen	8	8	9	12	21	23	18	586
500-599 tusen	7	8	9	13	24	22	18	510
600 tusen eller mer	4	5	8	14	24	28	16	665
Tettbygd 100 000 el. flere	7	7	9	11	22	24	18	734
Tettbygd 20 000-99 000	7	5	9	12	20	25	20	661
Tettbygd under 20 000	9	8	9	13	20	25	16	1063
Spredtbygd	10	9	10	13	20	19	19	611
Østfold/Vestfold	10	5	10	11	18	24	21	271
Akershus	9	6	10	14	23	21	15	344
Oslo	7	9	10	12	21	26	16	363
Hedmark/Oppland	7	10	8	13	16	24	21	247
Buskerud/Telemark	8	6	9	12	20	22	20	273
Agder/Rogaland	9	8	8	12	20	27	17	416
Hordaland/Sogn og Fjordane	11	6	9	10	20	23	19	367
Møre og Romsdal	7	8	10	15	22	19	17	172
Trøndelag	3	7	9	14	24	25	17	303
Nordland	11	7	11	13	21	23	14	157
Troms/Finmark	9	10	10	14	16	22	20	161

Trening på fritiden ikke noe typisk byfenomen

Det er neppe grunnlag i tallene for å si at det er klart skille i treningsaktiviteten etter om man bor i by eller på landet. Både de som trener lite og de som trener mye bor i omtrent like stor grad i store byer, i små byer, på tettsteder og i spredtbygde strøk. I tettbygde strøk med 100 000 personer eller flere er det 42 prosent som trener 3-4 ganger i uka eller mer. I spredtbygde strøk er andelen 38. Denne forskjellen i dataene er så liten at det ikke med sikkerhet kan fastslås at det er noen reell forskjell blant disse to befolkningsgruppene totalt sett.

Det er heller ikke noen klare trekk i dataene som viser at det er store forskjeller i treningsivoren blant befolkningen i ulike deler av landet. Fordelingen etter fylkespar viser at andelen som trener lite eller ingenting er høyest i Troms/Finmark og Nordland, mens den er lavest i Trøndelag. Andelen som trener 3-4 ganger i uka eller mer er høyest i Østfold/Vestfold og Hedmark/Oppland. Stort sett er likevel treningsivoren nokså jevnt fordelt mellom de ulike fylkesparene.

Mange med fysiske vansker trener mye

Tabell 2.5 viser fysisk aktivitet fordelt blant dem som har store, noen eller ingen vansker med å delta i fritidsaktiviteter på grunn av varige helseproblemer eller funksjonshemming. Antall svar for dem som har store vansker er relativt få. Tallene både for 2004 og 2007 gir likevel klare indikasjoner på at en stor gruppe av dem er svært aktive med å trene eller mosjonere på fritiden. Dette kan muligens ha sammenheng med at mange i den gruppen kan trenge mye tid til å trene opp kroppen etter sykdom eller skade. Det er likevel naturlig at det er en stor del av denne gruppen som ikke trener mye.

Tabell 2.5. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter om man har varige fysiske vansker med å delta i fritidsaktiviteter og alder. 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent

	Aldri/sjeldnere enn hver måned	3-4 ganger i uka eller mer	Antall svar
2004:			
Store vansker	53	33	94
Noen vansker	18	39	336
Ingen vansker	15	39	2471
2007:			
Store vansker	40	32	135
Noen vansker	22	41	332
Ingen vansker	13	42	2583

Tabell 2.6 viser fysisk aktivitet blant barn i alderen 6-15 år i 2004 og 2007. Tallene for 2007 viser at det var 7 prosent i denne gruppen som aldri hadde vært fysisk aktive på fritiden for å trene eller mosjonere. Tar vi med de som var aktive sjeldnere enn hver måned, får vi 11 prosent. Det er ikke dermed sagt at disse barna ikke er fysisk aktive i dagliglivet, men denne aktiviteten har ikke trening eller mosjon om formål.

6-15-åringene trener ikke så ofte som 16-19-åringene

I 2007 var det 37 prosent som trente 3-4 ganger i uka eller mer. Dette var en økning fra 30 prosent i 2004. Blant 16-19-åringene var andelen 60 prosent i 2007, altså en langt høyre andel enn blant 6-15 åringene. Det er tydelig at barna i mye større grad enn de unge trener 1-2 ganger i uka (47 prosent mot 25 prosent blant de unge).

Tabell 2.6. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
2004								
Alle	8	3	5	25	29	22	8	626
Gutter	9	3	5	20	31	21	11	296
Jenter	7	3	6	30	26	22	5	330
6-12 år	9	3	5	31	33	15	4	443
13-15 år	4	4	7	12	19	37	17	183
2007								
Alle	7	4	5	18	29	26	11	1036
Gutter	7	4	4	17	27	26	14	534
Jenter	7	4	5	20	30	26	8	502
6-12 år	9	4	4	22	31	24	6	698
13-15 år	4	5	5	11	25	30	20	338

Gutter trener oftere daglig enn jenter

Andelen som trente sjelden eller aldri er omtrent like stor blant gutter og jenter. Dette gjelder både for 2007 og 2004. Begge åra var det også slik at gutter i større grad trente omtrent daglig enn jentene gjorde. Både i 2007 og i 2004 trente 13-15-åringene mer enn 6-12-åringene. I 2007 trente 30 prosent av 6-12-åringene 3-4 ganger i uka eller mer, mens 50 prosent av 13-15-åringene trente så ofte. For 6-12-åringene var andelen noe lavere i 2004.

Eldre barn trener mye mer enn yngre barn

I tabell 2.7 er barna delt i tre aldersgrupper. Tabellen viser tall for 2007. Den viser at det er en tydelig økning i andelen som trener mye med økende alder. Mens 19 prosent av 6-8-åringene trener aldri eller sjeldnere enn hver måned, er andelen 8 prosent blant 9-12-åringene og 9 prosent blant 13-15-åringene. Mens 16 prosent av 6-8-åringene trener 2-4 ganger i uka eller mer, er andelen 39 prosent blant 9-12-åringene og 50 prosent blant 13-15-åringene. Mens 2 prosent av 6-8-åringene trener omtrent daglig, er andelen 10 ganger så stor blant 13-15-åringene.

Tabell 2.7. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder, sentralitet, husholdningsinntekt og landsdel. 6-15 år. 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent Daglig	Antall svar
6-8 år	14	5	5	30	30	14	2	277
9-12 år	5	3	4	16	32	30	9	421
13-15 år	4	5	5	11	25	30	20	338
Storbyer	4	4	5	15	35	27	9	190
Sentralt	8	4	5	18	24	25	15	344
Mindre sentralt	9	4	3	18	29	25	11	251
Minst sentralt	6	4	5	20	30	27	7	251
Under 460 000	13	3	5	19	29	23	9	255
460 000 - 649 000	6	4	6	21	29	24	8	248
650 000 - 809 000	6	5	3	18	32	26	10	231
810 000 eller mer	4	3	4	16	25	30	17	233
Oslo/Akershus	5	3	5	15	27	30	14	222
Østlandet ellers	8	5	3	17	29	27	10	264
Agder/Rogaland	9	5	5	21	26	21	12	165
Vestlandet	5	4	4	18	34	24	9	185
Trøndelag	5	5	5	19	29	27	11	99
Nord-Norge	10	6	6	22	28	24	8	101

Mest trening blant barn av foreldre som tjener mye

Barna driver med trening og mosjon på fritiden i om lag like stor grad i storbyene som i de mindre sentrale strøk. Derimot er det en større andel blant dem som bor i husholdninger med høy inntekt enn blant dem som har lav husholdningsinntekt. Blant barn i gruppen med høyest inntekt er det 47 prosent som trener 3-4 ganger i uka eller mer. Blant barn i de to laveste inntektsgruppene er andelen 32 prosent.

Generell sett er det ikke store forskjeller i treningsaktiviteten blant barn i ulike landsdeler. Blant barn som bor i Oslo eller Akershus er det likevel en noe høyere andel som trener mye enn blant barn som bor i andre deler av landet. Mens det for gjennomsnittet av alle barn i alderen 6-15 år var 37 prosent som hadde trent 3-4 ganger i uka eller mer i 2007, var andelen 44 prosent blant dem som bor i det sentrale Østlands-området.

Gutter trener mer enn jenter når alderen øker

Tabell 2.8 viser fysisk aktivitet på fritiden i 2007 blant gutter og jenter i ulike aldersgrupper. Blant 6-8-åringene er det en større andel gutter enn jenter som trener aldri eller sjeldnere enn hver måned. Andelen som trener mye er nokså lik mellom kjønnene på dette alderstrinnet. Blant 9-12-åringene finner vi en klart større andel gutter enn jenter som trener mye. Blant dem som trener 3-4 ganger i uka eller mer er andelen 44 prosent blant guttene og 34 prosent blant jentene. Blant 13-15-åringen er det også slik at guttene trener mer, men det gjelder de som trener omtrent daglig. Blant guttene er det 25 prosent, blant jentene 14 prosent.

Tabell 2.8. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
Gutter 6-8 år	17	6	5	25	30	15	2	138
Jenter 6-8 år	10	4	6	36	30	13	2	139
Gutter 9-12 år	5	2	2	15	32	32	12	218
Jenter 9-12 år	6	4	6	18	32	28	6	203
Gutter 13-15 år	3	4	6	13	20	27	25	178
Jenter 13-15 år	4	6	4	9	29	34	14	160

2.2. Deltakelse i ulike typer fysisk aktivitet

Tabell 2.9 viser en oversikt over andelen personer som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter i årene 1997, 2001, 2004 og 2007 i alderen 16-79 år. I denne tabellen er det tatt utgangspunkt i spørsmålsstillingen som ble brukt i 1997- og 2001-undersøkelsene. Der ble bare de som hadde vært aktive i trening eller mosjon minst en

gang i måneden spurt om deres aktiviteter. I 1997 skulle de bare krysse av for de aktivitetene som de drev med regelmessig, det vi si minst en gang i måneden. I 2001 ble de bedt om å krysse av for alle aktivitetene de har deltatt i de siste 12 måneder. I 2004- og 2007-undersøkelsene ble alle spurt om sine mosjonsaktiviteter. For disse to åra er det i tabellen tatt med bare de som har svart at de trener/mosjonerer minst en gang i måneden eller mer. Dessuten er tallene for 1997 og 2001 basert på selvutfylte papirskjemaer sendt i posten, mens 2004 og 2007 tallene er basert på telefonintervju. Tallene i tabellen er derfor ikke helt sammenlignbare. Det er også verd å merke seg at tallene for skiaktiviteter i 2007 er basert på spørsmål om friluftslivsaktiviteter i papirskjemaet. Tall fra 2001 og 2004 viser at svarene på mosjonsaktiviteter og friluftslivsaktiviteter, når det gjelder skiaktiviteter, har vært nokså sammenfallende.

Mye fotturer, skigåing og sykling

Med de forbehold som er gitt ovenfor, kan vi si at å gå på beina er det nordmenn i særlig grad benytter seg av når de mosjonerer. I åra 1997 og 2001 ble det spurt om deltakelse i gang/marsj, i 2004 og 2007 etter ”rask tur”. Uansett er det mange som ha deltatt i denne typen aktiviteter. I både 2004 og 2007 har mer enn 80 prosent av befolkningen gått på rask tur siste 12 måneder. Høye tall er det også for skigåing og sykling. I de to siste undersøkelsene ligger andelen som har gått på skitur siste 12 måneder på 51 prosent. Andelen som har syklet ligger fra 61 til 45 prosent.

Tabell 2.9. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder blant dem som trener minst en gang i måneden 1997, 2001, 2004 og 2007. Alder 16-79 år. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Jogge-/løpeturer	34	37	37	45
Skiturer/langrenn ¹	38	51	51	51
Slalåm, telemark, snowboard ²	21	26	26	24
Svømming	37	40	25	21
Sykling	45	61	54	46
Gang/marsj ³	48	69	81	87
Folke-/selskapsdans, (jazz)ballett ⁴	8	10	14	5
Aerobics, gymnastikk, trimparti	23	23	21	20
Styrketrening	24	32	30	36
Fotball	16	17	18	18
Håndball	4	4	3	3
Ishockey, bandy	4	4	7	5
Tennis	5	4	4	4
Squash	6	5	4	4
Golf	5	6	6	6
Antall svar	1133	1163	2694	2599

¹ I 2007 er tall for skiturer/langrenn hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

² I 2007 er tall for slalåm, telemark og snowboard hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

³ I 2004 og 2007 ble det stilt spørsmål om ”rask tur”.

⁴ I 2007 ble det stilt spørsmål om ”organisert dans”.

Mange også aktive med jogging

I underkant av 40 prosent har i de fleste undersøkelsene holdt på med jogging siste 12 måneder. Mellom 20 og 30 prosent har holdt på med styrketrening, svømming, aerobics eller alpint, inkludert slalåm, telemark og snowboard. I underkant av 20 prosent holder på med fotballspilling i løpet av et år. Rundt 5 prosent har i løpet av de siste 12 månedene holdt på med lagspill som håndball, ishockey/bandy, tennis eller squash. Andelen er omtrent like stor for golfspillere. Tallene for dans spriker en del. I åra fra 1997 til 2004 svarte mellom 8 og 14 prosent at de hadde deltatt i folke-/selskapsdans eller ballett, inkludert jazzballett. I 2007 svarte 5 prosent at de hadde deltatt i en eller annen form for organisert dans.

Når vi ser på utviklingstrekkene i disse ti åra, bør vi se bort fra noen av 1997-tallene, da spørsmålsstillingen avvek noe fra de seinere undersøkelsene. 1997-tallene er nokså systematisk noe lavere enn tall for de seinere åra.

Flere går turer til fots

Ifølge tabellen har det vært en økning i andelen som går turer til fots. Nesten ni av ti svarte at de har gått raske fotturer i løpet av det siste året i 2007, mens 69 prosent hadde vært med på gang- eller marsjturer i 2001. Andelen som har holdt på med

styrketrening ser også ut til å ha økt, særlig fra 2004 til 2007. Mellom disse åra har det også vært en økning i andelen som jogger.

Færre svømmer og sykler

Andelen som svømmer og sykler per år har derimot gått ned mellom 2001 og 2007. Andelen som sykler har sunket fra 61 prosent til 46 prosent i løpet av disse åra, andelen som svømmer har sunket fra 40 prosent til 21 prosent. For de andre typer av fysiske aktiviteter har det vært nokså stabile tall; andelen som har vært aktive i løpet av de 12 siste månedene har omtrent holdt seg på samme nivå i hele perioden. Det er kanskje særlig overraskende at tallene for fotball og golf har vært så stabile, til tross for stor satsing på fotball og utbygging av golfbaner.

I undersøkelsene i 2004 og 2007 er spørsmål om ulike fysiske aktiviteter blitt stilt til alle som har deltatt i undersøkelsen. Vi får dermed et bilde av hvordan aktivitetsgraden er i *hele* befolkningen. Videre i rapporten er det disse tallene vi bruker.

Tallene i tabell 2.10 for hele befolkningen i alderen 16-79 år, viser naturlig nok de samme tendensene som i tabellen over, men med den forskjell at tallene er et hakk lavere fordi alle er tatt med her, ikke bare de som har vært aktive minst en gang i måneden. Igjen ser vi økning mellom 2004 og 2007 for jogging, raske turer og styrketrening, mens det har vært nedgang for sykling, og svømming. Tabellen viser dessuten at disse endringene gjelder begge kjønn.

Menn driver mest med fotball og golf, kvinner mest med aerobics

Det er noen tydelig forskjeller i valg av fysiske aktiviteter mellom menn og kvinner, som peker seg ut både i tallene fra 2004 og 2007. Det er en mye større andel menn enn kvinner som deltar i fotball og golf i løpet av et år, mens det er en mye større andel kvinner som driver med aerobics, gymnastikk eller trimparti. Tallene viser også at kvinner i noe større grad enn menn går på raske turer.

Tabell 2.10. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2004 og 2007. Alle og etter kjønn. Alder 16-79 år. Prosent

	Alle		Menn		Kvinner	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	33	39	37	45	28	34
Skiturer/langrenn ¹	46	47	50	49	42	45
Slalåm, telemark, snowboard ²	24	21	29	25	19	17
Svømming	22	19	21	17	24	20
Sykling	49	41	51	44	47	39
Rask tur	76	80	71	76	81	85
Organisert dans	..	5	..	3	..	6
Aerobics, gymnastikk, trimparti	18	17	8	6	28	28
Styrketrening	26	31	28	32	23	30
Fotball	16	16	24	24	7	8
Håndball	3	3	2	2	3	3
Tennis	4	4	5	5	3	3
Squash	4	3	5	5	2	2
Golf	6	5	8	8	3	3
Kampsport	2	2	2	3	1	2
Bandy/innebandy	5	4	6	5	6	3
Ishockey	2	1	2	2	1	0
Friidrett	2	2	2	2	2	2
Basketball	5	4	6	4	4	3
Orientering	3	4	4	4	3	3
Volleyball	9	8	9	8	8	7
Annen idrett	..	5	..	6	..	3
Antall svar	3230	3076	1654	1530	1576	1546

¹ I 2007 er tall for skiturer/langrenn hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

² I 2007 er tall for slalåm, telemark og snowboard hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

³ I 2007 ble det stilt spørsmål om "organisert dans".

Flest menn har ski på beina

Ellers viser tallene at menn i noe større grad enn kvinner går på ski, både langrenn og alpint, og de er noe mer aktive joggere. Dessuten viser tallene at menn i noe større grad enn kvinner i tillegg til fotball også er mer med på andre idrettslige "spill", slik som tennis, squash, og ishockey.

Tabell 2.11. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder 2004 og 2007. Etter alder. Alder 16-79 år. Prosent

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	79	80	59	65	43	51	35	39	25	31	17	23	5	15
Skiturer/langrenn	52	59	35	39	48	45	59	55	53	55	40	42	19	29
Slalåm, telem., snowb.	67	52	40	33	32	26	31	29	17	18	5	6	1	1
Svømming	29	30	29	20	28	19	25	20	19	19	15	14	16	15
Sykling	63	49	55	40	55	45	60	47	53	48	38	37	19	15
Rask tur	60	72	69	74	76	81	79	84	85	87	81	82	62	68
Organisert dans	..	11	..	7	..	5	..	3	..	4	..	3	..	4
Aerobics, gym, trimparti	36	26	25	22	21	19	18	18	15	16	10	11	15	14
Styrketrening	63	72	51	53	37	41	24	28	19	28	11	15	3	7
Fotball	55	51	36	33	24	26	17	13	7	10	1	4	1	1
Håndball	17	13	6	6	2	4	2	1	1	2	0	0	0	0
Tennis	15	9	5	10	4	4	5	3	2	3	1	2	1	1
Squash	9	7	9	8	7	7	3	4	1	1	0	0	1	0
Golf	13	10	7	7	8	7	6	4	4	4	5	4	1	4
Kampsport	6	10	7	5	3	4	1	1	0	1	1	0	0	0
Bandy/innebandy	26	21	8	5	7	4	4	3	1	2	0	0	0	0
Ishockey	5	5	2	2	2	1	2	1	0	1	0	0	0	0
Friidrett	10	14	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	0
Basketball	31	22	10	6	6	5	2	2	0	1	0	0	0	0
Orientering	22	18	4	7	2	2	3	2	1	3	0	2	1	0
Volleyball	48	37	22	21	10	8	5	6	3	5	1	1	0	0
Annen idrett	..	10	..	5	..	4	..	6	..	5	..	5	..	3
Antall svar	226	253	242	212	582	522	685	670	599	524	562	575	334	320

Lagidretter mest for de yngste

Tabell 2.11 viser at det er stor forskjell mellom ulike aldersgrupper når det gjelder ulike fysiske aktiviteter. I den yngste aldersgruppen, 16 -19 år, finner vi dem som er mest aktive i de fleste grenene. Det gjelder jogging, alpint, styrketrening og lagidretter som fotball, håndball, bandy/innebandy, ishockey basketball og volleyball. Dessuten gjelder det orientering, friidrett og golf.

Raske turer mest typisk allemannsaktivitet

Noen fysiske aktiviteter peker seg ut som allemannsaktivitet. Der er andelen som er aktive høy i alle aldersgrupper. Det gjelder skiturer, svømming, sykling, aerobics og ikke minst raske turer. Der er aktiviteten høyest blant 45-54-åringene og andelen som deltar er like høy blant 67-79-åringene som blant 16-19-åringene. Skiturer er også en gren hvor de godt voksne er blant de mest aktive.

Økt jogging og turgåing i alle aldre

Mellom 2004 og 2007 har det vært en økning i andelen som jogger i de fleste aldersgrupper. Særlig stor økning har det vært blant de eldste. Andelen som går raske turer har også økt stort sett i alle aldersgrupper. Det samme gjelder styrketrening. På den annen side finner vi en nedgang i andelen som sykler i de fleste aldersgrupper. Nedgangen i alpint viser seg særlig blant de unge.

Flere unge jenter enn gutter driver med aerobics, organisert dans, håndball og alpint

Tabell 2.12 viser deltakelse i ulike fysiske aktiviteter fordelt på kjønn blant unge personer. Blant de eldre tenåringene, altså 16-19-åringene, er andelen aktive høyere blant jenter enn blant gutter for mange grener. Det gjelder særlig aerobics, håndball, organisert dans, raske turer og alpint. Det er også klare forskjeller i jentenes favør når det gjelder svømming og skiturer. Det er flest aktive gutter innenfor grener som fotball, styrketrening, golf og ishockey.

Tabell 2.12. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, blant menn og kvinner i aldersgruppen 16-19 og 20-24 år. Prosent

	16-19 år		20-24 år	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Jogge-/løpeturer	77	83	64	66
Skiturer/langrenn	55	64	41	38
Slalåm, telem., snowboard	47	59	35	32
Svømming	26	36	20	20
Sykling	48	52	41	40
Rask tur	63	81	65	82
Organisert dans	4	18	4	10
Aerobics, gym, trimparti	14	40	7	36
Styrketrening	77	68	59	48
Fotball	57	44	54	15
Håndball	7	19	5	7
Tennis	11	7	9	11
Squash	7	7	12	5
Golf	13	7	11	3
Kampsport	9	11	8	2
Bandy/innebandy	22	19	6	4
Ishockey	8	1	4	1
Friidrett	15	13	1	2
Basketball	22	22	5	7
Orientering	17	20	10	5
Volleyball	36	38	22	19
Annen idrett	10	9	8	3
Antall svar	133	120	102	110

Færre med i mange aktiviteter fra tenåring til voksen alder for begge kjønn

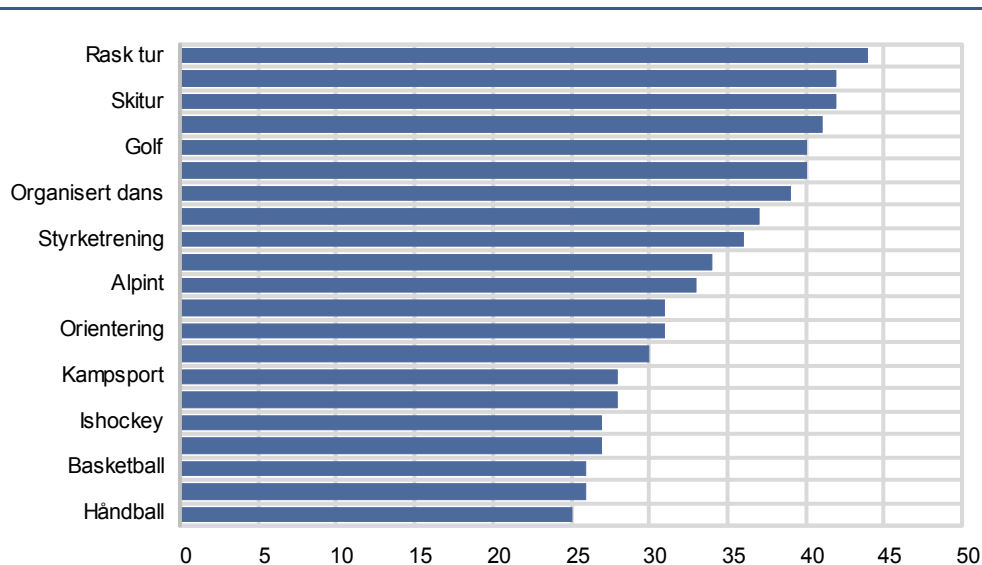
I aldersgruppen 20-24 år er andelen aktive både for gutter og jenter stort sett noe lavere enn for 16-19-åringene. Dette gjelder både jogging, skiturer, alpint, svømming, sykling, styrketrening, bandy/innebandy, friidrett, basketball, orientering og volleyball. I tillegg er det en kraftig nedgang for jentene når det gjelder fotball og håndball som vi ikke finner hos guttene.

Høyest gjennomsnittsalder blant dem som går raske turer

Figur 2.1 er basert på dem som har svart på det postsendte spørreskjemaet. Den viser gjennomsnittsalderen blant dem som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder i 2007. Vær oppmerksom på at dette er gjennomsnittsalder mellom 16 og 79 år og at vi dermed må se bort fra dem som er eldre og yngre. Figuren viser at det er de som går raske turer som har den høyeste gjennomsnittsalderen, som er 44 år. Dernest følger svømming og skiturer med 42 år. Gjennomsnitt for dem som sykler er 41 år og for dem som spiller golf og aerobics/gymnastikk/trimparti er gjennomsnittlig alder 40 år. På den nedre del av listen finner vi bandy/innebandy og ishockey med 27 år, basketball og friidrett med 26 år og helt nederst de som spiller håndball, med 25 år.

Tabell 2.13 viser at andelen som deltar i ulike fysiske aktiviteter i løpet av et år er nokså lik blant personer som bor i de store byene og de som bor i spredtbygde strøk. Det gjelder både skiturer, svømming, sykling, raske turer, håndball, kampsport, bandy, orientering og volleyball. Styrketrening er derimot en aktivitet der andelen som driver med det er mindre blant dem som bor i mindre tettbygde og spredtbygde strøk enn blant dem som bor i byene. De samme tendensene gjelder jogging, alpint, aerobics, tennis, squash og basketball.

Figur 2.1. Gjennomsnittsalder for dem som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i alderen 16-79 år. 2007¹

¹ For å få med skitur og alpint er tallene basert på dem som svarte på det postsendte papirskjemaet.

Nedgang i sykling både i by og på landet

Den generelle nedgangen mellom 2004 og 2007 i andelen som sykler, er til stede i alle bostedsstrøk. Nedgangen i andelen som svømmer gjelder særlig de store byene. Økningen i andelen som deltar på raske turer finner vi i alle bostedsstrøk unntatt i storbyene.

Tabell 2.13. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter bosted. 2004 og 2007. Alder 16-79 år. Prosent

	Tettbygd 100 000 eller flere		Tettbygd 20 000-99 000		Tettbygd under 20 000		Spredtbygd	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	40	48	36	40	30	35	28	36
Skiturer/langrenn	49	49	46	50	45	43	43	48
Slalåm, telem., snowb.	31	26	26	24	21	20	18	15
Svømming	30	19	20	20	21	18	18	17
Sykling	50	44	49	44	50	39	46	38
Rask tur	77	77	75	82	77	82	74	82
Organisert dans	..	5	..	5	..	3	..	5
Aerobics, gym, trimparti	20	21	20	21	17	14	15	15
Styrketrening	36	36	28	36	22	29	17	22
Fotball	21	20	16	17	14	14	14	15
Håndball	4	2	3	3	3	2	1	3
Tennis	7	5	3	5	4	3	2	2
Squash	8	6	5	4	2	2	1	2
Golf	8	8	5	7	5	3	4	4
Kampsport	3	2	2	3	2	2	1	2
Bandy/innebandy	6	4	6	3	4	4	4	4
Ishockey	2	1	2	1	1	1	1	1
Friidrett	2	3	3	2	2	2	1	2
Basketball	8	5	3	4	4	2	3	3
Orientering	3	3	3	4	3	3	3	4
Volleyball	12	8	7	8	8	6	9	10
Annen idrett	..	5	..	6	..	4	..	5
Antall svar	771	734	669	661	1131	1064	656	611

Skidrett, jogging og sykling mest blant de med høy utdanning

Utdanning har en viss sammenheng med hvilke fysiske aktiviteter man velger å delta i. Tabell 2.14 viser at høy utdanning særlig har betydning for i hvilken grad man går på skiturer, kjører alpint, jogger og sykler. Det har også en sammenheng med om man svømmer, går raske turer og driver med styrketrening.

Tabell 2.14. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter utdanning. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent

	Grunn- skole		Videre- gående		Univers./høg- skole, kort		Univers./høg- skole, lang	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	24	36	31	35	38	46	45	52
Skiturer/langrenn	30	35	41	46	62	61	73	77
Slalåm, telem., snowb.	15	17	23	18	28	27	34	33
Svømming	15	16	21	18	29	22	30	24
Sykling	35	34	48	40	59	51	63	54
Rask tur	66	75	76	82	85	89	81	86
Organisert dans	..	4	..	4	..	5	..	5
Aerobics, gym, trimparti	14	14	18	16	22	24	12	22
Styrketrening	19	31	24	26	29	36	31	42
Fotball	13	19	16	14	14	14	20	13
Håndball	4	3	3	2	2	2	0	1
Tennis	3	4	4	2	4	4	7	8
Squash	2	3	3	3	5	5	6	6
Golf	4	5	5	5	6	7	12	7
Kampsport	2	3	2	1	2	2	0	1
Bandy/innebandy	6	5	4	2	4	3	5	4
Ishockey	2	1	1	1	2	1	2	0
Friddrett	2	3	2	1	2	1	4	2
Basketball	6	6	4	2	3	3	3	3
Orientering	4	4	2	1	3	3	4	5
Volleyball	8	11	8	5	8	8	4	8
Annen idrett	..	4	..	4	..	6	..	10
Antall svar	475	743	1682	1259	762	697	195	226

Tallene både for 2004 og 2007 viser disse tendensene, noe også tall fra de tidligere undersøkelsene viser (Vaage 2000 og Vaage 2004). Mens 30 prosent av dem med bare grunnskole hadde gått på skitur i 2004 og 36 prosent i 2007, var andelen blant dem med lang universitets- eller høyskoleutdanning på henholdsvis 73 og 77 prosent for de to åra. Disse forskjellene kan ha en viss sammenheng med alder.

Større aktivitet blant høyt utdannede for både yngre og eldre

For både den yngre og den eldre delen av befolkningen er det slik at de med høy utdanning i større grad er aktive i ulike fysiske aktiviteter enn de med lav utdanning (tabell 2.15). I aldersgruppen 16-44 år er det en større andel aktive blant dem med høy utdanning både når det gjelder skiturer, alpint, sykling og aerobics. Et klart unntak er fotball. Her er andelen aktive størst blant dem med lav utdanning. Men her må vi være oppmerksom på at det er særlig de yngste som er mest aktive i fotball. De har ennå ikke gjennomgått noen høy utdanning.

Blant de godt voksne er det enda tydeligere at utdanning har betydning for aktivitetsnivået. Omtrent for alle fysiske aktiviteter er andelen aktive større blant dem som har høy utdanning enn blant dem som har lav utdanning. Forskjellen er særlig stor innenfor jogging, skiturer, alpint, sykling og styrketrening.

Tabell 2.15. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	16-44 år		45-79 år	
	Grunnskole/ videre- gående skole	Universitet/ høgskole	Grunnskole/videre gående skole	Universitet/ høgskole
Jogge-/løpeturer	51	55	20	36
Skiturer/langrenn	35	52	32	57
Slalåm, telem., snowb.	22	30	6	15
Svømming	19	23	15	21
Sykling	44	54	32	49
Rask tur	80	86	78	91
Organisert dans	5	5	3	5
Aerobics, gym, trimparti	18	26	12	19
Styrketrening	42	45	15	27
Fotball	27	19	5	7
Håndball	4	2	1	0
Tennis	5	6	1	4
Squash	5	8	0	1
Golf	6	7	3	7
Kampsport	4	3	0	0
Bandy/innebandy	6	5	1	2
Ishockey	2	1	0	0
Friidrett	3	1	0	2
Basketball	6	3	0	2
Orientering	4	3	1	4
Volleyball	14	10	1	5
Annen idrett	5	7	4	7
Antall svar	999	526	1003	397

Mest skigåing blant dem med høy husholdningsinntekt

Tabell 2.16 viser at hvilke fysiske aktiviteter man utfører også har sammenheng med husholdningsøkonomi. Særlig gjelder dette skiaktiviteter, både langrenn og alpint. Mens 31 prosent av dem som har en husholdningsinntekt på under 250 000 gikk på skitur i løpet av de siste 12 måneder, gjaldt det 67 prosent av dem som har en husholdningsinntekt på 600 000 eller mer. Altså mer enn dobbelt så høy andel. Tilsvarende er det for slalåm, telemark og snowboard. Lignende tendenser, men ikke i så sterk grad finner vi for jogging, sykling, raske turer og golf. Derimot ser det ikke ut til at økonomi har noen nevneverdig påvirkning på aktiviteter som svømming, aerobics, styrketrening og fotball eller andre lagidretter.

Tabell 2.16. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Under	250 000-	400 000-	500 000-	600 000
	250 000	399 000	499 000	599 000	eller mer
Jogge-/løpeturer	35	33	36	41	52
Skiturer/langrenn	31	38	45	60	67
Slalåm, telem., snowb.	14	13	18	24	39
Svømming	18	17	18	21	20
Sykling	35	34	44	48	49
Rask tur	73	78	83	85	85
Organisert dans	5	4	4	4	5
Aerobics, gym, trimparti	18	14	18	16	22
Styrketrening	31	27	26	31	40
Fotball	19	12	12	16	20
Håndball	3	3	2	2	3
Tennis	4	3	3	4	5
Squash	4	3	3	4	4
Golf	4	5	5	6	7
Kampsport	3	2	3	1	2
Bandy/innebandy	4	3	3	4	6
Ishockey	1	0	0	1	2
Friidrett	2	2	2	2	3
Basketball	4	3	2	4	5
Orientering	2	2	4	3	6
Volleyball	10	6	6	8	11
Annen idrett	3	4	5	6	8
Antall svar	607	701	586	510	665

Tabell 2.17. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter fylkespar. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Østfold/ Vestfold	Akershus	Oslo	Hedmark/ Oppland	Buskerud/ Telemark	Agder/ Rogaland	Hordaland/ Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Trøndelag	Nordland	Troms/ Finnmark
Jogge-/løpeturer	39	41	48	37	38	36	37	32	42	35	39
Skiturer/langrenn	38	44	53	50	51	41	36	47	57	58	58
Slalåm, telem., snowb.	23	29	23	18	18	24	19	21	17	17	16
Svømming	22	18	17	18	23	14	18	18	19	18	25
Sykling	51	38	48	43	44	35	31	35	45	46	42
Rask tur	81	81	71	81	76	82	84	83	86	80	79
Organisert dans	4	4	5	8	3	5	3	5	6	3	3
Aerobics, gym, trimparti ...	17	18	21	11	16	16	19	11	17	21	18
Styrketrening	34	34	35	28	29	28	31	23	31	30	31
Fotball	17	13	21	13	16	13	17	12	20	13	19
Håndball	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	5
Tennis	3	5	7	2	5	3	2	3	3	2	3
Squash	3	4	7	2	2	3	4	3	4	1	3
Golf	7	5	10	2	6	5	4	0	4	2	7
Kampsport	3	3	2	1	2	2	1	3	3	1	1
Bandy/innebandy	6	4	5	3	5	2	3	1	4	5	6
Ishockey	3	2	1	0	1	0	1	0	1	1	0
Friluft	3	2	3	1	2	2	1	3	3	1	1
Basketball	4	4	5	2	4	2	4	3	5	4	4
Orientering	4	4	3	4	3	2	2	4	5	4	4
Volleyball	8	7	9	6	11	6	7	7	10	9	9
Annen idrett	5	6	6	6	6	3	6	4	5	5	4
Antall svar	271	344	363	247	273	416	368	172	303	157	161

Oslo-boerne er mest aktive i flest grener

Hvordan er det så med aktivitetsnivået innenfor ulike fysiske aktiviteter i ulike deler av landet? Tabell 2.17 viser fordelingen etter fylkespar. Det er sannsynlig at geografiske forhold og værforhold er med på å bestemme hvordan denne fordelingen ser ut. Befolkningsmessige forhold spiller nok også inn. Selv om forskjellene ikke er så store for alle aktiviteter, peker Oslo seg ut som det fylket hvor befolkningen ligger høyest på flest aktiviteter. Det gjelder jogging, styrketrening, fotball, tennis, squash, golf og basketball. I Nordland, Troms/Finnmark finner vi befolkningen som i størst grad deltar i skiløping i løpet av et år. I Troms/Finnmark er det også flest som svømmer og som spiller håndball. I Akershus er det flest som kjører alpint. I Østfold/Vestfold er andelen som sykler og som spiller bandy og ishockey høyest. I Trøndelag finner vi dem som i størst grad driver med orientering og går raske turer. I Buskerud/Telemark er det flest som driver med volleyball.

Befolkningen i Agder/Rogaland, Hordaland/Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har ikke høyest andel i noen av de fysiske aktivitetene. At vi finner lavest andel aktive når det gjelder skiløping og sykling i Hordaland/Sogn og Fjordane har sannsynligvis naturlige årsaker.

Flest barn trener med sykling, svømming og skiløping

Videre skal vi se på andelen som driver med ulike fysiske aktiviteter blant barn, det vil si aldersgruppen 6-15 år. Vi har valgt å ikke ta med tallene fra 1997-undersøkelsen, fordi tallene ikke er sammenlignbare med tall fra undersøkelsene i 2004 og 2007. Ifølge tabell 2.18 er barn i denne aldersgruppen med på svært mange fysiske aktiviteter. De er mest opptatt av sykling, svømming og skiløping når de trener eller mosjonerer. Tallene både for 2004 og 2007 viser at i overkant av 80 prosent er med på disse fysiske aktivitetene i løpet av et år.

Tabell 2.18. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2004 og 2007. Alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. Prosent

	Alle		Gutter		Jenter	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	58	58	57	59	60	58
Skiturer/langrenn	78	82	76	84	79	80
Slalåm, telemark, snowboard ...	56	54	60	58	53	50
Svømming	85	83	85	82	84	84
Sykling	87	87	87	90	87	85
Skateboard/rollerblades	41	36	46	39	36	33
Organisert dans	31	35	16	21	45	49
Aerobics, gymnastikk, trimparti	24	31	17	25	31	38
Styrketrening	30	41	32	43	28	39
Fotball	65	71	82	82	50	60
Håndball	26	32	17	26	33	37
Tennis, squash	12	16	13	18	12	14
Ishockey, bandy, innebandy	20	24	29	32	13	15
Basketball	16	22	17	23	14	22
Volleyball	19	25	20	26	19	23
Annen lagidrett	10	17	7	18	12	16
Kampsport	10	15	15	17	6	13
Fríidrett	13	21	12	23	14	20
Ridning	21	24	9	12	33	36
Allidrett	11	18	11	20	11	16
Annen idrett	21	26	17	28	24	25
Antall svar	636	1067	302	545	334	522

Sju av ti barn sparker fotball

Mellom 65 og 70 prosent av barna har spilt fotball i løpet av de siste 12 månedene, og godt over 50 prosent har vært med på joggeturer og kjørt slalåm, telemark eller snowboard. Godt over 30 prosent av barna har drevet med skateboard/rollerblades. Det samme gjelder organisert dans, styrketrening og håndball. Omtrent 20 prosent driver med ishockey eller bandy. Det samme gjelder basketball, volleyball og ridning.

Det er ganske mange likhetstrekk mellom gutter og jenter i denne aldersgruppen når det gjelder valg av fysiske aktiviteter. Andelen aktive er nokså lik i grener som jogging, skiløping, svømming og sykling. Dette er grener som en stor majoritet av både gutter og jenter er med på. Styrketrening, tennis/squash, basketball, volleyball, fríidrett og allidrett er også aktiviteter som begge kjønn er med på i nesten like stor grad.

Kjønnsforskjeller i mosjonsaktivitetene også blant barn

En majoritet av både gutter og jenter holder på med fotball i løpet av året. Men mens over 80 prosent av guttene holder på med det, er andelen lavere blant jentene. Likevel er fotball den lagidretten som også flest jenter driver med. Mens det er flere jenter enn gutter som holder på med håndball, er guttene i større grad enn jentene med på ishockey/bandy. Guttene er også noe mer aktive i kampsport, alpint og skateboard/rollerblades. Men for disse aktivitetene er ikke forskjellen mellom kjønnene så stor. Jentene er på sin side mer med i organisert dans, aerobics og ridning enn guttene er. I det hele tatt finner vi igjen mange av de samme ulikhetstrekkene i aktiviteter blant barna som vi finner blant voksne (se tabell 2.10).

Flere jenter spiller fotball

I tabell 2.6 ser vi at det har vært en liten økning i andelen barn som trener mye. For de fleste grenene har det vært liten endring i aktiviteten fra 2004 til 2007. Det har likevel vært en viss nedgang i andelen som deltar i skateboard/rollerblades og en økning i aerobics og styrketrening og fríidrett, allidrett, basketball og volleyball. Disse endringene gjelder både gutter og jenter. Økningen vi ser i andelen som spiller fotball, gjelder bare jenter. Blant dem har andelen som spiller fotball i løpet av året økt fra 50 til 60 prosent fra 2004 til 2007.

Størst aktivitet blant eldre barn

Tabell 2.19 viser andelen som er med på ulike fysiske aktiviteter i løpet av et år blant barn i ulike aldersgrupper. For svært mange av grenene øker aktiviteten med alderen. Dette gjelder særlig jogging, styrketrening, tennis/squash og lagidretter som ishockey/bandy, basketball og volleyball. Mens 25 prosent av 6-8-åringene holdt på med jogging i 2007, var andelen 82 prosent blant 13-15-åringene. Tilsvarende andeler var 13 prosent og 70 prosent for styrketrening. Vi finner også tydelige tegn til økende aktivitet med økende alder for grener som alpint, kampsport og friidrett. En viss tendens til dette finner vi også for håndball, fotball, organisert dans og aerobics.

Aktiviteten er omtrent på samme nivå i alle aldre når det gjelder skiturer, svømming, sykling, skateboard/rollerblades og ridning. Det er ingen tydelige eksempler på fysiske aktiviteter der andelen deltakere synker med økende alder blant barna.

Tabell 2.19. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder. 2004 og 2007. Alder 6-15 år. Prosent

	6-12 år		6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	49	47	34	25	60	62	82	82
Skiturer/langrenn	78	85	79	84	78	86	76	76
Slalåm, telemark, snowboard ...	48	47	35	36	58	55	76	68
Svømming	87	87	88	85	86	88	79	75
Sykling	87	91	87	88	87	92	86	81
Skateboard/rollerblades	41	37	36	33	45	40	39	34
Organisert dans	28	33	26	31	30	34	37	39
Aerobics, gymnastikk, trimparti	22	29	21	30	23	28	30	36
Styrketrening	18	27	7	13	27	36	59	70
Fotball	63	70	52	66	70	73	72	73
Håndball	24	28	16	19	30	34	29	39
Tennis, squash	9	12	4	7	13	15	20	25
Ishockey, bandy, innebandy	16	17	14	13	17	20	32	36
Basketball	10	15	6	7	12	20	30	38
Volleyball	10	15	4	5	15	21	41	45
Annen lagidrett	7	12	2	7	10	14	17	27
Kampsport	9	12	5	8	12	14	11	22
Friidrett	12	21	9	16	13	24	16	22
Ridning	23	23	21	21	24	24	18	27
Allidrett	13	19	16	27	10	14	7	16
Annen idrett	16	22	12	15	19	27	32	35
Antall svar	451	719	191	283	260	436	185	348

Fall i aktiviteten fra barn til ungdom

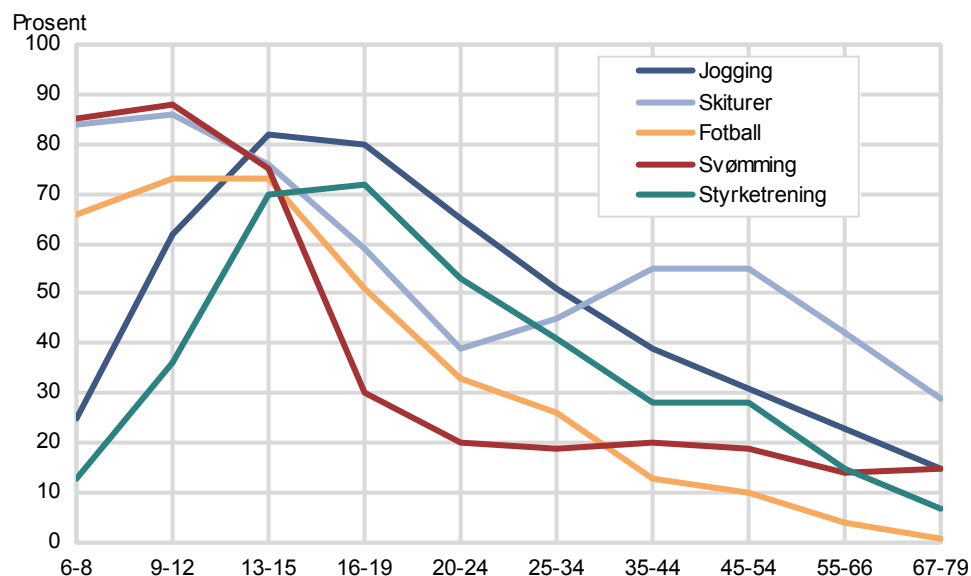
Ser vi denne tabellen i sammenheng med tabell 2.11, kan vi få et bilde av hvordan aktivitetsnivået endrer seg innenfor ulike fysiske aktiviteter i overgangsfasen fra barn til ungdom, altså forholdet mellom aldersgruppene 13-15 og 16-19. 2007-tallene viser at det er betydelig fall i aktiviteten fra barn til ungdom på en rekke aktiviteter, slik som langrenn, svømming, sykling, organisert dans, fotball, håndball. For de fleste andre grenene er det også en viss nedgang. Det er ingen tydelig tegn på at det er økende aktivitet fra barn til ungdom, men grener som jogging, aerobics, styrketrening og volleyball holder seg omtrent på det samme nivået.

I tabell 2.18 så vi at det har vært en viss økning i aktiviteten blant barn i noen grener. Tabell 2.19 viser at økningen i fotballspilling og aerobics i første rekke gjelder aldersgruppen 6-8 år. Økningen i styrketrening gjelder derimot i første rekke aldersgruppen 13-15 år.

Figur 2.2 viser forskjellen i aktivitetsnivå for en del fysiske aktiviteter på fritiden mellom ulike aldersgrupper i alderen fra 6 til 79 år i 2007. Vi har tatt for oss noen grener der andelen aktive i en eller annen aldersgruppe ligger svært høyt.

Figur 2.2. Andel som har deltatt i noen ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter alder 6-79 år. 2007. Prosent

De minste barna er mest aktive med skiturer, fotball og svømming

Figuren viser at både for fotball og svømming er aktiviteten høyest blant barn mellom 6 og 12 år og at det deretter er stadig færre som er aktive. For fotball er denne nedgangen ganske jevn. For svømming er det derimot en sterk nedgang fra aldersgruppen 13-15 år og til 16-19 år. Deretter ligger aktivitetsnivået på et nokså stabilt nivå fram til aldersgruppen 55-66 år.

For skiturer er også aktiviteten høyest blant de yngste, men det er ikke noen jevn nedgang med økende alder. Aktiviteten er lav blant unge i alderen 20-24 år. Deretter øker den igjen og er særlig høy i alderen 35-54 år. Dette kan nok ha sammenheng med at skiturer ofte er en sosial aktivitet, der barn og foreldre deltar sammen. Styrketrening og jogging er aktiviteter som særlig er vanlig blant unge, mens personer som er yngre og eldre enn dem i mindre grad er aktive.

Liten forskjell i ulike typer fysisk aktivitet om barn bor sentralt eller ikke

Det er liten forskjell i barns valg av ulike fysiske aktiviteter om de bor i storbyene eller i mindre sentrale strøk. Tabell 2.20 viser at det ikke er noen helt tydelig tendens til at sentralitet har betydning for noen av aktivitetene verken i tallene fra 2004 eller 2007. Det eneste avviket er tennis/squash. Her er andelen aktive noe høyere i de sentrale strøkene enn i de minst sentrale.

De ulike fysiske aktivitetene er nokså jevnt fordelt blant barn som bor i de ulike landsdelene. Tabell 2.21 viser at det ikke er noen landsdeler som peker seg veldig tydelig ut i verken positiv eller negativ retning når det gjelder andelen deltakere i de ulike grenene. Som for de voksne er det hovedstadsområdet som peker seg ut som den landsdelen hvor andelen er høyest for flest grener, tett fulgt av Trøndelag. Den største forskjellen gjelder tennis/squash. Her er andelen som har vært aktive siste 12 måneder på 26 prosent i Oslo/Akershus, mens den er på 9 prosent på Vestlandet.

Tabell 2.20. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i 2004 og 2007. Alle og etter sentralitet. Alder 6-15 år. Prosent

	Storbyer		Sentralt		Mindre sentralt		Minst sentralt	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	63	57	60	62	56	58	54	56
Skitur/langrenn	73	82	79	81	77	78	80	86
Slalåm, telemark, snowboard ...	52	50	60	59	56	50	54	55
Svømming	84	86	87	84	83	80	83	84
Sykling	85	85	88	90	86	86	88	87
Skateboard/rollerblades	37	38	44	38	40	36	39	34
Organisert dans	30	40	30	34	29	32	34	33
Aerobics, gymnastikk, trimparti	22	34	23	30	25	31	28	32
Styrketrening	33	44	31	43	28	37	27	40
Fotball	63	74	68	69	62	70	68	73
Håndball	28	30	30	34	17	31	25	30
Tennis, squash	17	21	14	21	11	13	5	10
Ishockey, bandy, innebandy	19	25	25	26	19	23	14	19
Basketball	16	25	20	26	11	22	13	16
Volleyball	19	22	22	28	16	26	17	20
Annen lagidrett	10	20	11	18	10	14	6	15
Kampsport	9	22	14	15	7	14	6	10
Friidrett	16	19	12	24	10	18	15	23
Ridning	20	24	26	24	15	25	21	23
Allidrett	8	19	11	17	11	13	13	22
Annen idrett	19	34	22	25	22	25	19	24
Antall svar	134	194	230	355	144	259	128	259

Tabell 2.21. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i 2007, etter landsdel. Alder 6-15 år. Prosent

	Oslo/ Akershus	Østlandet ellers	Agder/ Rogaland	Vest- landet	Trønde- lag	Nord- Norge
Jogge-/løpeturer	61	59	59	56	57	55
Skitur/langrenn	84	82	75	80	90	85
Slalåm, telemark, snowboard ...	56	60	56	48	56	41
Svømming	81	82	81	84	88	90
Sykling	85	87	91	87	87	88
Skateboard/rollerblades	36	35	48	27	39	37
Organisert dans	38	36	32	33	34	32
Aerobics, gym, trimparti	29	30	33	32	26	39
Styrketrening	48	41	37	36	42	42
Fotball	68	72	74	71	77	69
Håndball	34	32	29	29	35	31
Tennis, squash	26	15	17	9	14	13
Ishockey, bandy, innebandy	31	30	16	14	25	20
Basketball	26	25	20	21	22	16
Volleyball	25	28	25	23	26	16
Annen lagidrett	19	16	15	15	20	15
Kampsport	19	13	17	13	11	15
Friidrett	22	21	20	24	23	19
Ridning	23	25	21	27	20	28
Allidrett	17	17	15	18	28	14
Annen idrett	30	25	27	23	27	25
Antall svar	231	269	170	190	101	106

Mest langrenn og alpint blant barn av foreldre med høy inntekt

Tabell 2.22 viser hvordan ulike grener er fordelt i 2007 når vi ser på husholdningsinntekt. Det går klart fram at for de fleste fysiske aktivitetene er det nokså liten forskjell i barnas valg av grener om husholdningsinntekten er høy eller lav. De to eneste grenene hvor det er en tydelig sammenheng mellom gren og inntekt er langrenn og alpint. Her er det nokså tydelig at blant dem som bor i husholdninger med høy inntekt er andelen aktive høyere enn blant dem som har lav inntekt. For eksempel er det 56 prosent av barna som bor i husholdninger med inntekt på under 460 000 som har deltatt i slalåm, telemark, eller snowboard siste 12 måneder, mens andelen er 85 prosent blant dem som bor i husholdninger med inntekt på 810 000 eller mer.

Selv om det ikke er noen klar lineær sammenheng mellom husholdningsinntekt og barns deltakelse i de aller fleste fysiske aktivitetene, er det slik at de som bor i husholdninger med høyest inntekt skiller seg fra de andre i noen grener. Det gjelder fotball, tennis/squash og ishockey/bandy/innebandy. Her har de med høyest husholdningsinntekt en betydelig høyere aktivitetsandel enn de som har lavere husholdningsinntekt. For eksempel er det slik at blant dem med inntekt på 810 000

kr eller mer er andelen deltakere per år i fotball på 80 prosent. Blant dem med lavere inntekt er andelen på 70 prosent eller i underkant av det.

Tabell 2.22. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2007, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. Prosent

	Under 460 000	460 000 - 649 000	650 000 – 809 000	810 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	57	56	57	61
Skiturer/langrenn	76	83	86	87
Slalåm, telemark, snowboard ...	43	46	62	70
Svømming	82	84	82	85
Sykling	83	90	90	90
Skateboard/rollerblades	37	32	35	42
Organisert dans	36	34	33	34
Aerobics, gym, trimparti	33	27	28	34
Styrketrening	40	38	37	43
Fotball	70	69	67	80
Håndball	31	33	28	34
Tennis, squash	16	10	14	23
Ishockey, bandy, innebandy	21	20	18	32
Basketball	25	23	15	24
Volleyball	27	22	20	24
Annen lagidrett	22	25	13	14
Kampsport	20	12	13	14
Friidrett	22	22	19	20
Ridning	27	25	23	27
Allidrett	19	18	18	18
Annen idrett	27	25	23	27
Antall svar	263	252	239	237

Barns skiaktiviteter har klarest sammenheng med foreldres utdanning

Tabell 2.23 viser at foreldres utdanning ikke har noen klar betydning for barnas deltakelse i de fleste fysiske aktiviteter. Klare eksempler på det motsatte gjelder skiturer og alpint. Andel barn i alderen 6-15 år som er med på disse grenene øker betydelig med foreldrenes utdanning. Mens 38 prosent av dem som har foreldre med bare grunnskole har deltatt i slalåm, telemark eller snowboard siste 12 måneder, er andelen 71 prosent blant dem med foreldre som har lang universitets- eller høgskoleutdanning. For skiturer/langrenn er det tilsvarende forholdet 61 prosent mot 89 prosent. Den eneste grenen hvor vi kan snakke om en lignende tendens er ridning. Men her er ikke foreldrenes utdanning så betydningsfull.

Tabell 2.23. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i 2007, etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. Prosent

	Grunnskole	Videre-gående	Univers./høgskole, kort	Univers./høgskole, lang
Jogge-/løpeturer	61	57	58	63
Skiturer/langrenn	61	76	81	89
Slalåm, telemark, snowboard ...	38	51	57	71
Svømming	86	79	85	88
Sykling	86	86	88	91
Skateboard/rollerblades	44	36	36	36
Organisert dans	33	33	35	36
Aerobics, gym, trimparti	33	31	31	30
Styrketrening	45	41	38	48
Fotball	73	67	74	73
Håndball	31	31	31	35
Tennis, squash	16	14	16	20
Ishockey, bandy, innebandy	28	21	25	25
Basketball	39	21	20	23
Volleyball	31	23	23	31
Annen lagidrett	30	18	12	17
Kampsport	27	13	14	15
Friidrett	27	22	19	21
Ridning	20	23	25	29
Allidrett	16	18	18	19
Annen idrett	36	22	25	34
Antall svar	64	437	382	162

2.3. Antall ganger man trener i ulike mosjonsgrener

Gjennomsnittlig 80 raske turer i året

Tabell 2.24 viser hvor mange ganger personer i alderen 16-79 år har deltatt i ulike fysiske aktiviteter i løpet en 12-måneders periode. Ser vi på gjennomsnittstallene for alle nordmenn i aldersgruppen, er det ingen tvil om at det å gå raske turer er den mosjonsgrenen vi er oftest med på. I 2007 deltok gjennomsnittsnordmannen på 80 slike turer i året. Dette er en økning fra 66 turer i 2004. De neste på listen ligger atskillig lavere. I 2007 hadde vi 23 joggeturer og sykkelturner, mens vi drev med styrketrening 22 ganger. Både antall joggeturer og sykkelturner har økt fra 2004 til 2007. Vi har tidligere sett at andelen som sykler per år har gått noe ned fra 2004 til 2007 (tabell 2.10). Når gjennomsnittstall sykkelturner har økt i samme periode, betyr det at de som sykler gjør dette oftere i 2007 enn i 2004. Antall sykkelturner blant dem som sykler har økt fra 41 til 57 ganger i den perioden.

Ellers går vi i gjennomsnitt 10 ganger på aerobics, gymnastikk eller trimparti, vi spiller fotball 7 ganger, vi går på 6 skiturer og vi svømmer 5 ganger. Andre grener driver vi gjennomsnittlig på med 2 ganger eller mindre.

Tabell 2.24. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 16-79 år. 2004 og 2007

	Alle		Aktive	
	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	15,2	23,4	46	60
Skiturer/langrenn	6,5	5,8	14	12
Slalåm, telemark, snowb.	2,5	1,5	11	7
Svømming	5,5	4,9	24	26
Sykling	19,9	23,4	41	57
Rask tur	65,7	80,5	87	100
Organisert dans	..	1,8	..	40
Aerobics, gym, trimparti	10,2	9,7	57	57
Styrketrening	16,0	22,1	63	72
Fotball	6,6	7,3	42	46
Håndball	1,2	1,6	44	61
Tennis	0,6	0,6	16	15
Squash	0,5	0,6	13	17
Golf	1,1	1,3	19	24
Kampsport	1,0	1,3	55	57
Bandy/innebandy	0,8	0,8	18	21
Ishockey	0,4	0,2	28	19
Frøidrett	0,2	0,6	13	30
Basketball	0,7	0,8	15	21
Orientering	0,3	0,5	10	14
Volleyball	1,5	1,6	17	20
Antall svar	3230	3076	.	.

Turgåerne og joggere er mest på trening

Blant de som faktisk deltar i ulike fysiske aktiviteter i løpet av året er det de som går raske turer som gjør dette flest ganger i denne perioden. De gikk slike turer 100 ganger i gjennomsnitt i 2007, mot 87 ganger i 2004, altså en betydelig økning. De som er aktive i styrketrening trente i gjennomsnitt 72 ganger i 2007, mot 63 ganger i 2004. Det har også vært en betydelig økning blant dem som spiller håndball, fra 44 ganger i 2004 til 61 ganger i 2007. Det har også vært en klar økning blant joggerne, fra 46 ganger i 2004 til 60 ganger i løpet av året i 2007. Klar økning mellom 2004 og 2007 finner vi også blant de som sykler og de som driver med frøidrett. De som er aktive innen vintersport er de som er minst aktive i løpet av et år. Dette kan ha sammenheng med at vintersesongen er kort, og særlig var 2007-sesongen nokså snøfattig i lavere strøk.

Det er færre eksempler på grener hvor de aktive har trent færre ganger i 2007 enn i 2004. Det eneste klare eksemplet er ishockey, der treningsmengden per år har gått ned fra 28 ganger i 2004 til 19 ganger i 2007. Lavest antall treningsøkter per år finner vi blant dem som driver med alpint. Her gikk gjennomsnittlig antall ganger ned fra 11 til 7 mellom 2004 og 2007.

Kvinner går flest turer, menn jogger og sykler flest ganger

Tabell 2.25 viser at å gå raske turer er den grenen både kvinner og menn gjør oftest. Kvinner er likevel mest aktive. Gjennomsnittlig gikk menn 70 og kvinner 91 raske turer i løpet av en 12-måneders periode i 2007. For begge kjønn var dette en betydelig økning fra 2004. Kvinner er også flere ganger med på organisert dans og aerobics enn det menn er. Menn har derimot flere joggeturer og sykkelturner enn kvinner. De spiller også betydelig oftere fotball og driver oftere med styrketrening enn det kvinner gjør.

Tabell 2.25. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle etter kjønn. 16-79 år. 2004 og 2007

	Alle				Aktive			
	Menn		Kvinner		Menn		Kvinner	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	18,5	29,5	11,7	18,3	50	64	41	55
Skiturer/langrenn	7,8	7,0	5,1	4,7	16	14	12	11
Slalåm, telem., snowb.	3,1	1,7	2,0	1,2	11	7	11	7
Svømming	4,6	4,2	6,4	5,5	22	25	27	27
Sykling	21,6	25,1	18,1	21,7	43	58	38	56
Rask tur	53,0	69,5	79,1	91,3	75	91	98	108
Organisert dans	..	0,9	..	2,6	..	35	..	42
Aerobics, gym, trimparti	4,9	3,4	15,7	15,9	62	56	56	57
Styrketrening	18,6	26,0	13,2	18,2	67	82	57	61
Fotball	11,1	11,6	1,9	3,2	45	47	27	41
Håndball	0,5	1,2	1,9	1,9	26	65	56	59
Tennis	0,7	0,9	0,5	0,3	13	18	21	10
Squash	0,8	0,9	0,1	0,2	15	19	8	12
Golf	1,6	1,9	0,5	0,6	20	25	17	22
Kampsport	1,3	1,6	0,8	1,0	56	62	.	51
Bandy/innebandy	1,2	1,1	0,5	0,5	19	24	15	17
Ishockey	0,8	0,3	0,0	0,0	33	20	.	.
Friidrett	0,3	0,5	0,1	0,7	15	22	.	.
Basketball	0,9	0,8	0,5	0,7	16	20	13	21
Orientering	0,3	0,4	0,4	0,6	8	10	13	20
Volleyball	1,3	1,6	1,6	1,6	14	19	19	21
Antall svar	1654	1530	1576	1546	.	.	.	.

Blant de som er med på ulike fysiske aktiviteter er treningsdosen omtrent like stor for menn og kvinner i mange grener. De aktive mennene er noe ivrigere til å trene med jogging, sykling og fotball, mens kvinner oftere deltar på raske turer og orientering. Når det gjelder håndball var kvinner atskilling mer aktive enn menn i 2004, men det ser ut til å ha blitt utlignet i 2007.

Mange går raske turer i alle aldersgrupper

Tabell 2.26 viser gjennomsnittlig antall ganger ulike aldersgrupper bruker på forskjellig fysiske aktiviteter i løpet av en 12-måneders periode. Tallene viser at det for de aller fleste grenene er slik at antall ganger man er aktiv synker med økende alder. Det klareste avviket er raske turer. Der er gjennomsnittstallet for de godt voksne betydelig høyere enn for de yngre. Mens gjennomsnittlig antall for 20-24-åringer var 59 ganger i 2007, var tallet 91 ganger for aldersgruppen 67-79 år. For noen fysiske aktiviteter er det slik at gjennomsnittlig antall ganger er nokså likt for alle aldersgrupper. Det gjelder skiturer, svømming, aerobics, sykling og golf. I 2007 var det faktisk slik at aldersgruppen 67-79 år hadde det høyeste gjennomsnittantallet treningsganger for golf.

I tabell 2.27 er de grenene tatt med hvor det er mulig å vise antall ganger de aktive utøverne deltar i alle aldersgrupper. Den viser at når de er aktive i en gren er de godt voksne og eldre minst like aktive som de yngre. Eldre som er aktive med sykling, raske turer og aerobics er faktisk mer aktive enn sine yngre treningsfeller. Dette gjelder både for 2004 og 2007.

Tabell 2.26. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant alle etter alder. 16-79 år. 2004 og 2007

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	35,7	58,0	25,6	46,6	15,8	26,8	16,6	19,3	14,1	17,6	8,8	14,7	3,3	10,0
Skiturer/langrenn	5,7	8,9	4,6	4,6	5,4	4,5	8,7	6,0	8,9	7,7	6,0	5,5	3,1	4,1
Slalåm, telem., snowb.	11,5	6,2	4,4	1,7	2,6	1,5	2,5	1,7	2,0	1,2	0,3	0,2	0,1	0,1
Svømming	8,7	9,4	5,6	4,5	5,6	4,4	5,4	4,1	5,8	4,5	3,8	4,2	5,1	5,8
Sykling	26,7	32,8	22,7	25,0	28,8	22,8	23,0	21,1	21,9	31,1	16,4	22,9	9,0	10,0
Rask tur	50,7	62,5	46,6	59,2	61,0	73,2	60,8	74,2	79,9	92,4	77,1	92,7	64,6	90,8
Organisert dans	7,6	6,5	4,3	2,5	4,3	2,0	2,6	1,1	2,1	1,1	3,1	0,4	2,6	2,1
Aerobics, gym, trimparti	16,1	10,7	9,8	8,7	9,3	9,0	9,3	9,5	10,4	8,6	6,2	7,9	15,9	16,3
Styrketrening	43,5	63,5	31,8	44,7	19,2	24,3	13,4	18,7	12,5	18,1	8,0	11,2	5,3	6,0
Fotball	34,8	38,9	13,9	18,7	8,6	9,4	5,4	3,5	2,0	2,2	0,5	1,1	0,2	0,1
Håndball	9,4	11,8	2,5	2,3	0,5	1,8	0,9	0,3	0,2	0,6	0,1	0,0	0,1	0,0
Tennis	3,3	0,7	0,5	1,1	0,2	0,4	0,6	0,6	0,2	0,7	0,2	0,4	0,7	0,2
Squash	0,9	0,3	0,9	1,1	1,2	1,1	0,3	0,9	0,2	0,5	0,0	0,1	0,4	0,0
Golf	1,1	2,3	0,7	0,9	1,1	0,9	0,7	1,1	0,9	0,8	2,0	1,2	0,7	2,5
Kampsport	4,2	6,2	3,8	1,6	1,3	2,5	0,7	1,1	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,1
Bandy/innebandy	2,6	4,8	1,5	0,5	1,6	0,8	1,0	0,9	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0
Ishockey	2,6	1,6	0,6	0,4	0,2	0,0	0,6	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Friidrett	0,7	4,0	0,6	0,5	0,1	0,2	0,3	0,3	0,1	0,6	0,3	0,4	0,0	0,0
Basketball	5,0	5,1	1,5	0,6	0,9	1,1	0,2	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Orientering	0,7	0,8	0,4	2,5	0,8	0,2	0,1	0,4	0,3	0,2	0,1	0,6	0,2	0,0
Volleyball	9,8	9,2	2,9	3,9	1,4	1,0	0,9	1,0	0,4	1,1	0,2	0,2	0,0	0,0
Antall svar	226	253	242	212	582	522	685	670	599	524	562	575	334	320

Tabell 2.27. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant de aktive, etter alder. 16-79 år. 2004 og 2007

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	45	73	43	71	37	52	48	50	57	57	53	64	61	65
Skiturer/langrenn	11	15	13	12	11	10	15	11	17	14	15	13	16	14
Svømming	30	31	19	23	20	24	21	21	31	23	26	30	32	40
Sykling	42	66	41	62	38	51	38	45	41	65	44	62	47	65
Raske turer	85	87	67	80	80	91	77	88	94	107	96	113	104	133
Aerobics, gym, trimparti	46	41	40	39	45	47	53	53	69	53	61	70	105	115

Like mye svømming uansett inntekt

Tabell 2.28 viser gjennomsnittlig antall ganger brukt på ulike fysiske aktiviteter fordelt på personer som bor i husholdninger med ulik husholdningsinntekt. For en del grener er det ikke noen tydelig forskjell i aktivitetsvolumet enten man bor i en husholdning med høy eller lav inntekt. Det gjelder svømming, organisert dans, aerobics, og de fleste lagspill.

Tabell 2.28. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant alle etter husholdningsinntekt. 16-79 år. 2007

	Under 250 000	250 000- 399 000	400 000- 499 000	500 000- 599 000	600 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	25,6	18,5	19,5	21,4	32,2
Skiturer/langrenn	4,0	4,6	4,7	7,6	9,0
Slalåm, telem., snowb.	1,4	1,3	1,4	1,9	4,5
Svømming	4,4	5,0	4,9	5,4	4,9
Sykling	20,3	21,2	25,7	24,4	26,7
Rask tur	79,3	80,5	84,4	76,8	81,2
Organisert dans	2,5	1,3	1,7	2,0	1,6
Aerobics, gym, trimparti	12,1	8,8	10,3	7,3	9,8
Styrketrening	23,1	18,7	18,7	21,0	29,3
Fotball	8,9	4,8	6,7	6,4	10,2
Håndball	1,7	0,7	0,9	1,7	3,0
Tennis	0,4	0,5	0,8	0,4	0,8
Squash	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7
Golf	0,9	1,0	1,3	1,9	1,5
Kampsport	1,7	1,1	1,5	0,6	1,6
Bandy/innebandy	0,5	0,4	1,3	1,2	0,9
Ishockey	0,2	0,1	0,0	0,6	0,2
Friidrett	0,6	0,7	0,5	0,4	0,8
Basketball	0,7	0,7	0,5	0,5	1,3
Orientering	0,7	0,2	0,4	0,2	1,0
Volleyball	1,9	1,1	1,2	1,7	2,1
Antall svar	607	701	586	510	665

Skisport mest for dem med god inntekt...

De fysiske aktivitetene hvor det er nokså tydelig at det er høyere aktivitetsnivå blant dem som tjener mye enn dem som tjener lite, gjelder skiturer og alpint. Blant dem som har en husholdningsinntekt under 250 000 er gjennomsnittantallet skiturer per år 4 ganger. Blant dem som har en husholdningsinntekt som er på 600 000 eller mer er antallet 9 ganger.

Ellers er det slik at de som tilhører den høyeste inntektsgruppen også er de som trener mest jogging, sykling, styrketrening, fotball, håndball, basketball, volleyball og orientering.

...og høy utdanning

For de fleste fysiske aktiviteter er det ingen tydelig sammenheng mellom utdanning og aktivitetsnivå. På samme måte som for andelen aktive (tabell 2.14), er det likevel en nokså tydelig sammenheng mellom utdanning og antall turer i skisporet. Mens de som har utdanning på grunnskolenivå i gjennomsnitt hadde 3,6 skiturer i året (tabell 2.29) i 2007, hadde de med lang universitets- eller høyskoleutdanning 11,3 skiturer i året. Andre grener hvor personer med høy utdanning har et høyere aktivitetsnivå enn dem med lav utdanning, gjelder sykling, tennis, squash og bandy/innebandy.

Tabell 2.29. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant alle etter utdanning, 16-79 år, 2007

	Grunnskole	Videregående	Univ./høgskole, kort	Univ./høgskole, lang
Jogge-/løpeturer	25,3	19,1	25,5	25,5
Skiturer/langrenn	3,6	5,4	8,6	11,3
Slalåm, telem., snowb.	2,3	1,5	1,9	2,5
Svømming	4,4	4,9	5,0	4,4
Sykling	18,6	22,4	29,9	31,8
Rask tur	81,9	82,9	83,8	80,1
Organisert dans	1,6	1,5	1,6	1,6
Aerobics, gym, trimparti	8,9	8,9	13,4	11,4
Styrketrening	26,1	18,9	22,1	20,7
Fotball	10,4	5,0	5,6	3,5
Håndball	2,7	1,1	0,3	0,2
Tennis	0,5	0,4	0,7	1,6
Squash	0,2	0,6	0,7	1,7
Golf	1,3	1,1	1,7	1,1
Kampsport	1,6	0,7	1,0	0,4
Bandy/innebandy	1,1	0,4	0,7	1,3
Ishockey	0,5	0,1	0,0	0,0
Friidrett	0,5	0,3	0,6	0,2
Basketball	1,4	0,3	0,8	0,6
Orientering	0,5	0,4	0,4	0,8
Volleyball	2,7	1,0	1,1	1,5
Antall svar	743	1259	697	226

Det er også fysiske aktiviteter hvor de med lav utdanning er de mest dominerende. Det gjelder styrketrening, kampsport, basketball og volleyball.

Bosted har liten betydning for aktivitetsnivået i ulike grener

Det er lite som tyder på at befolkningstetthet har stor betydning for hvor mange ganger folk trener innenfor ulike typer fysiske aktivitet (tabell 2.30). Det eneste eksemplet på en slik entydig sammenheng gjelder sykling. I denne grenen er det størst aktivitet blant dem som bor i de store byene. Aktiviteten er lavere i de mindre tettbygde områdene og er lavest i spredtbygde strøk.

Tabell 2.30. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter bosted. 16-79 år. 2007

	Tettbygd 100 000 eller flere	Tettbygd 20 000-99 000	Tettbygd under 20 000	Spredtbygd
Jogge-/løpeturer	28,8	23,9	19,2	23,3
Skiturer/langrenn	6,0	5,4	5,7	6,1
Slalåm, telem., snowb.	2,3	2,3	2,4	0,9
Svømming	4,9	5,6	5,4	3,2
Sykling	27,9	26,8	21,6	17,2
Rask tur	74,8	88,0	80,1	80,0
Organisert dans	2,5	2,2	1,3	1,5
Aerobics, gym, trimparti	12,6	12,6	7,3	7,7
Styrketrening	23,7	28,7	20,7	15,5
Fotball	7,6	7,9	6,7	7,6
Håndball	1,2	1,7	2,1	1,0
Tennis	0,9	0,8	0,4	0,3
Squash	1,2	0,4	0,5	0,2
Golf	1,7	2,3	0,5	1,0
Kampsport	0,6	1,7	1,3	1,9
Bandy/innebandy	0,6	1,0	0,9	0,7
Ishockey	0,1	0,5	0,2	0,1
Friddrett	1,3	0,6	0,3	0,4
Basketball	0,9	0,8	0,6	0,8
Orientering	1,2	0,3	0,3	0,3
Volleyball	1,6	1,9	1,2	1,9
Antall svar	734	661	1064	611

Det er likevel eksempler på grener hvor aktiviteten er høyere i byene enn i de mindre tett befolkede områdene. Størst aktivitet innenfor jogging, organisert dans, tennis, squash, friddrett og orientering finner vi i de store byene. I byene finner vi også størst aktivitet innen aerobics, styrketrening, golf og friddrett.

Hvor mange ganger man trener innenfor de ulike typer fysisk aktivitet varierer noe fra fylke til fylke. I tabell 2.31 har vi sett på fordelingen når det gjelder fylkespar. Forskjellene er til dels ganske små. I Østfold/Vestfold er likevel aktiviteten størst innenfor svømming, sykling, styrketrening, golf, bandy/innebandy (sammen med Troms/Finnmark) og ishockey. I Akershus finner vi dem som er mest aktive innenfor alpint og basketball. Oslo er det fylket hvor man gjennomsnittlig jogger mest i løpet av et år. Det er også her hvor aktiviteten er størst innenfor aerobics, tennis og squash. De som bor i Hedmark/Oppland er mest aktive innenfor langrenn, organisert dans og håndball. I Buskerud/Telemark er aktiviteten størst når det gjelder fotball. I Hordaland/Sogn og Fjordane er aktiviteten størst når det gjelder raske turer. I Trøndelag er de mest aktive innenfor kampsport, orientering og volleyball.

Tabell 2.31. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2007

	Østfold/ Vestfold	Akers- hus	Oslo	Hedmark/ Oppland	Buskerud/ Telemark	Agder/ Rogaland	Hordaland/ Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Trønde- lag	Nord- land	Troms/ Finnmark
Jogge-/løpeturer	24,2	21,0	31,2	26,0	23,5	21,3	22,6	18,0	23,1	16,5	25,2
Skiturer/langrenn	4,7	4,7	7,1	8,7	7,5	3,4	4,3	4,3	8,0	7,3	6,2
Slalåm, telem., snowb.	1,6	3,8	2,0	1,4	1,0	1,9	3,1	1,7	1,6	1,6	1,7
Svømming	7,8	5,5	4,6	4,3	6,5	3,8	3,8	5,1	3,8	3,6	5,4
Sykling	32,6	18,7	27,7	21,5	22,0	26,9	14,4	16,8	26,4	24,4	25,0
Rask tur	88,2	87,1	67,7	80,4	76,0	77,4	92,3	78,0	78,4	70,2	86,5
Organisert dans	2,0	1,2	2,5	3,4	1,2	1,7	0,8	2,8	2,1	0,8	1,3
Aerobics, gym, trimparti ...	9,5	9,7	13,6	3,9	8,3	11,2	10,5	7,9	10,1	9,4	9,0
Styrketrening	28,1	22,9	24,0	24,8	21,0	19,5	20,4	19,6	21,6	18,9	20,7
Fotball	9,1	6,3	8,0	5,2	10,9	5,9	9,4	4,2	5,5	6,8	8,6
Håndball	1,2	1,8	1,0	3,0	0,2	0,5	0,8	2,7	2,9	2,5	2,6
Tennis	0,2	0,5	1,4	0,2	1,2	0,7	0,2	0,7	0,2	0,2	0,2
Squash	0,3	0,7	1,6	0,2	0,2	0,3	0,6	0,1	0,8	0,1	1,0
Golf	2,7	0,9	1,6	0,2	1,2	2,3	1,0	0,1	0,6	0,6	1,5
Kampsport	0,9	1,8	0,6	1,8	0,4	2,1	1,1	1,0	2,7	0,6	0,7
Bandy/innebandy	2,5	0,6	1,0	0,3	1,3	0,4	0,3	0,1	0,3	0,3	2,5
Ishockey	1,2	0,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Friddrett	0,4	0,1	1,0	0,2	0,3	1,1	0,8	1,2	0,7	0,4	0,0
Basketball	0,8	1,3	1,0	1,3	0,4	0,4	0,6	0,6	0,7	0,5	0,7
Orientering	0,2	0,3	1,2	0,4	0,4	0,4	0,1	0,2	1,3	0,3	0,2
Volleyball	2,1	1,0	1,2	2,2	1,6	1,3	1,4	1,2	2,5	2,0	1,3
Antall svar	271	344	363	247	273	416	368	172	303	157	161

Barn mest opptatt av sykling og fotball

De typer fysisk aktivitet barn er mest opptatt er sykling og fotball. Ifølge tabell 2.32 spilte et gjennomsnittsbarn i alderen 6-15 år fotball 39 ganger og syklet 42 ganger siste 12 måneder i 2007. Andre grener de var mye opptatt av var svømming, jogging, skiturer, styrketrening og håndball. Antall ganger barn har deltatt i svømming og sykling har gått noe ned fra 2004 til 2007. Styrketrening har derimot økt, på samme måte som for voksne (tabell 2.24). Ellers har aktivitetsnivået innenfor de fleste grenene holdt seg på omtrent samme nivå fra 2004 til 2007.

Tabell 2.32. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 6-15 år. 2004 og 2007

	Alle		Aktive	
	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	11,5	13,1	20	25
Skiturer/langrenn	11,0	10,5	14	13
Slalåm, telemark, snowboard ...	7,7	6,3	14	12
Svømming	18,5	13,9	22	18
Sykling	54,4	41,5	63	52
Skateboard/rollerblades	5,5	4,4	14	13
Organisert dans	7,2	6,3	25	19
Aerobics, gym, trimparti	5,9	6,0	26	21
Styrketrening	7,6	11,5	26	31
Fotball	35,2	38,9	55	60
Håndball	8,2	9,7	34	34
Tennis, squash	1,6	1,3	14	8
Ishockey, bandy, innebandy	2,6	2,6	13	12
Basketball	1,9	2,6	13	12
Volleyball	2,7	2,4	15	10
Annen lagidrett	1,2	1,5	14	10
Kampsport	2,5	2,5	27	16
Friidrett	1,1	2,5	9	12
Ridning	5,9	4,7	29	19
Allidrett	2,3	2,2	23	12
Annen idrett	7,8	6,8	41	29
Antall svar	636	1067	.	.

Fotballspillere ivrigere enn tennisspillere

Barna som driver med fotball og sykling er de mest aktive innen sin trening eller mosjon. Andre grener hvor de aktive er svært aktive gjelder håndball, styrketrening og jogging. Minst aktivitet er det blant tennis/squashspillerne. Mens fotballspillerne i gjennomsnitt spilte fotball 60 ganger i løpet av året i 2007, var tallet 8 blant tennis/squashspillerne. For øvrig kan det være interessant å merke seg at barn stort sett er mer aktive innen de grenene de driver med enn de voksne er (tabell 2.24).

Mest sykling, svømming og fotball for både gutter og jenter

Tabell 2.33 viser at sykling, svømming og fotball er de typer fysisk aktivitet som både gutter og jenter driver mest med. Det er likevel en del klare forskjeller mellom dem i hvor mange ganger de driver med ulike grener. Gjennomsnittstallene for alle viser at jentene er mer aktive i organisert dans, aerobics, håndball og ridning. Mens gjennomsnittstallet rideturer for gutter var 0,3 i løpet av de siste 12 måneder i 2007, var antallet 9,3 for jenter.

Tabell 2.33. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og aktive, etter kjønn. 6-15 år. 2004 og 2007

	Alle				Aktive			
	Gutter		Jenter		Gutter		Jenter	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	12,7	15,2	10,4	10,9	23	29	18	21
Skiturer/langrenn	12,1	11,8	9,9	9,2	16	14	13	11
Sialåm, telemark, snowboard	8,8	8,1	6,8	4,5	15	14	13	9
Svømming	16,8	13,3	20,0	14,5	20	18	24	19
Sykling	65,4	52,6	44,7	29,9	76	66	52	38
Skateboard/rollerblades	7,4	6,2	3,7	2,5	17	17	11	8
Organisert dans	1,8	1,5	12,2	11,2	13	8	29	24
Aerobics, gym, trimparti	3,9	3,9	7,8	8,2	25	17	26	23
Styrketrening	8,4	13,7	6,9	9,2	27	36	25	26
Fotball	57,1	55,9	16,1	21,1	70	76	33	39
Håndball	3,5	5,4	12,5	14,2	22	24	40	41
Tennis, squash	1,1	1,1	2,0	1,4	9	6	19	9
Ishockey, bandy, innebandy	4,5	4,3	0,8	0,8	16	15	7	6
Basketball	2,6	3,4	1,3	1,8	16	15	10	9
Volleyball	2,3	1,9	3,0	2,9	12	8	17	13
Annen lagidrett	1,2	1,7	1,2	1,3	.	11	11	9
Kampsport	4,2	3,2	1,0	1,8	30	18	.	14
Friidrett	0,8	2,8	1,3	2,2	8	13	10	11
Ridning	0,8	0,3	10,6	9,3	10	2	33	26
Allidrett	3,0	2,0	1,6	2,4	31	10	16	15
Annen idrett	7,0	8,8	8,5	4,7	44	34	39	22
Antall svar	302	545	334	522	.	.	.	.

Gutter spiller mye mer fotball enn jenter

Guttene er mer aktive enn jentene i styrketrening, fotball, ishockey/bandy, basketball, kampsport, sykling, jogging og skiturer. Så selv om fotball er en gren som både gutter og jenter er svært aktive i, spiller guttene mye oftere fotball enn jentene. I 2007 var gutter i gjennomsnitt 60 ganger på fotballbanen i løpet av året, mens antallet var 21 ganger for jentene. Det har likevel vært en viss økning i fotballspillingen blant jentene fra 2004 til 2007, som vi ikke finner blant guttene. Ellers har det vært nedgang i denne perioden for begge kjønn når det gjelder svømming og sykling og en økning når det gjelder styrketrening. Denne økningen i styrketrening finner vi også for begge kjønn blant de voksne (tabell 2.25).

Tabell 2.33 viser også fordelingen i aktivitetsgrad mellom gutter og jenter blant dem som er aktive i ulike grener. Det er de jentene som sykler, spiller håndball og fotball og de som rir på hest som er de mest aktive utøverne. De aktive som utøver grenen færrest ganger er de som er med i ishockey/bandy, basketball, skateboard/rollerblades og alpint. Blant guttene er det fotballspillerne som er de mest aktive, fulgt av dem som sykler, driver med styrketrening og dem som jogger. Også blant guttene er håndballspillerne blant de mest aktive. Blant guttene er det de som driver med organisert dans, tennis/squash, volleyball og ridning som er de minst aktive.

Stor aktivitet blant barn uansett alder for skirenn, sykling og svømming

Barn i ulike aldersgrupper har nokså likt aktivitetsnivå innenfor en god del grener (tabell 2.34). Dette gjelder for eksempel langrenn, svømming, sykling og skateboard/rollerblades. Innenfor andre grener øker aktivitetsgraden med alderen. Dette gjelder i stor grad jogging, styrketrening, håndball, ridning og de fleste lagspill. Når det gjelder fotball er 9-12-åringene minst like aktive som 13-15-åringene.

Nedgangen vi har sett mellom 2004 og 2007 når det gjelder sykling, gjelder både 9-12-åringene og 13-15-åringene. Nedgangen i svømming gjelder i første rekke 13-15-åringene. Derimot er det en økning i aktivitetsnivået for fotball i denne aldersgruppen. Økningen i styrketrening gjelder alle tre aldersgrupper.

Tabell 2.34. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alle. Alder 6-15 år. 2004 og 2007.

	6-12 år		6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	9,1	9,3	6,7	2,6	10,8	13,6	17,6	21,1
Skiturer/langrenn	10,7	11,7	10,4	11,3	11,0	11,9	11,5	8,2
Slalåm, telemark, snowboard ...	6,2	5,8	3,1	3,3	8,4	7,4	11,6	7,5
Svømming	17,4	15,8	15,4	13,7	18,7	17,1	21,1	10,0
Sykling	52,0	44,9	40,7	39,9	60,2	48,2	60,1	34,4
Skateboard/rollerblades	5,7	4,6	4,4	3,5	6,7	5,3	4,9	4,0
Organisert dans	6,3	5,8	5,8	6,0	6,7	5,6	9,4	7,3
Aerobics, gymnastikk, trimparti	5,1	6,1	3,6	6,5	6,2	5,9	8,0	5,7
Styrketrening	3,6	6,8	0,3	2,7	6,0	9,4	17,5	21,3
Fotball	35,0	35,8	20,1	21,1	46,0	45,3	35,8	45,3
Håndball	4,7	7,8	1,9	2,8	6,7	11,1	16,8	13,6
Tennis, squash	0,8	1,1	0,4	0,6	1,1	1,4	3,5	1,6
Ishockey, bandy, innebandy	1,9	1,7	1,4	0,7	2,2	2,3	4,3	4,5
Basketball	1,2	1,9	0,7	0,5	1,6	2,9	3,8	4,0
Volleyball	1,1	1,1	0,2	0,2	1,8	1,7	6,6	5,0
Annen lagidrett	0,8	0,8	0,3	0,6	1,2	1,0	2,3	3,0
Kampsport	2,5	2,6	1,2	1,5	3,4	3,3	2,5	2,4
Friidrett	1,1	2,3	0,7	1,3	1,4	3,1	1,0	2,8
Ridning	4,2	3,1	1,8	1,4	5,9	4,1	10,2	8,1
Allidrett	2,4	2,7	2,8	4,6	2,1	1,5	2,1	1,3
Annen idrett	5,0	5,9	3,0	2,3	6,4	8,2	14,8	8,7
Antall svar	451	719	191	283	260	436	185	348

Barn som sykler og spiller fotball er mest aktive i alle aldre

Tabell 2.35 som omfatter tall for 2007, viser at blant de barna som deltar er sykling den aktiviteten som er høyest blant 6-8-åringene. Dernest følger fotball, styrketrening og aerobics/gymnastikk/trimgruppe. Minst aktivitet er det i den gruppen som driver med alpint. For 9-12-åringene og 13-15-åringene er det fotball som dominerer, ved siden av sykling. Dernest følger håndball og jogging. Det er også verd å merke seg at de som driver med ridning også er blant de mest aktive i gruppen 13-15 år. Blant 9-12-åringene er det de som driver med volleyball, andre lagidretter og tennis/squash som er de minst aktive innenfor den grenen de driver med. Blant 13-15 åringene er det de som driver med allidrett, skiturer og alpint som er minst aktive. De som driver med de to siste aktivitetene har antakelig lave tall fordi dette er aktiviteter begrenset til vintersesongen.

Tabell 2.35. Antall ganger de aktive har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2007.

	6-12 år	6-8 år	9-12 år	13-15 år
Jogge-/løpeturer	22	12	25	29
Skiturer/langrenn	14	14	14	11
Slalåm, telemark, snowboard ...	12	9	14	11
Svømming	20	17	21	14
Sykling	55	51	59	46
Skateboard/rollerblades	13	11	14	12
Organisert dans	19	21	18	19
Aerobics, gymnastikk, trimparti	23	24	22	17
Styrketrening	28	31	28	34
Fotball	56	35	68	69
Håndball	30	16	35	39
Tennis, squash	9	10	9	:
Ishockey, bandy, innebandy	10	:	12	13
Basketball	14	:	14	12
Volleyball	8	:	8	12
Annen lagidrett	8	10	8	12
Kampsport	20	18	21	11
Friidrett	12	:	13	12
Ridning	13	:	16	29
Allidrett	14	18	10	8
Annen idrett	28	17	32	29

Sentralitet betyr lite for barns aktivitetsnivå i ulike grener

Tallene for 2007 (tabell 2.36) viser at det er svært få av grenene hvor aktivitetsnivået kan knyttes direkte sammen med sentralitet. Et eksempel er sykling. Aktivitetsnivået er høyere blant barn i de minst sentrale strøk av landet og lavest i storbyene. Dette er for øvrig omvendt for voksne (tabell 2.30). For styrketrening er

det størst aktivitet blant barn i storbyene og andre sentrale strøk. Aktiviteten er minst blant barn de minst sentrale strøk. Dette gjelder også for de voksne.

Tabell 2.36. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter bostedets sentralitet. Alle og aktive. Alder 6-15 år. 2007.

	Storbyer	Sentralt	Mindre sentralt	Minst sentralt
Jogge-/løpeturer	13,3	12,6	12,5	14,5
Skiturer/langrenn	9,8	10,7	9,7	11,6
Slalåm, telemark, snowboard ...	5,0	6,3	5,0	8,8
Svømming	13,9	13,8	13,4	14,5
Sykling	31,5	42,1	43,5	46,2
Skateboard/rollerblades	3,6	3,7	6,1	4,3
Organisert dans	6,4	7,3	6,1	4,9
Aerobics, gymnastikk, trimparti	6,8	5,5	5,1	6,9
Styrketrening	14,2	15,4	8,1	7,6
Fotball	38,5	38,7	38,4	39,9
Håndball	11,7	11,3	7,6	8,1
Tennis, squash	1,6	1,7	1,0	0,7
Ishockey, bandy, innebandy	2,2	3,1	3,6	1,2
Basketball	2,2	4,0	2,2	1,4
Volleyball	1,4	3,4	2,0	2,1
Annen lagidrett	1,4	2,1	0,7	1,7
Kampsport	4,3	2,3	1,8	2,2
Frøidrett	1,6	2,3	1,7	4,2
Ridning	2,3	4,4	7,0	4,6
Allidrett	1,9	1,8	1,2	4,0
Annen idrett	6,4	7,3	5,6	7,6
Antall svar	194	355	259	259

Likevel peker de barna som bor i de minst sentrale strøkene seg ut som mest aktive innen en rekke grener. De har høyest aktivitetsnivå både for jogging, langrenn, alpint, svømming, fotball, frøidrett og allidrett. For barna i storbyene er det bare kampsport som peker seg ut som en gren der de har et høyere aktivitetsnivå enn barn i mindre sentrale strøk.

Foreldres utdanning betyr lite for barns aktivitetsgrad i ulike grener

Det er ikke noe klart trekk at de barna som har foreldre med høy utdanning er mer aktive i ulike typer fysisk aktivitet enn de barna som har foreldre med lav utdanning. Tabell 2.37 viser at denne tendensen bare er helt klar for skiturer, ridning, håndball og organisert dans. Mens barn med foreldre som bare har grunnskoleutdanning i gjennomsnitt går 5,6 skiturer i året, er antallet turer 13,2 for dem som har foreldre med lang universitets- eller høyskoleutdanning. Tilsvarende tall for ridning er 1,0 ganger og 8,8 ganger.

Tabell 2.37. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter foreldres utdanning. Alle. Alder 6-15 år. 2007.

	Grunn-skole	Videre-gående	Univers./høg-skole, kort	Univers./høg-skole, lang
Jogge-/løpeturer	28,2	12,4	11,8	12,9
Skiturer/langrenn	5,6	9,9	11,1	13,2
Slalåm, telemark, snowboard ...	5,6	5,2	7,7	7,5
Svømming	15,6	12,5	14,3	15,9
Sykling	45,2	42,9	42,9	35,1
Skateboard/rollerblades	9,5	4,4	4,2	3,1
Organisert dans	3,9	5,3	6,8	7,0
Aerobics, gymnastikk, trimparti	7,0	6,2	6,0	5,2
Styrketrening	17,8	11,9	9,9	11,4
Fotball	33,3	35,6	44,7	36,1
Håndball	6,5	8,3	10,8	12,6
Tennis, squash	0,7	1,1	1,4	1,2
Ishockey, bandy, innebandy	2,3	2,2	2,4	4,5
Basketball	3,7	1,6	2,5	4,9
Volleyball	7,4	2,0	1,8	2,3
Annen lagidrett	5,0	1,5	0,9	1,4
Kampsport	2,4	2,9	2,8	1,2
Frøidrett	7,0	2,8	1,5	1,6
Ridning	1,0	4,3	4,4	8,8
Allidrett	0,9	2,5	2,6	1,5
Annen idrett	11,1	6,5	6,0	7,8
Antall svar	64	437	382	162

For en del grener er det faktisk slik at den gjennomsnittlige aktiviteten er høyest blant dem som har foreldre med bare grunnskoleutdanning. Det gjelder jogging, sykling, styrketrening, volleyball og friidrett. Det er likevel verd å merke seg at antallet deltakere i undersøkelsen i aldersgruppen 6-15 år, som har foreldre med bare grunnskoleutdanning er nokså lavt, slik at disse tallene er noe usikre.

Mest skisport, fotball og håndball og dans blant barn med god økonomi

Husholdningsinntekt spiller noe større rolle for barnas aktivitetsnivå i ulike grener enn det sentralitet gjør. Tabell 2.38 viser at i 2007 var det en nokså klar positiv sammenheng mellom inntektsnivået i den husholdningen barna bodde i og aktivitetsnivået innenfor langrenn, alpint, organisert dans, fotball og håndball. Mens barn i husholdninger med bruttoinntekt under 460 000 i gjennomsnitt hadde trent 32 ganger siste 12 måneder, var tallet 48 for de barna som bodde i husholdninger med inntekt på 810 000 kr eller mer.

Tabell 2.38. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alle i alder 6-15 år. 2007

	Under 460 000	460 000 - 649 000	650 000 - 809 000	810 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	14,3	11,9	9,8	17,1
Skiturer/langrenn	9,5	8,7	11,2	13,5
Slalåm, telemark, snowboard ...	4,1	4,4	6,7	8,7
Svømming	14,2	13,8	14,0	13,9
Sykling	46,5	47,1	43,9	34,4
Skateboard/rollerblades	6,9	3,4	3,4	4,5
Organisert dans	5,3	6,3	6,6	7,1
Aerobics, gymnastikk, trimparti	6,7	6,5	4,6	6,9
Styrketrening	12,3	11,0	9,8	13,6
Fotball	32,1	39,4	42,2	47,7
Håndball	6,7	10,0	10,5	12,6
Tennis, squash	1,0	0,8	1,1	2,3
Ishockey, bandy, innebandy	1,8	1,2	2,2	5,6
Basketball	2,4	1,7	2,3	3,7
Volleyball	2,8	2,0	2,7	2,0
Annen lagidrett	2,4	1,2	1,4	1,1
Kampsport	3,6	1,4	3,0	2,0
Friidrett	4,9	2,3	1,1	1,7
Ridning	5,8	2,6	4,3	3,2
Allidrett	2,5	1,6	3,1	2,3
Annen idrett	8,6	6,8	5,1	7,6
Antall svar	263	252	239	237

For de fleste idrettsgrenene er det likevel ikke mulig å påvise noen tydelig positiv sammenheng mellom inntekt og barnas aktivitetsnivå. For noen grener er det snarere tendens til det motsatte, ved at aktiviteten er høyest blant de barna som bor i husholdninger med lav husholdningsinntekt. Dette gjelder både friidrett, skateboard/rollerblades, ridning og kampsport.

Jogging og orientering henger sammen

Tabell 2.39 viser i hvilken grad de som er aktive i en gren også er aktive i andre grener i løpet av et år. Tallene er fra 2007. Tabellen viser at de som i størst grad har drevet med jogge-/løpeturer er de som driver med orientering, håndball, basketball og ishockey. De som i minst grad driver med jogging/løpeturer er de som driver med raske turer, skiturer og aerobics.

De som driver med orientering er særlig de som driver med friidrett. De som går skiturer driver derimot i svært liten grad med orientering. Det er særlig de som driver med friidrett, håndball og volleyball som driver med styrketrening. De som går raske turer driver derimot i liten grad med styrketrening. De som holder på med kampsport, er særlig de som driver med friidrett og ishockey. Kampsport er derimot lite tiltrekkende for dem som går skiturer og raske turer til fots.

Tabell 2.39. Andel som har vært aktive i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden, etter hvilke andre grener de har vært aktive i siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Har også trent med:									
	Jogging	Raske turer	Orientering	Sykling	Friidrett	Svømming	Styrketrening	Kamp-sport	Org. dans	Aerobics osv
Andel som har trent med:										
Jogge-/løpeturer	100	85	8	54	4	23	50	5	6	22
Raske turer	41	100	4	45	2	20	33	2	5	19
Orientering	89	80	100	72	19	38	67	11	10	29
Sykling	52	88	6	100	3	26	41	3	5	22
Friidrett	84	73	33	66	100	46	69	16	14	32
Svømming	49	88	7	58	5	100	42	4	7	25
Styrketrening	63	86	8	55	5	26	100	6	7	33
Kampsport	82	72	16	52	14	35	81	100	12	27
Org. dans	54	88	8	48	6	30	51	6	100	42
Aerobics osv	50	90	6	52	4	27	59	4	11	100
Tennis	74	79	7	63	9	32	62	8	5	23
Squash	73	80	9	66	7	25	73	4	10	22
Golf	66	87	7	60	3	25	55	6	7	23
Fotball	75	79	12	56	8	27	57	6	6	18
Håndball	89	81	19	63	17	35	69	7	8	36
Basketball	89	79	16	61	16	35	72	9	12	32
Volleyball	78	81	17	60	11	38	69	7	13	38
Ishockey	89	70	21	76	15	43	55	15	5	25
Bandy/inneb.	86	80	17	63	8	36	63	9	9	32
Skitur ¹	50	89	2	57	2	22	35	2	5	21
Alpint ¹	65	86	9	62	5	23	47	3	6	25

	Har også trent med:										
	Tennis	Squash	Golf	Fotball	Håndball	Basketball	Volleyball	Ishockey	Bandy	Skitur	Alpint
Andel som har trent med:											
Jogge-/løpeturer	7	6	9	31	6	8	16	2	8	62	35
Raske turer	4	3	6	16	3	4	8	1	4	51	22
Orientering	8	8	10	52	13	17	39	6	19	73	60
Sykling	6	6	8	22	4	5	12	2	6	64	30
Friidrett	15	12	9	61	21	29	42	7	15	63	54
Svømming	6	5	7	24	5	7	16	2	8	57	27
Styrketrening	7	8	9	29	6	9	18	2	8	58	34
Kampsport	12	6	15	40	8	14	25	6	14	65	31
Org. dans	4	8	8	20	5	10	24	1	8	61	30
Aerobics osv	5	4	7	17	5	7	17	1	7	59	28
Tennis	100	17	21	45	8	17	34	4	16	73	37
Squash	18	100	22	50	5	15	26	2	19	66	47
Golf	15	15	100	36	7	14	22	3	15	59	38
Fotball	10	11	12	100	9	15	32	5	16	55	40
Håndball	12	7	15	53	100	28	41	5	18	70	45
Basketball	17	14	20	65	19	100	59	6	34	63	38
Volleyball	15	11	15	63	13	27	100	5	23	66	47
Ishockey	14	6	15	74	14	22	36	100	47	61	68
Bandy/inneb.	15	17	20	68	12	33	49	12	100	66	44
Skitur ¹	5	4	6	16	3	4	9	1	6	100	36
Alpint ¹	7	7	9	27	5	6	16	3	8	79	100

¹ Tall for skitur og alpint er bygd på svar i tilleggsskjemaet i undersøkelsen.

De som spiller tennis og squash spiller mest golf

De som driver med golf er de som særlig holder på med tennis og squash. De som i liten grad driver med golf er de som går skiturer og raske turer. De som driver med bandy er særlig de som er aktive i basketball og ishockey. De som går skiturer er i særlig grad de som driver med alpint. Blant aktive i alle typer fysisk aktivitet er det et flertall som går skiturer. Alpint er særlig populært blant dem som driver med ishockey og dem som driver med orientering.

94 prosent deltar i én eller flere grener

Tabell 2.40 viser en fordeling av hvor mange ulike typer fysisk aktivitet folk deltar i i løpet av en 12-måneders periode. Den viser for det første at det bare er 6 prosent av befolkningen i alderen 16-79 år som ikke deltar i noen av de 21 grenene som det spørres om i undersøkelsen. Det betyr at 94 prosent deltar i én eller flere grener. 16 prosent deltar i én gren. Omtrent like mange deltar i 2 og 3 grener. En av fire deltar i 4-5 grener og 19 prosent deltar i 6-9 grener og 3 prosent deltar i 10 eller flere grener.

Tabell 2.40. Antall typer fysisk aktivitet man har deltatt i siste 12 måneder, blant alle og etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007

	Alle	Kjønn		Alder						
		Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
0	6	6	6	2	1	4	5	5	6	17
1	16	14	18	2	9	9	12	13	25	31
2	18	17	18	5	14	13	15	18	26	20
3	16	16	16	8	12	16	18	17	17	15
4-5	25	26	24	15	25	32	30	29	20	15
6-9	18	19	17	44	31	23	20	18	6	1
10 el. Flere ..	3	3	2	23	6	1	0	1	0	0
Antall svar ..	2 060 ¹	994	1066	111	101	297	429	396	465	261

¹ I denne og de to neste tabellene er det brukt data fra postskjemaet, for at skiturer og alpint skulle telles med.

Nesten hver fjerde 16-19-åring med i minst 10 grener

Forholdet mellom menn og kvinner på denne aktivitetskalaen viser at det omtrent er dødt løp. Det er derimot stor forskjell mellom aldersgruppene. Mens 2 prosent av 16-19-åringene og 1 prosent av 20-24-åringene ikke er med i noen gren i løpet av et år, gjelder det 17 prosent av dem som er 67-79 år. For de andre aldersgruppene ligger andelen på mellom 4 og 6 prosent. Mens 2 prosent av dem som er 16-19 år har deltatt i 1 gren, er andelen 31 prosent blant gruppen 67-79 år. Og mens 23 prosent av de yngste har vært med på minst 10 grener siste 12 måneder, er andelen 6 prosent blant 20-24-åringene og nesten ingen i høyere aldersklasser.

De med høy utdanning og inntekt deltar i flest grener

Tabell 2.41 viser at det er en klar sammenheng mellom både utdanning og inntekt når det gjelder hvor mange typer fysisk aktivitet man deltar i i løpet av et år. 9 prosent av dem med bare grunnskole har ikke deltatt i noen grener, mens det gjelder kun 1 prosent blant dem med lang universitets- eller høyskoleutdanning. Blant dem med videregående skole eller mindre utdanning, er det under 20 prosent som har deltatt i 6 grener eller mer. Blant dem med høyest utdanning er andelen 34 prosent.

Tabell 2.41. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2007

	Utdanning				Husholdningsinntekt				
	Grunn- skole	Videre- gående skole	Universitet/ Høgskole kort	Universitet/ Høgskole, lang	Under 250 000	250- 399 000	400- 499 000	500- 599 000	600 000 eller mer
0	9	6	3	1	11	9	6	3	1
1	22	17	10	6	24	19	16	12	6
2	18	21	13	11	17	19	19	16	15
3	13	18	17	14	12	15	18	16	16
4-5	19	23	34	34	18	20	25	28	32
6-9	15	15	23	33	16	14	14	20	27
10 el. flere ..	4	1	1	1	1	3	2	4	3
Ant. svar	397	886	517	180	353	454	407	360	482

Lignende tall finne vi for personer i ulike inntektsgrupper. Blant dem med husholdningsinntekt på under 250 000 er det 11 prosent som ikke har deltatt i noen gren siste 12 måneder, og 24 prosent har bare deltatt i 1 gren. For dem som har en husholdningsinntekt på 600 000 eller mer, er tilsvarende tall 1 prosent og 6 prosent.

Hvilket bostedsstrøk og hvilken landsdel folk bor i har derimot mindre å si for hvor mange grener man deltar i. Tabell 2.42 viser likevel at det er en viss tendens til at de som bor i de store byene og de som bor i Oslo/Akershus deltar i noen flere grener enn de som bor i andre områder.

Tabell 2.43 viser hvilke grener de velger som deltar i få grener i løpet av et år. Av de 21 grenene det er spurt om i undersøkelsen er det bare 8 grener som blir nevnt av dem som bare har trent i en gren. Og mer enn sju av ti som går raske turer når de trener. Alle er individuelle grener.

Tabell 2.42. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter bostedsstrøk og landsdel. Alder 16-79 år. 2007

	Bostedsstrøk				Landsdel						
	Tettbygd 100 000 el. flere	Tettbygd 20 000- 99 000	Tettbygd under 20 000	Spredd- bygd	Oslo/ Akershus	Hedmark/ Oppland	Østlandet ellers	Agder/ Roga-land	Vest- landet	Trønde- lag	Nord- Norge
0	6	6	7	7	7	7	9	4	5	4	7
1	13	16	17	18	15	17	14	19	20	14	10
2	15	13	19	21	14	17	12	23	20	20	18
3	17	12	17	14	13	23	16	13	13	19	15
4-5	24	30	23	23	21	22	25	23	28	21	33
6-9	24	20	16	13	25	11	18	17	13	21	13
10 el. flere	2	3	2	4	3	2	5	1	2	1	4
Ant. Svar	471	450	714	423	476	179	370	267	364	203	201

Raske turer til fots og skiturer prioriteres høyest

Blant dem som trener i to og tre typer fysisk aktivitet er det også raske turer som dominerer. Skiturer er også en gren som disse i betydelig grad deltar i. Vi kan kanskje si det slik at raske turer til fots og skiturer er de grenene vi velger framfor alle andre. Orientering, friidrett, squash og basketball er derimot det vi kan kalle sekundæraktiviteter.

Tabell 2.43. Deltakelse i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden blant dem som har deltatt i 1, 2 og 3 grener siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	1 gren	2 grener	3 grener
Raske turer	73	87	91
Skitur	8	29	50
Jogge-/løpeturer	4	17	32
Styrketrening	4	10	21
Sykling	3	27	40
Svømming	3	8	16
Aerobics osv	2	7	15
Alpint	1	6	13
Fotball	0	4	9
Organisert dans	0	4	2
Tennis	0	1	2
Golf	0	0	4
Volleyball	0	0	2
Kampsport	0	0	1
Håndball	0	0	1
Bandy/innebandy	0	0	1
Orientering	0	0	0
Friidrett	0	0	0
Squash	0	0	0
Basketball	0	0	0
Ishockey	0	0	0
Antall svar	312	356	333

2.4. Aktivitet i treningsstudio

Økende bruk av treningsstudio og helsesenter

Det har vært en økning i andelen som trener på treningsstudio eller helsesenter de seinere åra. Tabell 2.44 viser at det i 2007 var 31 prosent av befolkningen i alderen 16-79 år som hadde brukt slike tilbud i løpet av de siste 12 månedene. I 2001 var tallet 21 prosent og i 2004 var det 25 prosent. Økningen har funnet sted for både menn og kvinner, men andelen brukere er større blant kvinner enn blant menn.

Tabell 2.44. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, 2001¹, 2004 og 2007. Alder 16-79 år. Prosent

	2001	2004	2007
Alle	21	25	31
Menn	18	23	26
Kvinner	25	28	35
16-19 år	47	49	56
20-24 år	46	50	59
25-34 år	30	37	45
35-44 år	20	25	30
45-54 år	15	19	28
55-66 år	8	12	17
67-79 år	6	7	13
Tettbygd 100 000 eller flere	36	35	40
Tettbygd 20 000 – 99 000	26	30	40
Tettbygd under 20 000	17	22	26
Spredtbygd	10	16	21

¹ I 2001 ble bare de som var aktive i trening/mosjon på ett eller annet plan stilt spørsmål om trening i treningsstudio/helsesenter. Andre har her blitt lagt inn som ikke-brukere.

Treningsstudio mest brukt blant yngre personer

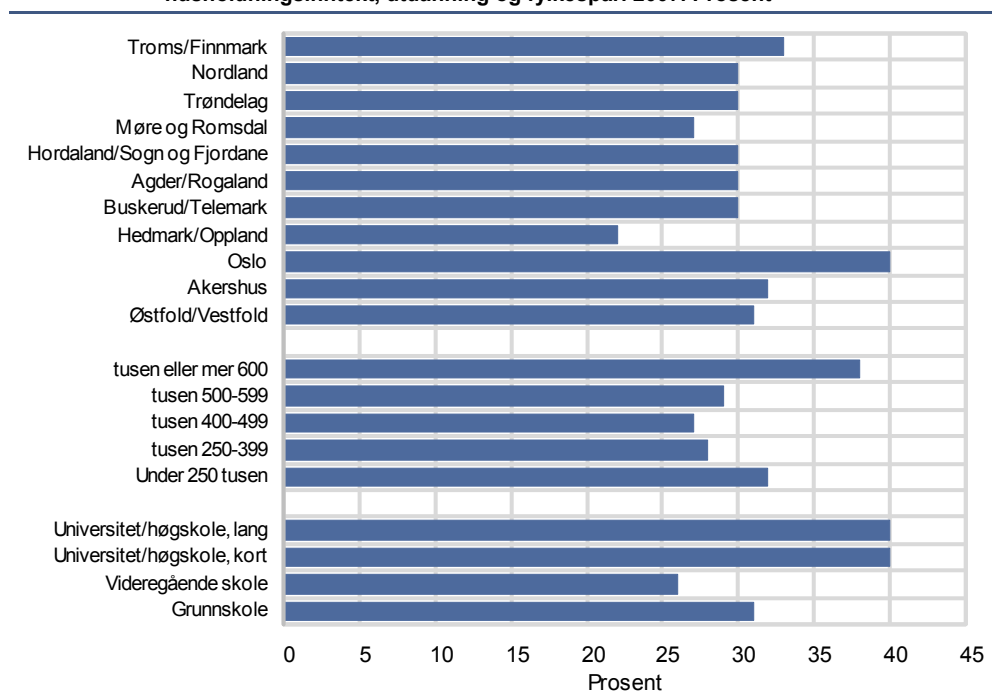
Økningen gjelder alle aldersgrupper, men det er de yngre som hele tiden har vært de ivrigste brukerne. Brukerandelen synker ellers med alderen, mens det i 2007 var 59 prosent som brukte treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder blant 20-24-åringene, var andelen 13 prosent blant dem i alderen 67-79 år.

I 2001 var brukerandelen av slike tilbud høyest i de store byene og gradvis mindre i forhold til synkende tettbebyggelse. I 2007 var andelen like stor i de mindre byene som den var i de større byene. Fremdeles var det likevel lavest brukerandel i spredtbygde strøk. Dette har sannsynligvis en viss sammenheng med et lavere tilbud i slike områder av landet.

Mest bruk av treningsstudio blant personer med høy utdanning og inntekt

Figur 2.3 viser at det ikke er noen helt klar sammenheng mellom å bruke treningsstudio og utdanning eller husholdningsinntekt. Tallene fra 2007 viser likevel at de som har høyere utdanning og de som har høy inntekt i større grad bruker treningsstudio enn andre.

Figur 2.3. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt, utdanning og fylkespar. 2007. Prosent

Det er flest som trener i Oslo

Tallene over bruk av treningsstudio blant personer som bor i ulike fylkespar, viser at brukerandelen i 2007 lå rundt 30 prosent i de fleste fylkesparene. Et unntak er Oslo, hvor brukerandelen var på 40 prosent.

De med varige helseproblemer bruker helsestudio mindre enn andre

Det er ikke nødvendigvis slik at de som kanskje burde bruke treningsstudio mest, er de som faktisk gjør det. Tabell 2.45 viser i hvilken grad personer som på grunn av helseproblemer eller funksjonshemming har vanskelig med å delta i fritidsaktiviteter, bruker treningsstudio eller helsesenter. Det er tydelig at de som har store vansker med å delta i fritidsaktiviteter i mindre grad bruker treningsstudio eller helsesenter enn de som ikke har slike vansker. Dette gjelder begge kjønn. Dette gjelder også for både yngre og eldre personer. Forskjellen i bruk av treningsstudio er likevel størst blant den eldre garde, mellom dem som har store vansker og dem som ikke har noen vansker med å delta i fritidsaktiviteter.

Tabell 2.45. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, etter om de har vansker med å delta i fritidsaktiviteter, fordelt på kjønn og alder. Alder 16-66 år. 2007. Prosent

	Alle	Menn	Kvinner	16-44 år	45-66 år
Store vansker	14	14	14	23	8
Noen vansker	26	17	31	38	20
Ingen vansker	35	29	41	42	22

Trener noen ute og noen inne?

Er det slik at de som går på treningsstudio eller helsesenter i mindre grad trener på andre måter? Vi skal her se på noen sentrale grener blant befolkningen generelt og se om det er et skille i aktiviteten mellom dem som går på treningsstudio og dem som ikke gjør det. De som er med i tabellen er de som trener minst en gang i måneden.

Tabell 2.46. Antall ganger trent med jogging, sykling og rask tur til fots blant dem som har trent på treningsstudio siste 12 måneder og dem som ikke har det. Personer som trener minst en gang i måneden. 2007

	16-24 år		25-44 år		45-66 år		67-79 år	
	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent
Jogge-/løpeturer	68	43	32	22	25	17	9	13
Sykling	34	30	27	24	41	27	9	12
Rask tur	63	75	81	87	98	107	85	116

Ut fra tallene i tabell 2.46 er det vanskelig å trekke noen konklusjon om at de som trener på treningsstudio i mindre grad trener utendørs enn andre. Det er en viss tendens til at de som trener i treningsstudio i noe mindre grad enn andre deltar i raske turer til fots. Derimot er de minst like aktive med joggeturer og sykkelturner som de som ikke trener på treningsstudio. Men dette gjelder alle aldersgrupper unntatt de eldre. Blant dem er det en gjennomført tendens til at de som trener på treningsstudio i mindre grad er med både på jogging, sykling og raske turer. Muligens er det slik at det er snakk om to ulike treningskulturer: Eldre og personer som går mye raske turer er personer som i liten grad benytter seg av treningsstudio, mens de som jogger og sykler mye også er personer som trekkes til treningsstudioene. Det er uansett lite som tyder på at det fins en gruppe innendørstrenerne, representert ved treningsstudioene, og en gruppe utendørstrenerne.

2.5. Utgifter til trening og mosjon

Vi skal videre se på utgiftene folk personlig har til utstyr, medlemsavgifter eller lignende i forbindelse med trening eller mosjon. Her tas utgifter til sportsutstyr, treningsstudio, bruk av sportsanlegg, utøvelse av fysisk aktivitet også med.

Slike utgifter varierer avhengig av hvem man tar utgangspunkt i. Tabell 2.47 viser utgifter til trening/mosjon de siste 12 måneder i 2004 og 2007. Blant befolkningen som helhet i alderen 16-79 år var disse utgiftene på 1941 kr i 2004 og 2238 kr i 2007. Blant dem som trener minst en gang i måneden var utgiftene noe høyere; 2322 kr i 2004 og 2603 kr i 2007. Med i disse summene er også de som ikke har hatt noen utgifter til trening eller mosjon. Når vi bare ser på dem som faktisk har hatt utgifter, er summen atskillig høyere: 4760 kr i 2004 og 5068 kr i 2007. Vær oppmerksom på at dette er løpende summer. De er ikke indeksregulert mellom 2004 og 2007. Tar vi hensyn til prisstigningen ville utgiftene i 2004 være 4983 kr i pengeverdien for 2007. Den reelle prisøkningen fra 2004 til 2007 er dermed omtrent 1,7 prosent. Noen stor endring har det altså ikke vært i denne treårsperioden.

Tabell 2.47. Utgifter i kr til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, blant dem som trener minst en gang i måneden og blant dem som har slike utgifter i løpet av et år. Alder 16-79 år. 2004 og 2007

	2004	2007
Alle	1941	2238
De som trener minst en gang i mnd.	2322	2603
De som har hatt utgifter	4760	5068

Menn har større utgifter til trening enn kvinner har

Det er større utgifter til trening og mosjon for menn enn for kvinner (tabell 2.48). Ser vi på hele befolkningen, har menn utgifter på i underkant av 2600 kr, mens kvinner har utgifter på i underkant av 1900 kr. Dette betyr at kvinner har 73 prosent av de utgiftene menn har. Blant de som trener minst en gang i måneden har menn noe over 3000 kr mens kvinner har i overkant 2100 kr. Her har kvinner 70 prosent av de utgiftene menn har. Det mest interessante er kanskje å se på dem som faktisk har utgifter til slikt i løpet av et år. Blant menn er det noe over 6200 kr mens kvinner har i overkant av 4000 kr, som utgjør omtrent 65 prosent av mennenes utgifter.

Tabell 2.48. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, dem som trener minst en gang i måneden og dem som har hatt utgifter, etter ulike bakgrunnsvariabler, alder 16-79 år. 2007. Norske kroner

	Alle	De som trener minst en gang i mnd.	De som har hatt utgifter
Alle	2238	2603	5068
Menn	2596	3075	6233
Kvinner	1885	2151	4041
16-19 år	4127	4427	5937
20-24 år	2709	3040	4673
25-34 år	2886	3271	5201
35-44 år	2692	3103	5593
45-54 år	2283	2718	5176
55-66 år	1053	1248	3867
67-79 år	718	933	3299
Grunnskole	1719	2143	4787
Videregående skole	1915	2240	4817
Universitet/høgskole, kort	3039	3262	5070
Universitet/høgskole, lang	3818	3930	6113
Under 250 tusen	1902	2304	4943
250-399 tusen	1830	2235	4891
400-499 tusen	2116	2435	5130
500-599 tusen	2240	2562	4684
600 tusen eller mer	3269	3519	5520
Tettbygd 100 000 el. flere	2801	3163	5140
Tettbygd 20 000-99 000	3012	3415	5801
Tettbygd under 20 000	1743	2052	4635
Spredtbygd	1600	1937	4520
Antall svar	3076	2599	1412

De unge bruker mest til trening

Uansett hvordan vi måler det, er det de yngste, altså aldersgruppen 16-19 år som bruker mest penger til trening og mosjon. Ser vi på alle i gruppen, har de unge en utgift som ligger omtrent 180 prosent av det som er gjennomsnittet for hele befolkningen i alderen 16-79 år. At dette tallet er så høyt, skyldes nok at det er langt flere som er aktive i ulike grener i denne gruppen enn i befolkningen generelt. Ser vi på dem som har hatt utgifter til trening, har de unge en utgift som ligger på 117 prosent av gjennomsnittet for hele befolkningen. Uansett hvilket av de tre målene vi bruker, har personer som er i aldersgruppen 55-79 år betydelig lavere utgifter til trening og mosjon enn det de som er yngre enn dem har.

De med høy utdanning har større utgifter til trening enn andre

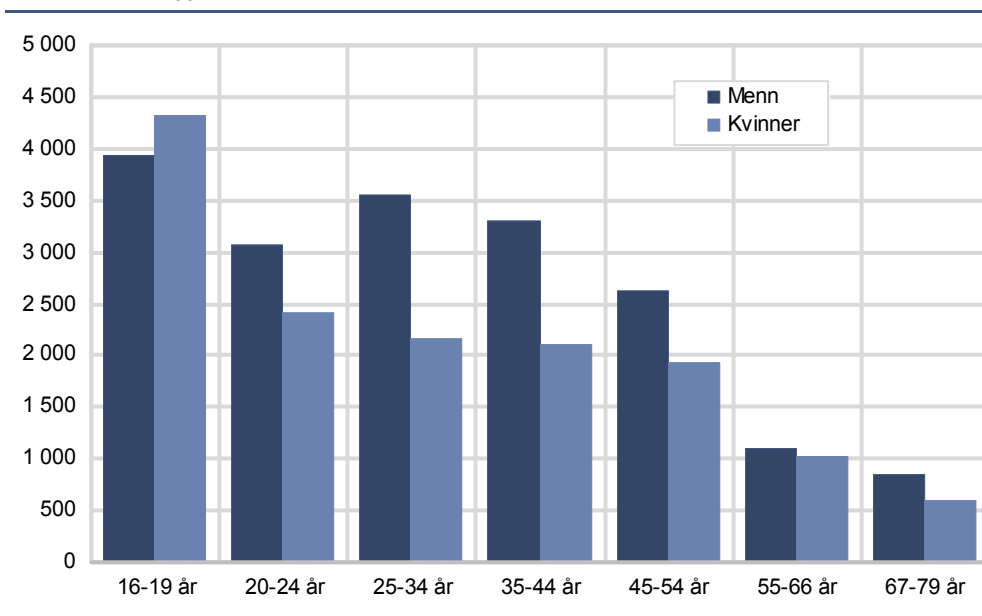
Ser vi på befolkningen generelt, er det en klar sammenheng mellom utgifter til trening og mosjon og både utdanning og husholdningsinntekt. De som har høy utdanning og de som har høy inntekt bruker mer penger enn de som har lav utdanning og de som har lav inntekt. Blant dem som har utgifter til slike aktiviteter er det også en klar sammenheng med høye utgifter og høy utdanning. Denne sammenhengen er ikke så klar når det gjelder husholdningsinntekt.

Tabellen viser også at de som bor i byene har større utgifter til trening og mosjon enn de som bor i mindre tettbygde og spredtbygde strøk. Dette gjelder uansett hvilket av de tre målene vi velger å se på.

Unge jenter har større utgifter til trening enn unge gutter

I figur 2.4 er utgifter til trening og mosjon fordelt på kjønn og ulike aldersgrupper. Tallene er basert på alle i hver gruppe. Tabellen viser at det blant de unge er jentene som har de største utgiftene. Guttene har kr 3945 og jentene har kr 4 329. Jentene har altså en utgift på om lag 110 prosent av det guttene har.

Figur 2.4. Utgifter i kr til trening/mosjon, etter kjønn i ulike aldersgrupper. Alder 16-79 år. 2007

For de andre aldersgruppene er det slik at det er mennene som har de største utgiftene. Særlig gjelder det for de i alderen fra 25 til 44 år. I aldersgruppen 25-34 år har kvinnene en utgift som ligger på under 80 prosent av det mennene har.

Unge som trener daglig har størst utgifter til trening

Det er en nokså klar sammenheng mellom treningsgrad og utgifter til trening. Det gjelder generelt, for menn og kvinner og for alle aldersgrupper (tabell 2.49). I visse grupper er det likevel slik at de som trener 3-4 gange i uka bruker mer penger på trening enn de som trener daglig. De som bruker mest på trening er likevel 16-19-

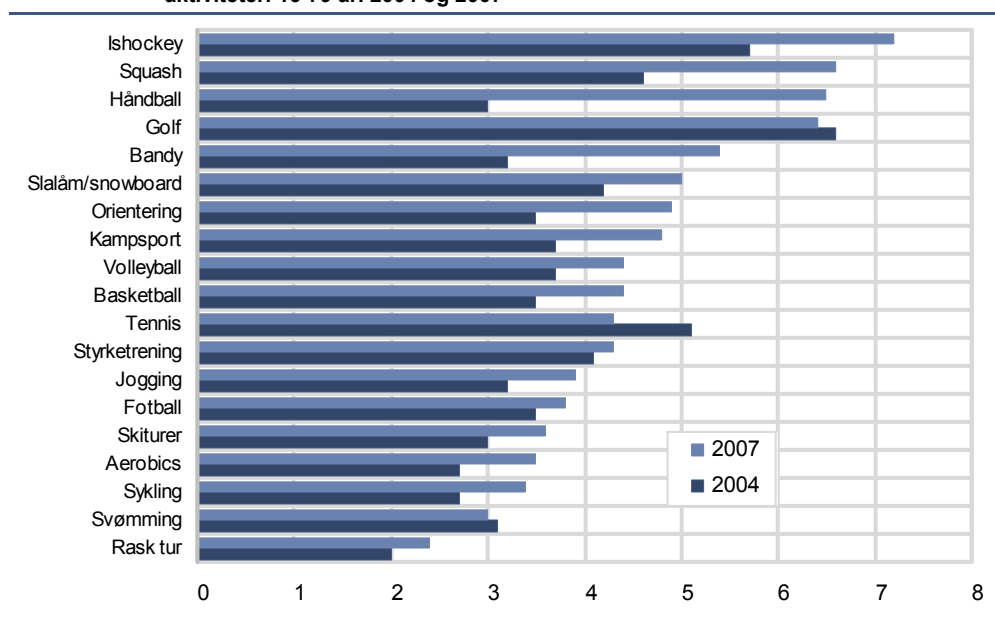
åringer som trener daglig. De bruker omtrent 7700 kroner på trening og mosjon i løpet av et år. 67-79-åringer som trener like mye bruker bare 533 kr på slikt per år, det vi si om lag 7 prosent av det de unge gjør.

Tabell 2.49. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder i forhold til hvor mye man trener, kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007. Norske kroner

	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
Alle	430	1203	1391	2336	3534	3268
Menn	451	1103	1681	2772	4400	3941
Kvinner	408	1339	1121	1924	2774	2640
16-19 år	1132	1956	999	2346	4272	7702
20-24 år	684	768	1636	1865	3384	6076
25-34 år	498	2010	1890	2891	4427	4109
35-44 år	827	1244	1213	3520	4378	3873
45-54 år	141	1214	2094	2251	3984	2400
55-66 år	3	195	1067	1396	1617	1308
67-79 år	0	390	618	1087	1684	533

Det er ikke mulig i undersøkelsen å se på de utgifter folk har hatt til hver enkelt gren de har deltatt i. I figur 2.5 er folks generelle utgifter koblet sammen med de grenene de har deltatt i. Vi har for eksempel sett på de generelle utgiftene de som har spilt golf siste 12 måneder har hatt og så videre. Dette gir ikke noe helt korrekt bilde, men gir likevel et inntrykk av sammenhengen mellom utgifter og gren.

Figur 2.5. Utgifter i kroner til trening eller mosjon blant dem som driver med de ulike fysiske aktiviteter. 16-79 år. 2004 og 2007

De som spiller ishockey, squash og golf har størst utgifter til trening

Tallene for 2004 og 2007 er ikke helt konsistente. Figuren viser likevel at det er ishockey, squash og golf som utøves blant dem som har store utgifter til trening og mosjon. De som har lave utgifter til slike aktiviteter er særlig aktive med skitur, aerobics, sykling, svømming og raske turer til fots.

Barn som trener bruker mer enn 5000 kr per år

Tabell 2.50 viser at barn i alderen 6-15 år i gjennomsnitt brukte mer enn 5000 kroner til trening per år både i 2004 og 2007. I 2004 var utgiftene 5021 kr og i 2007 5264 kr. Disse summene er ikke prisjustert. Tar vi 2004-summen og justerer til 2007-priser, får vi 5256 kr for 2004. Dette viser at utgiftene har forandret seg svært lite på de tre åra.

Tabellen er ikke entydig når det gjelder om gutter eller jenter bruker mest penger på denne typen aktiviteter. I 2004 var det jentene som brukte mest, i 2007 var det guttene som brukte mest.

Tabell 2.50. Utgifter i kr til trening blant dem som trener minst en gang i måneden 6-15 år. 2004 og 2007

	2004	2007
Alle	5021	5264
Gutter	5265	5884
Jenter	5799	4598
6-8 år	2887	3158
9-12 år	4754	5562
13-15 år	7403	6499
Storbyer	6501	5658
Sentralt	5344	6070
Mindre sentralt	4172	5095
Minst sentralt	4172	4042
1. kvartil	4427	3641
2. kvartil	3444	3819
3. kvartil	4886	6147
4. kvartil	7072	7288
Oslo/Akershus	7024	7561
Østlandet ellers	5089	5588
Agder/Rogaland	4065	4295
Vestlandet	3500	3925
Trøndelag	4939	5151
Nord-Norge	4147	3254

Tallene viser klart at utgiftene øker med økende alder for barnet. I 2007 brukte 6-8-åringene under 50 prosent av det 13-15-åringene brukte. Barn som bor i byer har større utgifter til trening og mosjon enn det de som bor i mindre tettsteder og i spredtbygde strøk.

Utgiftene øker med økt husholdningsinntekt

Deler vi husholdningsinntekten i fire like store deler (kvartiler), ser vi at de barna som bor i husholdninger med det høyeste kvartilet har atskillig større utgifter til trening og mosjon enn det de som bor i husholdninger med det laveste kvartilet. I 2007 hadde "1. kvartils barn" en utgift som var bare 50 prosent av det "4. kvartils barn" hadde.

Barn som bor i Oslo og Akershus hadde både i 2004 og i 2007 betydelig større utgifter til trening og mosjon enn det barn som bor i andre deler av landet hadde. Lavest utgifter hadde barn som hadde bosted på Vestlandet og i Nord-Norge.

2.6. Avstand til nærmest treningstilbud

Tabell 2.51 viser utviklingen fra 1997 til 2007 i tilgjengelighet til en del ulike idrettsanlegg blant den voksne befolkningen. Idrettsplass/fotballbane/stadion er den type anlegg flest har i nærheten av sitt bosted. Slik har det vært de siste ti åra. Svømmehall/basseng, idrettshall, lysløype og tilrettelagt badeplass er andre tilbud som en stor del av befolkningen har og har hatt god tilgang til.

Det har vært liten endring i tilgjengeligheten til flere av tilbudene, både når vi ser på hvor mange som bor i en avstand på under 4 kilometer fra det nærmeste tilbudet og under 25 kilometer. Dette gjelder idrettsplass/fotballbane/stadion, idrettshall, tilrettelagt badeplass, tennisbane og alpinanlegg.

Økt avstand til skytebane, svømmehall og lysløype

Avstanden til en skytebane er den som har økt mest. Mens det i 1997 var 24 prosent som hadde under 4 kilometer til et slikt tilbud, var det 16 prosent som hadde så kort avstand i 2007. Tilsvarende var det 68 prosent som hadde under 25

kilometer til en skytebane i 1997. Andelen var sunket til 61 prosent i 2007. En mindre andel av den voksne befolkningen har fått under 4 kilometer til to av tilbudene i perioden fra 1997 til 2007, mens om lag like stor andel har under 25 kilometer til svømmehall/basseng og lysløype. Mens omtrent 50 prosent hadde kortere vei enn 4 kilometer til svømmehall eller basseng i 1997, var andelen omtrent 40 prosent i 2007. Omtrent tilsvarende tall gjelder for lysløype.

Tabell 2.51. Andel som har under 4 km og under 25 km til ulike anlegg. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Under 4 km				Under 25 km			
	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion ...	68	72	69	68	93	96	96	95
Svømmehall, eller basseng	51	50	45	41	90	91	89	88
Idrettshall	54	58	55	55	85	91	90	90
Lysløype	51	50	45	42	79	84	83	81
Tilrettelagt badeplass	45	43	44	43	81	83	84	84
Skytebane	24	20	16	16	68	68	66	61
Tennisbane	35	34	31	32	58	61	59	61
Golfbane	11	11	14	13	37	51	56	59
Alpinanlegg	14	12	9	10	38	44	40	43
Ishall/kunstfrossen bane	..	..	..	21	..	..	..	52
Nærmiljøanlegg	..	..	..	56	..	..	..	76

Økt tilgang til golfbane

I løpet av disse åra har flere fått tilgang til golfbane. I 1997 var det 37 prosent som hadde under 25 kilometer til et slikt tilbud. I 2007 var andelen steget til 59 prosent. Derimot var det ingen betydelig endring i andelen som har kort avstand til golfbane, det vil si under 4 kilometer.

Spørsmål om avstand til ishall/kunstfrossen bane og nærmiljøanlegg slik som for eksempel ballbinge og -løkke, skatepark og skileikanlegg, var med i undersøkelsen for første gang i 2007. Tallene viser at en av fem bor nærmere enn 4 kilometer fra en ishall/kunstfrossen bane, mens om lag halvparten av befolkningen bor nærmere enn 25 kilometer. Godt over halvparten av den voksne befolkningen bor nærmere enn 4 kilometer fra et nærmiljøanlegg. Tre av fire bor nærmere enn 25 kilometer unna.

Stor forskjell mellom by og land i tilgangen til ishall/kunstfrossen bane

Tabell 2.52. viser utviklingen fra 1997 til 2007 i andelen som har mindre enn 25 kilometer til ulike anlegg i ulike bostedsstrøk. Tallene for 2007 viser at det for noen tilbud er liten forskjell om man bor i de store byene eller i spredtbygde strøk når det gjelder dette avstandsmålet. Dette gjelder for idrettsplass/fotballbane/stadion og lysløype. For de andre tilbudene er det en tendens til at tilbudet er bedre i byene enn i de mindre tettbygde og de spredtbygde strøk. Særlig stor forskjell er det i tilgangen til ishall/kunstfrossen bane. Mens 82 prosent av dem som bor i de store byene har mindre enn 25 kilometer til nærmeste slikt tilbud, er andelen 26 prosent blant dem som bor i spredtbygde strøk. Det er også betydelige forskjeller i samme retning for tennisbane, alpinanlegg og nærmiljøanlegg. Motsatt er det for skytebane. Mens det er en andel på 67 prosent i spredtbygde strøk som bor under 25 kilometer til et slikt tilbud, er andelen 50 prosent blant dem som bor i de store byene.

Tabell 2.52. Andel som har under 25 km til ulike anlegg, etter bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Tettbygd 100 000 eller flere				Tettbygd 20 000 – 99 000				Tettbygd under 20 000				Spredtbygd			
	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion .	96	95	96	98	98	96	98	97	96	98	98	95	82	93	91	90
Svømmehall, eller basseng	93	92	93	94	97	97	95	94	93	92	90	87	79	84	79	80
Idrettshall	90	93	93	95	95	97	95	96	90	93	93	91	67	82	78	78
Lysløype	74	82	78	80	94	90	94	84	81	86	84	80	69	78	76	78
Tilrettelagt badeplass	87	88	88	91	91	90	90	88	82	83	83	82	67	73	75	74
Skytebane	55	49	54	50	75	70	63	59	70	73	74	66	69	77	68	67
Tennisbane	76	78	75	79	85	77	74	74	58	56	55	54	29	38	34	40
Golfbane	62	65	66	70	62	55	65	73	29	49	55	54	17	37	38	44
Alpinanlegg	41	49	43	48	54	50	49	50	37	45	38	43	27	31	30	30
Ishall/kunstfrossen bane	..	..	..	82	..	..	..	69	..	..	..	39	..	..	..	26
Nærmiljøanlegg	..	..	..	85	..	..	..	81	..	..	..	74	..	..	..	62

Tabell 2.53. Andel som har under 4 km til ulike anlegg, etter bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Tettbygd 100 000 eller flere				Tettbygd 20 000 – 99 000				Tettbygd under 20 000				Spredtbygd			
	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007	1997	2001	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion .	82	80	82	82	81	81	78	76	78	80	75	73	35	43	37	37
Svømmehall, eller basseng	62	56	52	46	62	58	53	51	60	60	52	47	22	22	18	17
Idrettshall	72	68	67	67	69	73	64	65	64	65	62	60	19	24	21	23
Lysløype	51	44	39	40	65	63	58	53	56	55	50	44	33	36	30	30
Tilrettelagt badeplass	52	42	45	42	47	52	49	46	48	47	44	46	34	34	39	36
Skytebane	16	13	13	14	26	20	14	13	28	24	20	18	24	20	15	17
Tennisbane	56	51	47	49	50	45	40	38	38	33	28	32	8	10	9	10
Golfbane	19	15	16	12	23	14	19	21	8	12	13	12	3	5	7	8
Alpinanlegg	16	14	10	10	24	13	12	13	15	14	10	11	5	5	5	5
Ishall/kunstfrossen bane	..	..	..	37	..	..	..	30	..	..	..	15	..	..	..	5
Nærmiljøanlegg	..	..	..	66	..	..	..	66	..	..	..	60	..	..	..	62

Utviklingen i tilbudet fra 1997 til 2007 i ulike bostedsstrøk viser at det har vært liten endring for flere av tilbudene i de ulike bostedsstrøk. Når det generelt har vært nedgang i andelen som bor under 25 kilometer fra nærmeste skytebane, gjelder det først og fremst i de mindre byene, altså tettbygde strøk med fra 20 000 til 99 000 innbyggere. Økningen i andelen som har under 25 kilometer til nærmeste golfbane gjelder derimot alle bostedsstrøk, men særlig mindre tettbygde og spredtbygde strøk. Ellers var det i spredtbygde strøk mellom 1997 og 2001 en økning i andelen som hadde under 25 kilometer til nærmeste idrettshall, lysløype og tennisbane. Seinere har denne andelen holdt seg nokså stabil.

Tabell 2.53 viser utviklingen i andelen som har under 4 kilometer, eller det vi kan kalle gangavstand, til anlegg i ulike bostedsstrøk. Tallene for 2007 viser på samme måte som i tabellen over, at det for de fleste tilbudene er færre som har kort avstand i spredtbygde strøk enn i de mer befolkede områdene. Det klare avviket er igjen skytebane. Mens 14 prosent har gangavstand til skytebane i de store byene, er det 17 prosent i spredtbygde strøk.

Utviklingen fra 1997 til 2007 viser at det har vært en nedgang i andelen som har kort avstand til svømmehall/basseng. Dette gjelder både for byene og for de mindre tett befolkede områdene. I de store byene har andelen som har mindre en 4 kilometer til et slikt tilbud sunket fra 62 prosent til 46 prosent mellom 1997 og 2007. Andelen med kort avstand til tennisbane har i samme periode sunket i byene, mens andelen med kort avstand til golfbane har økt i spredtbygde strøk.

Tabell 2.54 viser barns tilgjengelighet til ulike anlegg i 2004 og 2007. Sammenligner vi denne tabellen med tabell 2.51 som viser tall for voksne, er forskjellene små. Barn har noe bedre tilgang til idrettsplasser og nærmiljøanlegg enn voksne har. Det kan skyldes at barnefamilier bor i områder der slike tilbud er bedre utbygd. Det kan også skyldes at barn er mer oppmerksom på at slike tilbud fins i nærmiljøet.

Tabell 2.54. Andel som har under 4 km og under 25 km til ulike anlegg i 2004 og 2007. Alder 6-15 år Prosent

	Under 4 km		Under 25 km	
	2004	2007	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	76	73	98	98
Svømmehall, eller basseng	43	42	91	89
Idrettshall	59	57	93	92
Lysløype	48	44	86	81
Tilrettelagt badeplass	52	47	89	85
Skytebane	21	18	68	63
Tennisbane	32	31	59	55
Golfbane	14	14	57	56
Alpnanlegg	12	9	45	41
Ishall/kunstfrossen bane	..	23	..	51
Nærmiljøanlegg	..	64	..	83

Endringene i barns tilbud på anlegg i sine nære omgivelser mellom 2004 og 2007 er stort sett så små at det ikke er grunn til å legge særlig vekt på dem. Det er likevel verd å legge merke til nedgangen i andelen med tilgang til skytebane og lysløype, som føyer seg inn i den tendensen som også gjelder for de voksne (tabell 2.51).

På samme måte som for voksne, viser tabell 2.55 og tabell 2.56 at barn som bor i storbyene og i sentrale strøk ellers har bedre tilgang ulike anlegg enn de som bor i de mindre/minst sentrale strøk. Dette kommer tydeligst fram i tabell 2.56 over andelen barn som har under 4 kilometer til nærmeste tilbud. Særlig gjelder dette idrettshall, tennisbane og ishall/kunstfrossen bane. For eksempel var det slik i 2007 at det blant de barna som bor i storbyer var 42 prosent som hadde mindre enn 4 kilometer til nærmeste ishall/kunstfrossen bane. Blant barn i de minst sentrale strøk var det 10 prosent som hadde så god tilgang til et slikt tilbud.

Tabell 2.55. Andel som har under 25 km til ulike anlegg, etter bostedets sentralitet. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	Storbyer		Sentralt		Mindre sentralt		Minst sentralt	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	98	98	98	98	100	98	97	97
Svømmehall, eller basseng	92	88	91	89	93	93	85	85
Idrettshall	96	97	97	92	95	92	83	87
Lysløype	84	76	87	82	90	83	80	82
Tilrettelagt badeplass	95	87	95	89	89	88	73	77
Skytebane	57	49	72	65	68	62	73	72
Tennisbane	73	71	63	60	61	57	36	35
Golfbane	66	62	68	62	47	59	42	41
Alpnanlegg	41	41	54	47	38	33	41	41
Ishall/kunstfrossen bane	..	79	..	61	..	49	..	20
Nærmiljøanlegg	..	81	..	84	..	83	..	81

Tabell 2.56. Andel som har under 4 km til ulike anlegg, etter bostedets sentralitet. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	Storbyer		Sentralt		Mindre sentralt		Minst sentralt	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	87	81	79	77	77	74	60	63
Svømmehall, eller basseng	45	40	44	43	42	39	41	44
Idrettshall	75	73	63	59	54	55	41	46
Lysløype	49	48	52	47	53	43	36	41
Tilrettelagt badeplass	59	47	53	53	52	45	42	39
Skytebane	17	16	27	18	17	14	20	25
Tennisbane	43	48	38	31	30	28	14	20
Golfbane	19	13	17	17	10	12	7	11
Alpnanlegg	18	10	14	13	6	5	9	9
Ishall/kunstfrossen bane	..	42	..	25	..	21	..	10
Nærmiljøanlegg	..	67	..	67	..	66	..	57

Små endringer i bruken av anlegg

Tabell 2.57 viser andelen som bruker ulike anlegg blant de voksne som bor under 25 kilometer fra tilbudene. Tabellen viser tall fra undersøkelsene i 1997, 2001, 2004 og 2007. Andelen brukere av de ulike tilbudene har forandret seg lite i perioden fra 1997 til 2007. Det har likevel vært en viss økning i andelen som har brukt lysløype.

Tabell 2.57. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	19	22	22	22
Svømmehall, eller basseng	33	35	30	29
Idrettshall	19	23	20	21
Ishall/kunstfrossen bane	..	..	..	11
Tilrettelagt badeplass	47	49	48	44
Lysløype	25	33	35	37
Skytebane	8	12	10	10
Tennisbane	6	5	5	5
Alpinanlegg	12	16	15	15
Golfbane	5	8	7	7
Nærmiljøanlegg	..	..	..	14

Flest bruker tilrettelagt badeplass, færrest bruker tennisbane

Tabellen viser at det er tilrettelagte badeplasser som blir brukt av flest personer. Når halvparten av dem som har et slikt tilbud under 25 kilometer unna benytter seg av dette tilbudet i løpet av en 12 måneders periode. Mer enn en tredel bruker lysløype, og nesten like mange bruker svømmehall/basseng. Idrettsplasser og idrettshaller brukes av i overkant av hver femte person som har tilgang til slike tilbud. Golfbaner og tennisbaner er det de færreste som bruker.

Menn er mest allsidig i bruk av anlegg

Tabell 2.58 viser andelen brukere blant dem som har tilgang til ulike anlegg etter kjønn. Tallene, som er fra 2007, viser at det totalt sett er nokså klare likhetspunkter mellom menn og kvinner i bruken av ulike tilbud. Brukerandelen blant menn og kvinner er omtrent like stor for ishall/kunstfrossen bane, tilrettelagt badeplass, lysløype og tennisbane. Det er likevel slik at menn i noe større grad enn kvinner bruker idrettsplass, idrettshall, skytebane, golfbane, nærmiljøanlegg og alpinanlegg. Kvinnene bruker i større grad enn menn svømmehall/basseng. Disse tallene viser dessuten at menn er noe mer allsidig i sin bruk av disse tilbudene enn det kvinner er.

Tabell 2.58. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Menn	Kvinner
Idrettsplass, fotballbane, stadion	27	16
Svømmehall, eller basseng	26	33
Idrettshall	23	18
Ishall/kunstfrossen bane	12	11
Tilrettelagt badeplass	43	44
Lysløype	37	38
Skytebane	15	3
Tennisbane	6	4
Alpinanlegg	18	12
Golfbane	10	4
Nærmiljøanlegg	17	10

16-19-åringer er svært aktive brukere av anlegg

Brukerandelen av anleggene varierer betydelig i ulike aldersgrupper (tabell 2.59). Aldersgruppen 16-19 år er uten sammenligning den som har den mest allsidige bruken av slike tilbud. Bortsett fra golfbane og svømmehall/basseng er det denne gruppen som har den høyeste brukerandelen på samtlige tilbud. Når det gjelder idrettsplass/fotballbane/stadion, idrettshall, ishall/kunstfrossen bane, tennisbane, alpinanlegg og nærmiljøanlegg, har denne gruppen en brukerandel som ligger nærmere dobbelt så høyt som noen annen aldersgruppe.

Tabell 2.59. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder, etter alder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Idrettsplass, fotballbane, stadion ..	62	35	24	26	13	5	5
Svømmehall, eller basseng	36	40	36	35	25	18	17
Idrettshall	62	31	25	20	14	7	6
Ishall/kunstfrossen bane	30	4	8	20	9	3	1
Tilrettelagt bade plass	68	49	49	51	37	30	20
Lysløype	53	38	42	43	38	29	16
Skytebane	12	8	11	11	11	8	4
Tennisbane	16	4	5	4	5	3	2
Alpinanlegg	33	15	18	21	12	5	3
Golfbane	12	14	5	6	6	6	11
Nærmiljøanlegg	31	15	19	16	7	5	2

Aktive småbarnsforeldre

Bruken av de fleste tilbudene synker stort sett med økende alder. I aldersgruppen 35-44 år er det likevel en noe høyere brukerandel for en del tilbud enn for lavere og høyere aldersgrupper. Det gjelder blant annet bruk av ishall/kunstfrossen bane og alpinanlegg. Dette har sannsynligvis sammenheng med at det i denne gruppen er en stor andel som har mindreårige barn som de er sammen med når de er aktive i anlegg.

De eldre er ivrige golfspillere

De eldste, det vil si aldersgruppen 67-79 år, er de som har lavest bruksandel av de fleste anleggene de har tilgang til. Likevel har de en relative høy brukerandel for en del slike tilbud. Det gjelder svømmehall/basseng, tilrettelagt bade plass, lysløype og golfbane. Denne gruppen har en andel golfspillere som er omtrent på høyde med de unge.

Tabell 2.60 viser endringen mellom 2001 og 2007 i antall ganger voksne som bor under 25 kilometer fra ulike anlegg har brukt disse anleggene. Tallene viser at det for de aller fleste tilbudene ikke har vært noen tydelig nedgang eller stigning i bruken av dem. Bare for svømmehaller/basseng er det mulig å si at det har vært en vedvarende nedgang i bruken i denne perioden.

Tabell 2.60. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007.

	2001	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	5,1	4,6	4,7
Svømmehall, eller basseng	4,5	3,5	3,1
Idrettshall	7,2	5,9	6,5
Ishall/kunstfrossen bane	..	..	1,1
Tilrettelagt bade plass	4,5	4,8	3,5
Lysløype	5,1	5,9	5,5
Skytebane	1,3	0,9	1,2
Tennisbane	0,6	0,6	0,5
Alpinanlegg	1,2	1,4	0,8
Golfbane	0,9	1,2	0,9
Nærmiljøanlegg	..	..	2,0

Idrettshaller mest brukt

I 2007 var det idrettshall som gjennomsnittlig ble brukt flest ganger per person, etterfulgt av lysløype og idrettsplass/fotballbane/stadion. En sammenligning med tabell 2.57 som viser at det ikke var idrettshall som flest hadde brukt, forteller oss at de som brukte denne type anlegg i gjennomsnitt har vært flittige brukere av dette tilbudet. Tennisbaner, alpinanlegg og golfbaner ble gjennomsnittlig brukt færrest ganger.

I tabell 2.61 er antall ganger de som bor under 25 kilometer fra ulike anlegg delt i grupper. Det gir et bilde av hvilke tilbud som blir brukt lite og hvilke som blir brukt mye. Tallene viser at det bare er små forskjeller i bruken av disse tilbudene mellom 2004 og 2007.

Lysløypene blir flittig brukt

Ser vi på tallene for 2007 og trekker ut de anleggene som i gjennomsnitt er blitt brukt ti ganger eller mer, viser det seg at lysløype ligger øverst, med en andel på 15 prosent. Det vil si at blant dem som har under 25 kilometer til nærmeste lysløype er det 15 prosent som har brukt dette tilbudet ti ganger eller mer siste 12 måneder. En andel på 13 prosent har brukt idrettshall like ofte. Derne følger idrettsplass/fotballbane/stadion og tilrettelagt bade plass med 12 prosent, og svømmehall/basseng med 11 prosent. På den andre siden av skalaen ligger ishall/kunstfrossen bane og tennisbane. Kun 1 prosent av dem som har tilgang til slike tilbud har brukt dem ti ganger eller mer siste 12 måneder.

Tabell 2.61. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent

	0 ganger		1-2 ganger		3-9 ganger		10-19 ganger		20 ganger eller mer	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	78	79	4	4	7	5	5	5	6	7
Svømmehall, eller basseng	70	71	7	8	11	10	6	6	6	5
Idrettshall	80	79	3	3	4	4	4	4	9	9
Ishall/kunstfrossen bane	..	89	..	5	..	5	..	1	..	0
Tilrettelagt bade plass	52	56	11	14	18	18	11	7	8	5
Lysløype	65	63	7	9	10	13	9	7	8	8
Skytebane	90	90	3	3	4	4	1	2	2	1
Tennisbane	95	95	2	2	1	2	1	1	1	0
Alpinanlegg	85	85	6	6	4	6	1	3	2	0
Golfbane	93	93	3	2	2	2	1	1	1	2
Nærmiljøanlegg	..	86	..	4	..	4	..	3	..	2

Flest barn bruker bade plass, svømmehall og idrettsplass

Tabell 2.62 viser andelen barn som bruker ulike anlegg når de bor under 25 kilometer fra slike tilbud. Tallene viser at brukerandelen er høyest for tilrettelagt bade plass, med rundt 80 prosent i 2007. Derne følger svømmehall/basseng med 76 prosent og idrettsplass/fotballbane/stadion med 70 prosent. Færrest barn bruker skytebane og golfbane, med en brukerandel på rundt 10 prosent for hver av dem. Disse tallene har endret seg lite fra 2004 til 2007. Det har likevel vært en nedgang i bruken av tilrettelagte bade plasser. Dette kan delvis ha sin forklaring i værforholdene. I store deler av landet var det en kjølig sommer med mye regn i 2007. Dette fristet ikke til så mye utendørs bading.

Tabell 2.62. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	70	70
Svømmehall, eller basseng	78	76
Idrettshall	61	60
Ishall/kunstfrossen bane	..	54
Tilrettelagt bade plass	88	79
Lysløype	56	56
Skytebane	13	10
Tennisbane	14	15
Alpinanlegg	54	51
Golfbane	10	11
Nærmiljøanlegg	..	64

En sammenligning av denne tabellen med tilsvarende tabell for voksne (tabell 2.57), viser at barn i langt større grad enn voksne bruker de anleggene de har tilgang til. De eneste tilbudene hvor brukerandelen er omtrent på samme nivå blant barn og voksne, gjelder skytebane og golfbane.

Gutter er mest på idrettsplassene, jentene er mest i idrettshallene

Det er ikke svært store forskjeller mellom gutter og jenter i andelen som bruker ulike anlegg når de har tilgang til dem (tabell 2.63). Guttene bruker likevel noen anlegg i større grad enn jentene, slik som idrettsplasser, lysløyper, alpinanlegg, golfbaner og nærmiljøanlegg. Jentene er i noe større grad brukere av idrettshaller.

Tabell 2.63. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt ulike anlegg siste 12 måneder, etter kjønn og alder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Kjønn			Alder		
	Gutter	Jenter	6-12 år	6-8 år	9-12 år	13-15 år
Idrettsplass, fotballbane, stadion	77	63	72	67	75	67
Svømmehall, eller basseng	73	79	82	83	81	63
Idrettshall	58	63	59	53	64	63
Ishall/kunstfrossen bane	54	55	61	62	61	42
Tilrettelagt badeplass	78	81	80	77	83	77
Lysløype	60	52	59	58	59	52
Skytebane	12	8	10	4	14	11
Tennisbane	18	12	12	7	16	21
Alpinanlegg	58	43	47	37	53	60
Golfbane	14	7	10	9	11	12
Nærmiljøanlegg	73	56	68	64	70	58

Svømmehaller og ishaller mest for de minste barna

Den aldersmessige fordelingen mellom barna i tabell 2.63 viser at de yngste (alder 6-8 år) er de som i størst grad gjør bruk av svømmehaller/basseng og ishaller/kunstfrosne baner. De eldste (13-15 år) er de som i størst grad bruker tennisbaner, alpinanlegg og golfbaner. Det er mellomgruppen, altså 9-12-åringene, som i størst grad bruker idrettsplasser, tilrettelagte badeplasser, skytebaner og nærmiljøanlegg.

Nedgang i bruk av flere anlegg fra unge til eldre tenåringer

Sammenligner vi aldersgruppen 13-15 år i denne tabellen med gruppen 16-19 år i tabell 2.59, ser vi at det særlig er nedgang fra unge til eldre tenåringer når det gjelder bruk av svømmehall/basseng, ishall/kunstfrossen bane, alpinanlegg og nærmiljøanlegg. Derimot er det en liten økning i bruk av tilrettelagt badeplass.

Idrettsplasser og idrettshaller brukes flest ganger

Tabell 2.64 viser hvor mange ganger de som bor under 25 kilometer fra ulike anlegg bruker dem i gjennomsnitt i løpet av en 12 måneders periode. Tallene både for 2004 og 2007 viser at det er idrettsplasser/fotballbaner/stadion som blir mest brukt, med 34 ganger i 2007. Derneft følger idrettshall med 24 ganger. Nærmiljøanlegg blir også mye brukt, med om lag 20 ganger i gjennomsnitt i 2007. De tilbudene som gjennomsnittlig blir minst brukt er skytebaner og golfbaner, med 1,2 ganger for hver av dem.

Mellom 2004 og 2007 har det vært en økning i antall ganger idrettsplasser/fotballbaner/stadion og idrettshaller gjennomsnittlig blir brukt. For tilrettelagte badeplasser og alpinanlegg har det vært en nedgang i bruken i samme periode.

Tabell 2.64. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007

	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	25,7	34,4
Svømmehall, eller basseng	11,7	10,4
Idrettshall	18,3	23,9
Ishall/kunstfrossen bane	..	4,7
Tilrettelagt badeplass	12,8	9,3
Lysløype	6,1	7,5
Skytebane	1,2	1,2
Tennisbane	2,5	1,5
Alpinanlegg	8,1	5,9
Golfbane	1,7	1,2
Nærmiljøanlegg	..	19,8

Fire av ti bruker tilgjengelig idrettsplass 20 ganger eller mer per år

I tabell 2.65 er antall ganger barn bruker ulike anlegg som de har tilgang til gruppert. Den viser at det i 2007 var 40 prosent av barna som brukte idrettsplasser/fotballbaner/stadion 20 ganger eller mer i løpet av en 12 måneders periode. 35 prosent hadde brukt idrettshall så ofte. Nærmiljøanlegg er også flittig brukt, med 26 prosent 20 ganger eller mer. Svømmehaller/basseng og tilrettelagte badeplasser når også høyt opp på denne listen. Disse tallene ligger langt over det som gjelder

for de voksne (tabell 2.61). Skytebaner, golfbaner og tennisbaner er det derimot svært få som bruker 20 ganger eller mer i løpet av en 12 måneders periode.

Tabell 2.65. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	0 ganger		1-2 ganger		3-9 ganger		10-19 ganger		20 ganger eller mer	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Idrettsplass, fotballbane, stadion	30	30	5	6	11	9	13	13	41	42
Svømmehall, eller basseng	22	24	12	11	23	26	23	21	21	18
Idrettshall	39	40	6	5	14	10	11	10	30	35
Ishall/kunstfrossen bane	..	46	..	20	..	24	..	6	..	5
Tilrettelagt badeplass	12	21	10	13	28	30	25	21	25	15
Lysløype	44	44	13	11	20	20	14	15	9	10
Skytebane	87	90	5	5	4	2	2	1	3	2
Tennisbane	86	85	4	6	5	5	2	2	3	3
Alpinanlegg	47	49	14	14	16	16	9	9	15	11
Golfbane	90	89	4	4	2	3	2	1	2	2
Nærmiljøanlegg	..	36	..	7	..	15	..	15	..	26

Når tabell 2.64 viser en betydelig økning mellom 2004 og 2007 i bruk av idrettsplasser som vi ikke finner igjen i tabell 2.65, skyldes det at det særlig har vært økning i andelen som bruker slike tilbud svært mange ganger i løpet av et år. Dette trekker gjennomsnittstallet opp, uten at det gir særlig utslag i grupperingen i tabell 2.65.

2.7. Bruk og avstand til gang/sykkelvei

Tabell 2.66. viser at voksnes avstand til nærmeste gang-/sykkelvei (ikke fortau) har forandret seg lite fra 2001 til 2007. Andelen som har under 20 meter til et slikt tilbud har likevel økt noe fra 2004 til 2007.

Tabell 2.66. Avstand til nærmeste gang-/sykkelvei. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent

	2001	2004	2007
Under 20 meter	10	11	16
20 – 99 meter	14	16	16
100 – 199 meter	14	13	13
200 – 499 meter	19	19	15
500 – 999 meter	12	13	12
1 km eller mer	30	29	28
Antall svar	1848	2568	2052

Tallene for 2007 (tabell 2.67) viser at avstanden til gang- og sykkelvei er kortere i de store byene enn i mindre tettbygde og spredtbygde strøk. Mens 16 prosent har en kilometer eller mer til nærmest gang- og sykkelvei i de store byene, har 63 prosent like lang avstand i spredtbygde strøk.

Tabell. 2.67. Avstand til nærmeste gang-/sykkelvei etter bosted. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Tettbygd 100 000 eller flere	Tettbygd 20 000-99 000	Tettbygd under 20 000	Spredt-bygd
Under 20 meter	22	19	15	9
20 – 99 meter	16	19	17	7
100 – 199 meter	13	18	14	3
200 – 499 meter	17	16	17	10
500 – 999 meter	15	12	13	8
1 km eller mer	16	16	23	63
Antall svar	469	447	712	422

Blant dem som har mindre enn 200 meter til nærmeste gang- og sykkelvei (tabell 2.68) er andelen mer enn dobbelt så stor i byene i forhold til spredtbygde strøk. Dessuten har andelen med så god tilgang til dette tilbudet økt mer fra 2001 til 2007 blant dem som bor i byene enn blant dem som bor i mindre tettbygde og spredtbygde strøk.

Tabell 2.68. Andel som har mindre enn 200 meter til nærmeste gang-/sykkelvei, etter bosted. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent

	2001	2004	2007
Tettbygd 100 000 eller flere	40	48	51
Tettbygd 20 000 – 99 000	51	55	56
Tettbygd under 20 000	45	41	46
Spredtbygd	17	16	19

Tabell 2.69 viser hvor ofte gang- og sykkelvei brukes. Tabellen viser tall for årene 2001, 2004 og 2007. Det har skjedd små endringer i bruken av gang- og sykkelvei i løpet av disse åra. Rundt en av fire bruker gang- og sykkelvei daglig. I underkant av 30 prosent bruker dette tilbudet hver uke. I overkant av 10 prosent bruker tilbudet hver måned, og omtrent hver tredje person bruker gang- og sykkelvei sjeldnere enn hver måned.

Tabell 2.69. Hvor ofte gang/sykkelvei brukes. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent

	2001	2004	2007
Daglig	24	25	27
Hver uke	28	27	29
Hver måned	13	11	11
Sjeldnere	35	37	32
Antall svar	1 821	2 506	1 974

Unge bruker gang-/sykkelvei mest

Menn og kvinner bruker gang- og sykkelvei omtrent like ofte (tabell 2.70). Det er en større andel av unge i alderen 16-19 år som bruker gang- og sykkelvei enn det som gjelder for andre aldersgrupper. Mens 44 prosent bruker et slikt tilbud daglig i denne aldersgruppen, er det under 30 prosent som bruker tilbudet blant dem som er i høyere aldersgrupper.

Tabell 2.70. Hvor ofte gang-/sykkelvei brukes etter kjønn, alder og bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Daglig	Hver uke	Hver måned	Sjeldnere	Antall svar
Menn	26	29	12	33	963
Kvinner	29	30	11	31	1011
16-19 år	44	21	10	25	109
20-24 år	27	25	14	33	98
25-34 år	27	31	12	30	292
35-44 år	23	32	13	32	422
45-54 år	25	30	12	33	380
55-66 år	27	28	12	33	441
67-79 år	29	30	5	36	232
Tettbygd 100 000 eller flere	32	27	14	27	457
Tettbygd 20 000 – 99 000	30	38	9	23	437
Tettbygd under 20 000	30	30	12	27	690
Spredtbygd	14	21	9	56	388

Bruk av gang- og sykkelvei skjer mye oftere blant dem som bor i byer og mindre tettbygde strøk enn blant dem som bor i spredtbygde strøk. Mens rundt 30 prosent av dem som bor i tettbygde strøk bruker gang/sykkelvei daglig og under 30 prosent bruker det sjeldnere enn hver måned, er tilsvarende tall henholdsvis 14 og 56 prosent for dem som bor i spredtbygde strøk.

Tabell 2.71 viser at det har vært små endringer fra 2001 til 2007 i andelen som bruker gang- og sykkelvei daglig eller hver uke, enten vi ser på kjønn, alder eller bostedsstrøk. Det har vært en viss økning både for menn og kvinner, for aldersgruppen 25-34 år og 55-79 år og for dem som bor i mindre byer og i spredtbygde strøk.

Tabell 2.71. Andel som bruker gang-/sykkelvei daglig eller hver uke etter kjønn, alder og bosted. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent

	2001	2004	2007
Menn	50	52	55
Kvinner	53	52	58
16-19 år	64	66	65
20-24 år	48	48	52
25-34 år	48	54	59
35-44 år	55	54	55
45-54 år	54	53	55
55-66 år	50	48	56
67-79 år	50	48	59
Tettbygd 100 000 eller flere	54	55	59
Tettbygd 20 000 – 99 000	59	62	69
Tettbygd under 20 000	60	57	60
Spredtbygd	29	29	35

2.8. Noen fritidstilbud for barn i nærmiljøet

I undersøkelsen er det stilt noen spørsmål til barn om tilgang til og bruk av noen ulike fritidstilbud. Det gjelder 1. gatetun/stille vei der barn kan leke, 2. balløkke, akebakke og lignende egnet for barn, 3. lekeplass for apparater og 4. gang-/sykkelvei.

Barn bruker gatetun/stille vei og gang-/sykkelvei mest

Tabell 2.72 viser at av de alternativene som er med i tabellen er det gang- og sykkelveier barn i størst grad bruker. I 2007 var det halvparten av barna som brukte slike tilbud daglig og 5 prosent brukte dem sjeldnere en månedlig. Dernest følger bruken av Gatetun/stille vei, med 40 prosent daglige brukere. Balløkke og lignende ble brukt av omtrent 21 prosent og lekeplass med apparater ble brukt av 17 prosent.

Gatetun/stille vei og balløkke og lignende er de tilbudene flest barn har innen én kilometer. Kun omtrent 15 prosent har ikke slik tilgang til denne typen tilbud. Om lag én av fire barn har ikke lekeplass med apparater eller gang-/sykkelvei innen en avstand på én kilometer fra boligen.

Tabell 2.72. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	Brukes daglig		Brukes ukentlig		Brukes månedlig		Brukes sjeldnere		Finnes ikke innen én km	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Gatetun, stille vei	45	40	21	23	5	5	15	17	15	15
Balløkke o.l.	18	21	30	26	13	15	24	25	15	13
Lekeplass m/apparater	16	17	20	16	9	9	32	35	24	23
Gang-/sykkelvei	47	50	16	14	4	6	6	5	26	25

Det har vært liten endring i barns bruk av og tilgang til slike fritidstilbud mellom 2004 og 2007.

Tall for 2007 viser at det er de mindre barna som i størst grad bruker gatetun/stille vei (tabell 2.73). Mens 46 prosent av 6-8-åringene og 51 prosent av 9-12-åringene bruker dette tilbudet daglig, er andelen bare 20 prosent blant 13-15-åringene. Lekeplass med apparater brukes også mest av de mindre barna. I alderen 6-12 år er det 20 prosent som bruker slike tilbud daglig. Blant 13-15-åringene er det 50 prosent som bruker slike tilbud sjeldnere enn månedlig. Balløkke og lignende brukes mest av 9-12-åringene. Nær 60 prosent i denne aldersgruppen bruker slike tilbud daglig eller ukentlig. Blant 13-15-åringene er andelen 34 prosent. De minste barna bruker gang- og sykkelvei i mindre grad enn de eldre barna. Mens en tredel av 6-8-åringene bruker slike tilbud daglig, gjelder det for godt over halvparten av 9-15-åringene.

Tabell 2.73. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter alder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Brukes daglig	Brukes ukentlig	Brukes månedlig	Brukes sjeldnere	Finnes ikke innen én km
Gatetun, stille vei:					
6-12 år	49	25	5	8	13
6-8 år	46	31	4	5	14
9-12 år	51	21	5	9	13
13-15 år	20	18	5	37	19
Balløkke o.l.:					
6-12 år	23	31	15	19	13
6-8 år	18	30	19	19	14
9-12 år	26	32	12	18	12
13-15 år	17	17	14	37	15
Lekeplass m/ apparater:					
6-12 år	20	19	11	28	23
6-8 år	19	25	11	20	23
9-12 år	20	15	10	32	23
13-15 år	12	9	7	50	22
Gang-/sykkelvei:					
6-12 år	47	14	6	4	29
6-8 år	33	18	9	6	33
9-12 år	55	12	4	3	26
13-15 år	57	12	7	6	18

Tabell 2.74 viser at barn som bor i lite sentrale strøk i større grad bruker gatetun/stille vei og balløkke og lignende enn de barna som bor i sentrale strøk. Dette til tross for at slike tilbud er minst like tilgjengelig for dem som bor i sentrale strøk som for dem som bor lite sentralt. Barn i storbyer bruker lekeplasser med apparater i noe større grad enn dem som bor mindre sentralt enn dem. Storbybarn har også noe bedre tilgang til slike tilbud i sitt nærmiljø enn barn som bor mindre sentralt. Mer enn 50 prosent av de barna som bor i sentrale eller mindre sentrale strøk bruker gang- og sykkelvei daglig. For de barna som bor minst sentralt gjelder det for under 40 prosent. Dette må vi se i sammenheng med at tilgangen til slike tilbud er også lavest i de minst sentrale strøkene.

Tabell 2.74. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Brukes daglig	Brukes ukentlig	Brukes månedlig	Brukes sjeldnere	Finnes ikke innen én km
Gatetun, stille vei:					
Storbyer	38	26	7	17	12
Sentralt	34	27	5	21	13
Mindre sentralt	45	16	5	17	16
Minst sentralt	43	22	4	12	20
Balløkke o.l.:					
Storbyer	19	28	20	27	7
Sentralt	16	29	13	29	12
Mindre sentralt	24	23	14	24	14
Minst sentralt	25	25	14	18	19
Lekeplass m/ apparater:					
Storbyer	22	19	13	34	12
Sentralt	17	16	9	38	19
Mindre sentralt	16	13	7	39	24
Minst sentralt	16	15	9	26	34
Gang-/sykkelvei:					
Storbyer	51	17	7	8	18
Sentralt	55	14	8	4	19
Mindre sentralt	54	13	6	3	24
Minst sentralt	39	11	4	6	41

3. Idrett og organisasjonsdeltakelse

3.1. Medlemskap og aktivitet i idrettslag

Flest menn og unge er medlemmer av idrettslag

Ifølge levekårsundersøkelsene har andelen nordmenn som er medlem av idrettslag forandret seg lite de siste 10 åra. 28 prosent var medlem i 1997, 26 prosent i 2007 (tabell 3.1). I alle disse åra har andelen blant menn vært omtrent 10 prosent høyere enn blant kvinner. Unge er i størst grad medlemmer av idrettslag, og de eldre er i minst grad medlemmer. Andelen medlemmer var i 2007 44 prosent blant 16-19-åringene og 15 prosent blant 67-79-åringene. Fra 20-års-alderen og helt opp til midten av 50-åra er i underkant av 30 prosent medlemmer. Også i de ulike aldersgruppene har andelen medlemmer holdt seg nokså konstant de siste ti åra. Unntaket er 16-19-åringene, der det var en nedgang fra 1979 til 2001. Deretter har det vært en økning igjen.

Tabell 3.1. Andelen som er medlem i idrettslag, etter kjønn og alder 1991, 2001, 2004 og 2007. 16-79 år. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Alle	28	26	26	26
Menn	34	32	31	31
Kvinner	23	21	21	21
16-19 år	41	32	39	44
20-24 år	31	28	26	29
25-34 år	31	28	27	24
35-44 år	34	35	34	29
45-54 år	30	30	25	28
55-66 år	20	21	19	21
67-79 år	13	15	14	15
Antall svar	3 248	3 250	3 226	3 076

Økende aktivitetsgrad

Mellom 1997 og 2007 er det flere av medlemmene i idrettslag som har blitt aktive medlemmer (tabell 3.2). De har ikke i første rekke blitt svært mye aktive, men andelen som har blitt noe aktive har økt. I første rekke skjedde endringen mellom 1997 og 2001. Tilsvarende er det færre som har blitt forholdsvis passive.

Tabell 3.2. Andelen medlemmer i idrettslag som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive i 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Svært aktive	Noe aktive	Forholdsvis passive	Antall svar
1997	29	33	38	936
2001	29	39	32	884
2004	33	37	30	868
2007	32	37	31	837

De unge er mest aktive medlemmer

Tabell 3.3, som gjengir tall fra 2007, viser at menn og kvinner som er medlemmer av idrettslag, er omtrent like aktive. Det er en temmelig klar sammenheng mellom alder og aktivitetsgrad. Andelen svært aktive synker tydelig med økende alder. Mens andelen svært aktive medlemmer i alderen 16-19 år er mer enn 60 prosent, er andelen bare i overkant av 10 prosent blant aldersgruppen 67-79 år. Omvendt er det for dem som er forholdsvis passive. Under 10 prosent av de unge medlemmene er forholdsvis passive, mens det er nesten tre av fire blant de eldste medlemmene. Andelen noe aktive er høyest i aldersgruppen 20-24 år.

Tabell 3.3. Andelen som er medlem i idrettslag, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2007 Prosent

	Andel medlemmer	Svært aktiv	Noe aktiv	Forholdsvis passiv	Antall svar
Alle	26	32	37	31	837
Menn	31	32	37	31	501
Kvinner	21	31	38	32	336
16-19 år	44	61	30	8	111
20-24 år	29	35	46	20	62
25-34 år	24	36	39	25	131
35-44 år	29	29	43	28	201
45-54 år	28	23	40	37	156
55-66 år	21	20	36	44	126
67-79 år	15	13	15	73	50
Grunnskole	20	36	32	32	157
Videregående skole	25	25	42	32	331
Universitet/høgskole, kort	31	31	35	34	220
Universitet/høgskole, lang	35	28	44	28	79
Tettbygd 100 000 el. flere	23	39	42	19	178
Tettbygd 20 000-99 000	25	42	31	27	169
Tettbygd under 20 000	25	27	40	33	283
Spredtbygd	32	22	36	42	205
Under 250 000 kr	19	32	41	27	127
250-399 000 kr	19	34	27	38	135
400-499 000 kr	25	31	40	29	151
500-599 000 kr	33	27	39	34	172
600 000 kr eller mer	37	32	39	28	252

Tabellen viser også at personer med høy utdanning i noe større grad er medlemmer av idrettslag enn de som har lavere utdanning. På en annen side er det de medlemmene med lavest utdanning som i størst grad er svært aktive medlemmer. Gruppen som er forholdsvis passive er nokså jevnt fordelt mellom medlemmene uansett utdanningsnivå.

Flest medlemmer, men færrest aktive på landsbygda

Personer som bor i spredtbygde strøk er i større grad medlemmer av idrettslag enn de som bor i byer og andre tettbygde strøk. Derimot er det blant dem som bor i byene at andelen svært aktive medlemmer er høyest. Resultatet blir at mens det er mer en 40 prosent av medlemmene i spredtbygde strøk som er forholdsvis passive medlemmer, er andelen under 20 prosent i de store byene.

Høy medlemsandel blant dem med høy inntekt

Det er helt tydelig at de som bor i husholdninger med høy inntekt i større grad er medlemmer i idrettslag enn de med lav husholdningsinntekt. Mens under 20 prosent av dem som har en husholdningsinntekt på under 250 000 kroner er medlemmer, er andelen nesten dobbelt så høy blant dem som har inntekt på 600 000 kroner eller mer. Derimot er det ikke slik at de som har høy inntekt er mer aktive medlemmer enn andre. Aktivitetsgraden er nokså jevnt fordelt mellom medlemmer uansett husholdningsinntekt.

En av tre gjør gratisarbeid for idrettslag

I befolkningen som helhet i alderen 16-79 år var det nesten 30 prosent som i løpet av de siste 12 måneder hadde utført en eller annen form for gratisarbeid for idrettslag i 2007 (tabell 3.4). Blant medlemmer i idrettslag var andelen 65 prosent og blant dem som ikke er medlemmer var andelen 16 prosent.

Tabell 3.4. Andelen som har utført gratisarbeid for idrettslag totalt siste 12 måneder blant alle, blant medlemmer av idrettslag og blant ikke-medlemmer, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007

	Alle	Medlemmer i idrettslag	Ikke medlemmer i idrettslag
Alle	29	65	16
Menn	32	66	17
Kvinner	26	63	16
16-19 år	35	62	14
20-24 år	25	53	14
25-34 år	23	63	11
35-44 år	44	78	31
45-54 år	37	71	23
55-66 år	20	59	10
67-79 år	10	38	5

35-44-åringene mest aktive i gratisarbeid

Det er en større andel menn enn kvinner som deltar i gratisarbeid for idrettslag, men forskjellen er ikke så stor. Det gjelder enten vi ser på hele befolkningen, eller medlemmer og ikke medlemmer. Derimot er det tydelige forskjeller mellom de ulike aldersgruppene. Mer enn fire av ti i aldersgruppen 35-44 år har deltatt i gratisarbeid for idrettslag de siste 12 måneder, og nærmere 80 prosent av dem som er medlemmer i idrettslag i denne aldersgruppen har deltatt i slikt arbeid. I tillegg har mer enn 30 prosent av dem som ikke er medlemmer i idrettslag i denne aldersgruppen deltatt i slikt arbeid. At andelen er så høy akkurat i denne aldersgruppen, har nok sammenheng med at det er her vi i størst grad finner foreldre med barn i skolepliktig alder, som er svært aktive i idrettslag. For de fleste foreldrene betyr dette mye gratisarbeid på ulike områder. Ved siden av denne gruppen er det 45-54-åringene og 16-19-åringene som er mest aktive med på gratisarbeid for idrettslag. De minst aktive finner vi blant de eldste.

En av fire er med på dugnader, transport, innsamlinger og lignende

Den typen gratisarbeid de fleste er med på gjelder dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende (tabell 3.5). Nesten en av fire i befolkningen har deltatt i slikt arbeid for idrettslag, og det gjelder mer enn 50 prosent av medlemmene. Og mer enn en av ti personer som ikke er medlemmer av idrettslag har vært med på slikt arbeid siste 12 måneder.

Tabell 3.5. Andelen som har utført ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, blant alle, blant medlemmer av idrettslag og blant dem som ikke er medlemmer. Alder 16-79 år. 2007

	Alle	Medlemmer i idrettslag	Ikke medlemmer i idrettslag
Instruksjon og trening	12	32	5
Administrasjon/styreverv	7	21	2
Dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende .	23	52	12
Antall svar	3 076	837	2219

En av ti gir gratis instruksjon

I befolkningen totalt er det mer enn en av ti som har holdt på med gratis instruksjon eller trening av medlemmer i et idrettslag i løpet av de siste 12 måneder. Blant medlemmer er det omtrent en av tre som har holdt på med denne typen gratisarbeid. Gratisarbeid med administrasjon eller styreverv for en idrettslag har 7 prosent av befolkningen deltatt i. Mer enn 20 prosent av medlemmene har gjort denne typen arbeid gratis.

Færre med i gratisarbeid i 2007 enn ti år tidligere

Tabell 3.6 viser at det har vært en liten nedgang i andelen som har utført gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder blant medlemmer mellom 1997 og 2007. Dette gjelder i noe større grad menn enn kvinner. Andelen som har holdt på med instruksjon eller trening av medlemmer har økt noe. Særlig gjelder dette menn, men også i noen grad kvinner. Gratisarbeid med administrasjon og styreverv og

dugnader, vedlikehold, transport og lignende er det derimot en mindre andel av medlemmene som har deltatt i.

Tabell 3.6. Andelen som har utført gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, blant medlemmer av idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. 1997 og 2007

	Alle		Menn		Kvinner	
	1997	2007	1997	2007	1997	2007
Instruksjon og trening	24	32	27	37	20	25
Administrasjon/styreverv	26	21	28	23	23	19
Dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende	56	52	57	53	53	51
Gratis arbeid for idrettslag totalt	69	65	71	66	66	63

Medlemmer av idrettslag bruker over 50 timer på gratisarbeid

I gjennomsnitt brukte nordmenn i alderen 16-79 år 17 timer siste 12 måneder på gratisarbeid for idrettslag i 2007. Medlemmer av idrettslag brukte 54 timer og de som ikke var medlemmer brukte 5 timer. Medlemmer av idrettslag brukte nesten halvparten av denne tiden på instruksjon og trening av medlemmer.

Tabell 3.7. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, alle og etter medlemskap i idrettslag. Alder 16-79 år. 2007

	Alle	Medlemmer i idrettslag	Ikke medlemmer i idrettslag
Instruksjon og trening	6	21	1
Administrasjon/styreverv	4	15	1
Dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende	7	18	3
Gratis arbeid for idrettslag totalt	17	54	5
Antall svar	3076	837	2219

60 timer gratisarbeid blant dem som bruker tid på slikt

Mens tabell 3.7 viser tall for alle, også de som ikke har utført noe gratisarbeid for idrettslag, viser tabell 3.8 fordelingen blant dem som har utført en eller annen form for gratisarbeid siste 12 måneder. De som utfører gratisarbeid i befolkningen som helhet bruker i gjennomsnitt 60 timer på slikt arbeid i løpet av et år. De bruker noe mindre tid på administrasjon og styreverv enn på instruksjon og trening for medlemmer og dugnader, vedlikehold, transport og lignende.

Tabell 3.8. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder blant dem som har utført gratisarbeid, etter medlemskap i idrettslag. Alder 16-79 år. 2007

	Alle	Medlemmer i idrettslag	Ikke medlemmer i idrettslag
Instruksjon og trening	22	33	8
Administrasjon/styreverv	15	23	3
Dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende	23	28	15
Gratis arbeid for idrettslag totalt	60	84	27
Antall svar	933	553	380

84 timer gratisarbeid blant de aktive medlemmene

Medlemmer av idrettslag som bruker tid på gratisarbeid bruker 84 timer på slikt i løpet av et år. 33 av disse timene går med til instruksjon og trening av medlemmer, 28 timer til dugnader, vedlikehold, transport og lignende og resten går til administrasjon og styreverv. Det gjøres også en betydelig innsats blant dem som ikke er medlemmer av idrettslag. De i den gruppen som har utført en eller annen form for gratisarbeid har i gjennomsnitt brukt 27 timer i løpet av et år, mest dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende.

Gifte/samboende med skolebarn gjør mest gratisarbeid

Tabell 3.9 viser at i befolkningen som helhet i alderen 16-79 år er det personer som lever i parforhold og har barn i alderen 7-19 år, som bruker mest tid på gratisarbeid for idrettslag, nær 40 timer. De bruker mest tid både på instruksjon og trening for medlemmer, dugnader, vedlikeholdsarbeid, transport, innsamlinger og lignende og til administrasjon og styreverv. Det siste bruker de mest tid på sammen med enslige forsørgere. Enslige forsørgere er også de som bruker nest mest tid på gratisarbeid

totalt. Dernest følger personer som lever i parforhold med barn 0-6 år, enslige 25-44 år og personer som lever i parforhold uten barn i alderen 45-66 år.

Tabell 3.9. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, etter familiefase. Alder 16-79 år. 2007

	Instruksjon og trening	Administrasjon/styreverv	Dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende	Gratis arbeid for idrettslag totalt	Antall svar
16-24 år hos foreldre	6	0	6	12	254
Enslige 16-24 år, andre ..	4	5	3	13	130
Enslige 25-44 år	8	4	4	16	242
Par u/barn 16-44 år	5	1	3	9	252
Enslige forsørgere	6	8	7	21	127
Par m/barn 0-6 år	7	4	6	17	465
Par m/barn 7-19 år	15	8	16	39	493
Par u/barn, 45-66 år	5	4	6	15	565
Par u/barn 67-79 år	1	4	4	9	208
Enslige 45-66 år	4	4	5	13	221
Enslige 67-79 år	0	1	0	2	107

Enslige i alderen 67-79 år er de som bruker minst tid til gratisarbeid for idrettslag. Dernest følger de som lever i parforhold uten barn i alderen 67-79 år og de som lever i parforhold uten barn i alderen 16-44 år.

Menn bruker mer tid til gratisarbeid enn kvinner gjør

Tabell 3.4 viser at andelen blant menn som gjør gratisarbeid for idrettslag er noe høyere enn blant kvinner. Tabell 3.10 viser at menn også bruker flere timer på slikt arbeid enn det kvinner gjør. Mens menn hadde brukt 23 timer siste 12 måneder i 2007, brukte kvinner bare halvparten så mye tid. Også blant medlemmer bruker menn atskillig flere timer på gratisarbeid enn kvinner gjør.

Tabell 3.10. Antall timer brukt på gratisarbeid for idrettslag totalt siste 12 måneder blant alle, blant medlemmer av idrettslag og blant ikke-medlemmer, etter kjønn og alder. 2007

	Alle	Medlemmer i idrettslag	Ikke medlemmer i idrettslag
Menn	23	64	5
Kvinner	11	41	4
16-19 år	10	18	4
20-24 år	14	39	4
25-34 år	11	40	3
35-44 år	27	76	7
45-54 år	25	73	6
55-66 år	16	62	3
67-79 år	6	32	2

De i alderen 35-54 år bruker mest tid på gratisarbeid

Det er særlig aldersgruppen 35-44 år og 45-54 år som bruker mye tid til gratisarbeid for idrettslag. Det gjelder både befolkningen som helhet og medlemmer i idrettslag. Som nevnt over har dette sannsynligvis sammenheng med at det er i disse aldersgruppene vi finner dem som i størst grad har skolebarn, som er svært aktive innenfor idrett. De som bruker minst tid til gratisarbeid er de yngste og de eldste, det vil si aldersgruppene 16-19 år og 67-79 år.

Liten forandring i gratisarbeid de siste ti åra

Tabell 3.11 viser fordelingen av tid brukt til ulike typer gratisarbeid for idrettslag blant menn og kvinner i 1997 og 2007. Tabellen viser at det bare har vært små forandringer i disse tallene de siste ti åra. Dette gjelder totalt sett, mellom ulike typer gratisarbeid og mellom kvinner og menn.

Tabell 3.11. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, blant medlemmer av idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. 1997 og 2007

	Alle		Menn		Kvinner	
	1997	2007	1997	2007	1997	2007
Instruksjon og trening	19	21	23	25	12	15
Administrasjon/styreverv	18	15	22	18	12	11
Dugnader, vedlikehold, transport, innsamlinger og lignende	19	18	20	21	17	15
Gratis arbeid for idrettslag totalt	56	54	65	64	42	41

3.2. Deltakelse i idrett gjennom idrettslag

Håndballspillere er mest knyttet til idrettslag

Personer som driver med ulike fysiske aktiviteter for å trene og mosjonere deltar i idrettslag i ulike grad. Tallene for 2007 i tabell 3.12 viser at det særlig er håndball som skiller seg ut som en idrett der mange deltar gjennom idrettslag når de er aktive. 70 prosent av håndballspillerne deltar gjennom idrettslag. Nummer to på denne listen er kampsport, der nær halvparten av de aktive i hovedsak er aktive gjennom idrettslag. Deretter følger fotballspillere. Godt under halvparten av dem deltar hovedsakelig gjennom idrettslag når de spiller fotball. Deretter følger de som driver med orientering og de som driver med friidrett, der i overkant av 30 prosent av de aktive deltar gjennom idrettslag.

Tabell 3.12. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag. Alder 16-79 år. 1997, 2001 2004 og 2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Jogge-/løpeturer	12	8	6	9
Skiturer/langrenn	4	1	4	..
Slalåm	..	..	3	..
Svømming	4	3	4	5
Sykling	2	1	1	..
Gang/marsj	4	0	1	..
Folke-/selskaps-dans, (jazz)ballett	7	5	6	..
Aerobics, gymnastikk, trimparti	29	22	25	19
Styrketrening	13	10	13	12
Fotball	44	45	41	42
Håndball	74	73	59	70
Ishockey, bandy	19	19	..	..
Ishockey	..	..	18	19
Bandy/innebandy	..	..	34	28
Tennis	6	6	16	13
Squash	10	9	9	6
Golf	11	6	28	29
Orientering	..	..	31	33
Friidrett	..	..	43	32
Kampsport	..	..	50	51
Basket	..	..	20	20
Volleyball	..	..	19	17

Blant dem som driver med svømming, squash og jogge/løpeturer er det under 10 prosent som deltar i disse idrettene gjennom idrettslag. Blant dem som driver med tennis, styrketrening, volleyball, ishockey og aerobics er det også relativt få som i hovedsak driver med idrettsaktivitetene sine i tilknytning til et idrettslag. Tallene for 2004 viser dessuten at svært få er tilknyttet idrettslag blant dem som driver med sykling, gang/marsj, slalåm, skiturer og dans.

Økt organisert aktivitet blant golfere

Mellom 1997 og 2007 har det vært en betydelig økning i andelen utøvere som driver med golf gjennom idrettslag. Det har også vært en viss økning innen tennis. Blant dem som driver med aerobics/gymnastikk/trim og squash har det vært en viss nedgang. For de andre grenene har andelen som deltar gjennom idrettslag holdt seg på omtrent samme nivå de seinere åra.

Tallene i tabell 3.13 er nokså usikre for en del aktiviteter, fordi de er basert på få svar. Likevel gir den en indikasjon om at menn som er aktive med aerobics, orientering og friidrett i noe større grad driver med dette i tilknytning til idrettslag

eller lignende enn det kvinner gjør. Kvinner som er aktive med bandy/innebandy og basket er noe mer knyttet til idrettslag enn det menn er. For de andre idretts-grenene i tabellen er det liten forskjell mellom menn og kvinner i organisasjons-tilknytning.

Tabell 3.13. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. Prosent

	Menn	Kvinner
Jogge-/løpeturer	10	8
Svømming	6	4
Aerobics, gymnastikk, trimparti	24	18
Styrketrening	13	12
Fotball	44	35
Håndball	70	71
Bandy/innebandy	26	32
Tennis	11	15
Squash	6	6
Golf	29	27
Orientering	37	28
Friluftret	40	22
Kampsport	52	49
Basket	16	24
Volleyball	17	18

Ifølge tabell 3.14 er det ikke riktig å si at de som i størst grad utfører idretts-aktiviteter i tilknytning til idrettslag tilhører en bestemt aldersgruppe. Dette er avhengig av hvilken gren man ser på. Innefor styrketrening og kampsport ser det ut til at det er de unge utøverne som i størst grad er knyttet til et idrettslag. Blant golfspillere er det derimot de unge som er minst knyttet til et idrettslag eller lignende, men de voksne er mest organisert. For andre grener er det ikke noe klart skille mellom aldersgrupper når det gjelder utøvernes tilknytning til idrettslag.

Tabell 3.14. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Jogge-/løpeturer	19	8	7	6	10	5	2
Svømming	7	12	0	5	5	7	2
Aerobics, gymnastikk, trimparti	23	21	12	20	24	26	9
Styrketrening	24	9	10	10	8	14	0
Fotball	43	36	38	47	56	27	:
Håndball	67	70	76	:	:	:	:
Bandy/innebandy	19	24	28	:	:	:	:
Tennis	12	8	9	:	:	:	:
Squash	5	5	3	17	:	:	:
Golf	16	14	28	30	28	38	:
Orientering	20	36	:	:	:	:	:
Kampsport	65	39	35	:	:	:	:
Basket	13	7	:	:	:	:	:
Volleyball	13	17	17	15	37	:	:

Trening/mosjon er en sosial aktivitet

Tabell 3.15 viser at en høy andel av dem som ikke deltar i idrett gjennom et idrettslag er sammen med andre når de trener eller mosjonerer. Tabellen inneholder bare tall fra 1997, 2001 og 2004, siden disse spørsmålene ikke ble stilt i 2007. Det er naturlig at lagidretter i svært stor grad utøves sammen med andre. Men også individuelle idretter utøves i stor grad sammen med andre. Det er bare jogge-/løpeturer hvor under 50 prosent av utøverne som ikke er tilknyttet idrettslag driver sin aktivitet sammen med andre. Dette er et uttrykk for at trening og mosjon for de fleste i tillegg til å være en aktivitet for å styrke kroppen også er en sosial aktivitet, en måte å koble av på sammen med andre.

Tabell 3.15. Andel deltakere utenom idrettslag som hovedsakelig deltar sammen med andre. Alder 16-79 år. 1997, 2001 og 2004¹. Prosent

	1997	2001	2004
Jogge-/løpeturer	31	22	34
Skiturer/langrenn	72	75	82
Svømming	72	73	79
Snowboard/telemark	91	..	94
Sykling	46	31	48
Gang/marsj	58	56	55
Folke-/selskaps-dans, (jazz)ballett	94	95	98
Aerobics, gymnastikk, trimparti	76	83	64
Styrketrening	46	46	54
Fotball	100	99	..
Håndball	100	100	..
Ishockey, bandy	100	98	..
Annen lagidrett	98	100	..
Tennis	97	98	..
Squash	96	100	..
Golf	89	94	97
Orientering	..	..	91
Friidrett	..	..	80
Kampsport	..	..	84

¹ Spørsmål om deltakelse sammen med andre ble ikke stilt i 2007.

Andelen utøvere som trener sammen med andre har forandret seg lite fra 1997 til 2004. Tallene kan tyde på at aktiviteter som svømming og skiturer har blitt en enda mer sosial aktivitet de seinere åra enn tidligere. Aktiviteter som golf og styrketrening ser ut til å gå i samme retning.

Håndball særlig knyttet til idrettslag også blant barn

Også for barn er det håndball som særlig skiller seg ut som den idrettsgrenen hvor flest er aktive gjennom et idrettslag (tabell 3.16). Tallene for 2007 viser også at mer enn halvparten av utøvere i aerobics, fotball, allidrett og kampsport i hovedsak deltar gjennom et idrettslag. Derimot er det under 10 prosent som deltar gjennom idrettslag blant dem som er aktive med skatebord/rollerblades, sykling, alpint, langrenn og riding.

Tabell 3.16. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	Alle		Gutter		Jenter	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Jogge-/løpeturer	40	30	43	36	37	24
Skiturer/langrenn	10	8	11	10	10	7
Slalåm, telemark, snowboard ...	3	4	2	4	4	4
Svømming	11	10	11	9	10	12
Sykling	1	2	0	2	1	2
Skateboard/rollerblades	2	1	1	2	3	1
Organisert dans	30	34	16	13	34	42
Aerobics, gymnastikk, trimparti	57	56	48	47	61	62
Styrketrening	49	47	36	44	63	51
Fotball	57	55	53	59	61	49
Håndball	74	66	62	57	80	72
Tennis, squash	25	14	17	11	32	18
Ishockey, bandy, innebandy	31	25	24	27	47	18
Basketball	18	18	9	13	28	24
Volleyball	13	15	10	12	16	19
Annen lagidrett	35	34	47	33	28	36
Kampsport	84	52	83	55	86	47
Friidrett	51	44	52	44	50	44
Ridning	17	9	8	2	19	11
Allidrett	68	55	70	51	66	60
Annen idrett	37	22	45	20	31	24
Antall svar	637	1067	302	545	335	522

Aktiviteter mer knyttet til idrettslag blant jenter enn gutter

Jenter har i større grad knyttet sine aktiviteter til idrettslag enn gutter innenfor grener som organisert dans, aerobics/gymnastikk/trimparti, håndball, basketball og riding. Det er bare jogging/løping hvor guttenes aktiviteter er mer knyttet til idrettslag enn jentenes aktiviteter.

For de fleste idrettsgrenene har det vært liten endring i andelen som er tilknyttet idrettslag mellom 2004 og 2007. For noen grener har det vært en nedadgående trend. Det gjelder særlig jogge-/løpeturer, håndball, tennis/squash, kampsport og allidrett. Nedgangen gjelder både gutter og jenter.

De minste barnas aktiviteter er mest knyttet til idrettslag

Tabell 3.17 viser at det for de aller fleste grenene er slik at andelen som er aktiv i idretten gjennom et idrettslag synker med alderen blant barn. Det er 6-8-åringene som i særlig grad er knyttet til idrettslag, mens 13-15-åringen i mye større grad driver aktivitetene uten å være tilknyttet noe idrettslag. For eksempel er 82 prosent av barna som driver med håndball knyttet til idrettslag, men bare 44 prosent av dem som er i aldersgruppen 13-15 år.

Tabell 3.17. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder og brutto husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Alder				Husholdningsinntekt	
	6-12 år	6-8 år	9-12 år	13-15 år	Under 650 000	650 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	35	28	36	25	25	36
Skiturer/langrenn	10	11	9	5	8	9
Slalåm, telemark, snowboard ...	6	8	5	2	3	5
Svømming	13	16	10	5	9	11
Sykling	2	0	3	2	2	2
Skateboard/rollerblades	0	0	1	4	1	1
Organisert dans	39	43	37	24	25	41
Aerobics, gymnastikk, trimparti	68	82	58	36	56	58
Styrketrening	58	59	58	39	44	53
Fotball	63	63	62	40	54	57
Håndball	80	85	77	44	64	70
Tennis, squash	18	:	16	10	11	18
Ishockey, bandy, innebandy	27	38	22	22	26	25
Basketball	25	:	22	13	22	17
Volleyball	14	:	15	16	17	14
Annen lagidrett	42	:	35	27	35	29
Kampsport	65	74	61	38	51	56
Frøidrett	56	78	48	22	48	44
Ridning	8	4	10	10	6	12
Allidrett	74	87	59	10	51	62
Annen idrett	26	34	23	16	20	21
Antall svar	719	283	436	348	515	476

Mest aktivitet knyttet til idrettslag blant barn av foreldre med høy inntekt

Selv om det er en viss tendens til det, er det ikke noe entydig trekk at barn som bor i husholdninger med høy inntekt i større grad er aktive gjennom idrettslag når de er med på en idrettsgren enn de som bor i husholdninger med lav inntekt. Det er forskjeller i den retning både for jogge-/løpeturer, organisert dans, styrketrening, håndball tennis/squash, ridning og allidrett. Forskjellene er likevel ikke så store at det går an å snakke om en tydelig klasseforskjell.

4. Friluftsliv

4.1. Ulike friluftslivsaktiviteter

Tabell 4.1 viser utviklingen i noen friluftslivsaktiviteter fra 1970 og til 2007 i aldersgruppen 16-74 år. I tabellen er det tatt med de aktivitetene som det fins tall for helt tilbake til 1970. Spørsmålsstillingen som ble brukt i 1970 ligger nært opp til det som ble brukt fra og med 1997. Det er derfor mulig å sammenligne disse tallene over tid.

Færre på tur i skogen

I løpet av en såpass lang periode har det skjedd visse endringer i folks friluftslivsaktivitet. Mellom 1970 og 1997 har det vært en merkbar nedgang i andelen som siste 12 måneder har vært tre eller flere ganger på lengre skitur eller fottur i skogen. Det samme har skjedd med lengre skiturer i fjellet. Lengre fotturer i fjellet har derimot holdt seg på noenlunde samme nivå i alle disse åra.

Andelen som har vært tre ganger eller mer på fisketurer siste 12 måneder har sunket noe fra 1970 og til 2007, både i ferskvann og saltvann. Det har også vært nedgang når det gjelder både turer med kano/kajakk/robåt og bær-/soppturer. Turer med motor-/seilbåt og turer på jakt har derimot holdt seg noenlunde på samme nivå i disse åra.

Tabell 4.2 viser at nedgangen i andelen som går lengre skiturer i fjellet gjelder både menn og kvinner. Det samme gjelder for bær- og soppturer. Det er særlig blant kvinner at det har vært en nedgang i andelen som er på fisketur i saltvann. Ellers har endringene stort sett gått parallelt blant menn og kvinner.

Tabell 4.1. Antall ganger i noen ulike friluftaktiviteter siste 12 måneder i 1970, 1997 og 2001, 2004 og 2007. 16-74 år. Prosent

	Ingen ganger					1-2 ganger					3 eller flere				
	1970	1997	2001	2004	2007	1970	1997	2001	2004	2007	1970	1997	2001	2004	2007
Lengre fotturer i fjellet	75	67	71	74	68	10	14	10	9	13	15	19	19	17	19
Lengre fotturer i skogen	62	74	77	76	68	10	7	6	6	9	28	19	17	17	23
Lengre skiturer i fjellet	72	80	81	85	84	6	8	7	6	7	22	12	13	9	9
Lengre skiturer i skogen	71	90	92	92	91	4	4	3	3	4	25	6	5	5	5
Fisketurer i ferskvann	66	71	72	75	73	7	9	7	7	9	27	20	21	18	18
Fisketurer i saltvann	60	62	66	70	68	9	11	7	7	9	31	27	27	23	22
Jakt	94	91	90	93	91	2	2	2	1	2	4	7	8	6	7
Tur med motor-/seilbåt	64	58	64	62	59	11	14	8	8	11	25	29	28	30	29
Tur med kano/kajakk/robåt	70	80	86	84	81	7	9	6	7	8	23	12	8	9	11
Bær/sopptur	49	52	58	69	64	22	18	13	12	13	29	30	30	20	22

Kilde: Friluftundersøkelsen 1970 og Levekårsundersøkelsene.

Tabell 4.2. Prosentandel som har vært med på ulike friluftaktiviteter etter kjønn, alder 16-74 år. 1970-2007

	Menn					Kvinner				
	1970	1997	2001	2004	2007	1970	1997	2001	2004	2007
Lengre fotturer i fjellet	30	35	34	35	35	20	30	25	29	29
Lengre fotturer i skogen	43	30	26	31	33	33	23	19	26	31
Lengre skiturer i fjellet	33	25	21	21	17	22	16	18	16	14
Lengre skiturer i skogen	35	13	11	13	10	24	8	5	7	8
Fisketurer i ferskvann	48	39	39	40	36	20	18	16	20	18
Fisketurer i saltvann	51	48	44	43	39	30	29	25	29	24
Badet utendørs	65	71	70	77	70	50	69	72	79	67
Jakt	12	16	17	14	16	1	3	2	2	2
Tur med motor-/seilbåt	39	46	40	49	46	32	38	32	43	35
Tur med kano/kajakk/robåt	36	23	17	23	21	24	17	12	17	17
Bær/sopptur	47	43	38	34	31	55	53	47	43	40

Færre unge går fotturer og skiturer enn på 1970-tallet

Tabell v4.8 i vedlegget viser at det mellom 1970 og 1997 var en sterk nedgang i andelen personer i alderen 16-24 år som gikk lengre fotturer i skogen og lengre skiturer i skogen og i fjellet i løpet av et år. En lignende tendens gjelder for 25-34-åringene og 35-44-åringene. For de som er eldre har ikke disse forandringene vært så store. Blant 65-74-åringene har det fra 1970 og til 2007 vært en betydelig økning i andelen som har vært på lengre fotturer, både i fjellet og i skogen.

Vedleggstabell v4.7 viser at gjennomsnittlig antall fotturer i løpet av et år var 6 ganger per nordmann i 1970. Dette har økt betydelig og var nær 35 turer i 2007. Også antall sykkelturner har økt. Antall skiturer har derimot sunket. Dette var i gjennomsnitt 11 ganger i 1970, mot omtrent 6 ganger i 2007. Også antall fisketurer og turer med kano/kajakk/robåt har sunket i denne perioden.

Klar nedgang i bær- og soppturer siste ti år

Tabell 4.3 viser utviklingen i ulike friluftslivsaktiviteter mellom 1997 og 2007 blant personer i alderen 16-79 år. For de fleste aktivitetene har det vært liten endring i løpet av disse åra. Den klareste endringen finner vi for bær- og soppturer. Andelen som har deltatt på dette siste 12 måneder har sunket fra 48 prosent i 1997 til 36 prosent i 2007. Det har også vært en viss nedgang for skøyteturer mellom 2001 og 2007. Derimot har det vært en viss økning i andelen som har vært på sykkelturner. Dette gjelder ikke for terrengsykling, hvor tendensen mer har vært nedadgående de seinere åra.

Tabell 4.3. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Spasertur	77	80	82	82
Fottur	80	81	81	80
Bading utendørs	68	69	76	67
Skitur	45	47	49	47
Fisketur	50	47	50	45
Sykkeltur i naturomgivelser	34	42	45	44
Tur med motor-/seilbåt	41	35	45	40
Bær- eller sopptur	48	42	38	36
Kjørt i alpinanlegg	21	20	23	21
Tur med kano/kajakk/robåt	20	14	19	18
På jakt	9	9	8	9
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	..	10	7	5
Ridetur i naturomgivelser	..	3	4	5
Klatret i fjell eller is	..	2	3	3
Brevandring	..	1	1	1
Juvvandring, grottevandring o. l.	..	1	2	2
Rafting	..	2	2	1
Elvepadling	..	1	1	1
Sykkeltur på sti/terreng	..	12	6	8
Skiseiling/kiting på snø	..	0	0	0
Kjørt snøscooter i fritiden	..	6	6	7
Kjørt med hundspann/trekkehund	..	1	1	2
Antall svar	1 723	1 925	2 624	2 060

Friluftslivsaktiviteter er nokså sterkt knyttet til klimatiske forhold. 76 prosent deltok i bading utendørs i 2004, mens andelen sank til 67 prosent i 2007. Dette skyldes mest sannsynlig at det var en fin sommer i store deler av landet i 2004, mens det i Sør-Norge var en temmelig våt sommer i 2007.

Mest spaserturer og fotturer

Ellers viser tabellen at spaserturer og fotturer er de friluftslivsaktivitetene flest nordmenn deltar i i løpet av et år. Derrest følger utendørs bading, skiturer, fisketurer og sykkelturner. Færrest driver med skiseiling/kiting på snø, elvepadling, brevandring og rafting. Én prosent eller færre deltar i denne typen aktiviteter i løpet av et år.

Mange av friluftslivsaktivitetene drives i like stor grad av kvinner og menn (tabell 4.4). Andelen som driver med populære aktiviteter som fotturer, bading utendørs og

sykkelturer i løpet av en 12 måneders periode, er temmelig lik blant menn og kvinner.

Tabell 4.4. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent

	Menn		Kvinner	
	2004	2007	2004	2007
Spasertur	80	79	85	85
Fottur	81	80	81	81
Bading utendørs	76	69	76	66
Skitur	52	49	46	45
Sykkeltur	47	46	44	42
Fisketur	60	56	39	34
Tur med motor-/seilbåt	48	46	42	35
Bær- eller sopptur	34	31	42	40
Alpint	27	25	18	17
Tur med kano/kajakk/robåt	22	20	16	17
På jakt	14	15	2	2
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	7	5	7	6
Ridetur i naturomgivelser	2	2	6	8
Klatret i fjell eller is	4	4	2	2
Brevandring	2	1	1	1
Juvvandring, grottevandring o. l.	2	2	1	1
Rafting	2	2	2	1
Elvepadling	1	1	1	1
Sykkeltur på sti/terreng	9	11	2	4
Skiseiling/kiting på snø	0	0	0	0
Kjørt snøscooter i fritiden	9	9	4	5
Kjørt med hundspann/trekkhund	1	2	1	1
Antall svar	1 313	994	1 311	1 066

Menn går mest på jakt, kvinner plukker mest bær

Likevel er det visse aktiviteter som i størst grad er tiltrekkende for ett av kjønnene. Menn deltar i mye større grad enn kvinner innenfor jakt, fisketurer, sykkelturer i terrenget og snøskooterkjøring. De er også noe mer aktive i alpine aktiviteter, i skiturer eller og i turer med motor- eller seilbåt. Kvinnene er på sin side mer aktive med bær- og soppturer, riding og spaserturer.

Fotturer og spaserturer for de fleste uansett alder

Tabell 4.5 viser at alder har stor betydning for hvilke friluftslivsaktiviteter som utføres mye og lite. Tallene for 2004 og 2007 viser noenlunde samme tendenser. Likevel er det noen aktiviteter som i stor grad utføres av alle aldersgrupper. Blant dem hører spaserturer og fotturer. I alle grupper er det et solid flertall som driver med slike aktiviteter i løpet av et år. Også blant de eldre er aktiviteten høy, selv om andelen er noe lavere blant dem enn blant de som er yngre.

Skiturer, sykkelturer og fisketurer er også aktiviteter som er nokså jevnt fordelt mellom aldersgruppene. Andelen som går på skitur i løpet av en 12 måneders periode er minst like høy blant 35-54-åringene som blant 16-19-åringene. Det samme gjelder sykkelturer. Fisketurer er like vanlig blant alle i alderen fra 16 år og til 54 år. For alle disse tre aktivitetene er det en noe lavere andel blant 67-79-åringene enn blant dem som er yngre.

Tabell 4.5. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Spasertur	80	70	80	91	90	86	89	87	87	88	79	79	62	65
Fottur	82	81	77	85	83	81	87	87	86	82	82	80	58	62
Bading utendørs	90	83	92	82	85	75	86	72	75	73	65	53	44	42
Skitur	56	59	33	39	49	45	62	55	55	55	47	42	26	29
Sykkeltur	47	56	45	41	48	47	58	49	50	53	38	37	23	23
Fisketur	49	44	53	54	53	48	58	49	53	47	44	39	30	31
Tur med motor-/seilbåt	62	55	49	50	50	44	53	44	44	42	34	30	24	24
Bær- eller sopptur	23	32	25	24	28	27	39	33	43	40	49	47	41	38
Kjørt i alpinanlegg	62	52	35	33	31	26	32	29	14	18	5	6	1	1
Tur med kano/kajakk/robåt	38	36	24	28	22	17	24	21	17	19	12	13	5	4
På jakt	7	13	7	10	10	11	9	9	9	10	9	6	5	4
Tur på skøyter	17	13	9	6	7	4	13	9	4	4	2	3	1	1
Ridetur	13	15	8	12	6	6	4	5	2	4	1	1	0	0
Klatret i fjell eller is	11	8	10	3	5	4	2	3	1	2	1	1	0	0
Brevandring	3	1	3	2	2	2	1	1	1	0	1	0	0	0
Juvvandring, grottev. o. l.	6	4	4	1	1	3	1	1	1	1	1	1	0	0
Rafting	9	3	4	5	3	1	2	1	0	1	0	0	0	0
Elvepadling	3	5	2	1	2	1	1	1	0	1	1	0	0	0
Sykkeltur på sti/terreng	9	8	6	9	8	11	10	11	4	9	2	4	1	3
Skiseiling/kiting på snø	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kjørt snøscooter i fritiden	12	10	10	11	9	7	7	10	5	7	4	3	2	2
Hundespenn/trekkhund	2	1	1	1	2	2	2	3	1	1	1	2	9	0
Antall svar	174	111	169	101	454	297	549	429	502	396	491	465	285	261

Bær- og soppturer helst blant de godt voksne

Andelen som er aktive med motor- eller seilbåt er nokså jevnt høy helt opp til midten av 50-åra, men den er høyest blant de yngste. Igjen er det de eldste som er minst aktive. Annerledes er det for bær- og soppturer. Slike aktiviteter finner vi helst blant dem som er 45 år eller eldre. Aktiviteten er lavere blant de yngre. Å gå på jakt er også en friluftslivsaktivitet der andelen aktive er vel så høy blant de godt voksne som blant de yngre.

Unge er mest aktive i de fysisk krevende idrettene

Fysisk krevende aktiviteter som alpint, skøyteturer, klatring i fjell eller is, brevandring, juvvandring/grottevandring, rafting og elvepadling er i stor grad forbeholdt de unge. Det er også de unge i tillegg til de yngre voksne som i størst grad deltar i rideturer, terrengsykling og snøscooterkjøring i fritida. Kjøring med hundespenn/trekkhund. Særlig skiseiling/kiting på snø er det få som deltar i uansett alder.

Mest fotturer og skiturer blant de med høy utdanning og inntekt

I tabellene v4.1 – v4.6 i vedlegget er andelen som er aktive innenfor ulike friluftslivsaktiviteter fordelt etter flere bakgrunnsvariabler. Tallene er for 2007. Disse tallene viser at andelen som går på fotturer i løpet av en 12 måneders periode henger tydelig sammen med utdanning og husholdningsinntekt. Dette gjelder for fotturer i skogen, men i særlig grad for fotturer i fjellet. Mens 39 prosent av dem som har grunnskoleutdanning har vært på fottur i fjellet siste 12 måneder, er andelen 71 prosent blant dem som har lang universitets- eller høyskoleutdanning. Det samme gjelder for skiturer. Mens 35 prosent av dem som har grunnskoleutdanning har vært på en eller flere skiturer siste 12 måneder, er andelen 77 prosent blant dem med lang universitets- eller høyskoleutdanning. Ellers finner vi også en høyere andel aktive blant dem med høy utdanning både for de som tar turer med kano/kajakk/robåt og motor-/seilbåt, bær- og soppturer, fisketurer bading utendørs, sykkelturer, spaserturer og aktiviteter i alpinanlegg.

Like stor andel går på ski- og fottur i byen som på landet

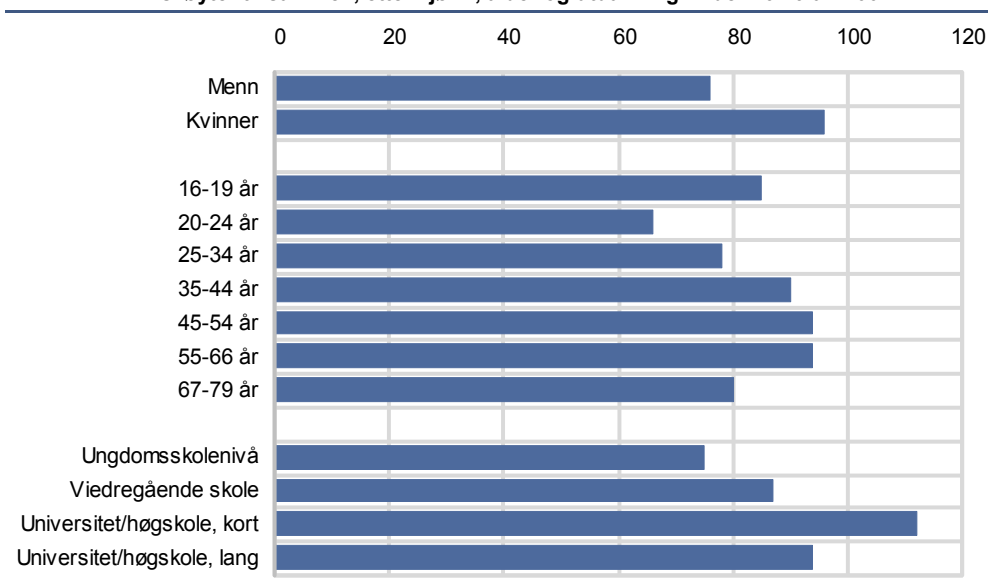
Vedleggstabellene viser også at det er relativt små forskjeller mellom ulike bostedsstrøk når vi ser på andelen som deltar i ulike friluftslivsaktiviteter. Det er omtrent samme andelen som går fotturer i løpet av et år i de store byene, i mindre byer, i mindre tettsteder og i spredtbygde strøk. Det samme gjelder for skiturer, turer med kano/kajakk/robåt, sykkelturer, riding og skøyteturer på islagte vann eller vassdrag. Derimot er det en noe større andel i byene i forhold til spredtbygde strøk

som er på tur med motor- eller seilbåt, som bader utendørs, som går spaserturer og som kjører alpint. På den annen side er det en større andel i spredtbygde strøk i forhold til i byene som er på bær- og soppturer, fisketurer og på jakt.

86 fysisk krevende turer per år

Legger vi sammen antall spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter nordmenn er med på i løpet av et år, får vi et bilde av hvor mange fysisk krevende turer vi tar. 86 turer er gjennomsnittet for befolkningen i alderen 16-79 år. Figur 4.1 viser hvordan disse turene er fordelt etter kjønn, alder og utdanning i 2007.

Figur 4.1. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter til sammen, etter kjønn, alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2007

Kvinner og godt voksne er de mest aktive turdeltakere

Figuren viser at kvinner er mer aktive enn menn. Mens menn tar 76 slike turer i løpet av året, er antallet 96 ganger blant kvinner. De aldersgruppene som er mest aktive er de mellom 45 og 66 år, med 94 turer. De minst aktive er 20-24-åringene, med 66 turer. Personer med kort universitets- eller høgskole er med på hele 112 slike turer per år, mens de som har utdanning på ungdomsskolenivå bare deltar på 75 turer.

De med høy inntekt og de som bor i mindre byer er mer aktive enn andre

Det er en klar sammenheng mellom hvor mange fysisk krevende turer man tar i løpet av året og husholdningsinntekt (tabell 4.6). Mens de som bor i en husholdning med inntekt under 250 000 kr i gjennomsnitt tar 66 slike turer per år, er antallet 98 blant dem med inntekt på 600 000 kr eller mer. De som bor i byer er også mer aktive enn de som bor i spredtbygde strøk. Særlig er aktiviteten høy blant dem som bor i de mindre byene.

Tabell 4.6. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter til sammen, etter husholdningsinntekt og bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 2007

Husholdningsinntekt	Antall turer
Under 250 000	66
250 000 – 399 000	86
400 000 – 499 000	91
500 000 – 599 000	95
600 000 eller mer	98
Bostedsstrøk	
Tettbygd 100 000 el. flere	91
Tettbygd 20 000-99 000	96
Tettbygd under 20 000	84
Spredtbygd	75

Flest spaserturer og fotturer

Tabell 4.7 viser gjennomsnittlig antall turer befolkningen deltar i for de ulike friluftslivsaktivitetene. Antallet er høyest for spaserturer, dernest fotturer og bading

utendørs. At for eksempel bading utendørs varierer så mye fra år til år kan, som allerede nevnt, ha sammenheng med variasjonene i vær- og temperaturforhold. Gjennomsnittet for befolkningen tar også relativt mange skiturer, fisketurer og sykkelture i løpet av året. Det gjennomsnittlige antallet turer for en del av aktivitetene som er med i tabellen er knapt målbare. Dette gjelder for eksempel brevdring, juvvandring, grottevandring og lignende og skiseiling/kiting på snø.

Tabell 4.7. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Spasertur	42,1	21,3	47,6	45,9
Fottur	31,3	34,9	38,8	34,4
Bading utendørs	12,6	9,6	12,1	8,6
Skitur	6,3	6,0	6,8	5,8
Fisketur	6,8	7,4	6,8	4,7
Sykkeltur i naturomgivelser	4,8	10,3	10,6	9,9
Tur med motor-/seilbåt	4,9	4,8	6,0	4,1
Bær- eller sopptur	2,3	2,5	2,1	1,7
Kjørt i alpinanlegg	..	1,5	2,6	2,1
Tur med kano/kajakk/robåt	1,7	0,9	1,3	1,1
På jakt	1,2	1,6	0,9	1,0
Skøytetur på islagte vann/vassdrag	..	0,5	0,4	0,2
Ridetur på hest i naturomgivelser	..	1,1	1,5	0,9
Klatret i fjell eller is	..	0,1	0,3	0,1
Brevdring	..	0,0	0,0	0,0
Juvvandring, grottevandring o. l.	..	0,0	0,0	0,0
Rafting	..	0,2	0,0	0,0
Elvepadling	..	0,1	0,0	0,0
Sykkeltur på sti/terreng	..	1,7	0,8	0,9
Skiseiling/kiting på snø	..	0,0	0,0	0,0
Kjørt snøscooter i fritiden	..	0,9	0,6	0,8
Kjørt med hundespann/trekkhund	..	0,1	0,1	0,2
Antall svar	1723	1925	2624	2060

Antallet turer har forandret seg lite fra 1997 til 2007 for de fleste friluftslivsaktivitetene. Antall fotturer har økt fra 1997 til 2004, for så å synke noe igjen. Antall fisketurer ha sunket noe fra 2001 og framover. Det samme gjelder bær- og soppturer og turer på skøyter på islagte vann og vassdrag.

Flest barn deltar på fotturer og utendørs bading

Barn deltar i stor grad i friluftslivsaktiviteter. Mer enn 90 prosent av barn i alderen 6-15 år er med på fotturer og bading utendørs i løpet av en 12 måneders periode (tabell 4.8). og nær 80 prosent er med på skitur, fisketur og sykkelstur i naturomgivelser. Av de aktivitetene som er med i tabellen er andelen blant barn lavest for klatring i fjell eller is og rideturer i naturomgivelser. Men også for disse aktivitetene er det godt over 20 prosent av barna som deltar i løpet av året. Ellers bør det bemerkes at klatring i fjell eller is sannsynligvis betyr og innebærer noe annet, og kanskje mindre farlig, for barn enn for voksne. Tabell 4.3 viser at kun 3 prosent av voksne klatret i fjell eller is i 2007.

Tabell 4.8. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 1997, 2004 og 2007. Prosent

	1997	2004	2007
Fottur	94	85	93
Bading utendørs	91	96	93
Skitur	81	83	82
Fisketur	79	76	77
Sykkeltur i naturomgivelser	58	69	76
Tur med motor-/seilbåt	57	63	68
Bær- eller sopptur	57	65	62
Kjørt i alpinanlegg	..	55	53
Tur med kano/kajakk/robåt	40	47	50
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	..	36	30
Ridetur i naturomgivelser	..	20	22
Klatret i fjell eller is	..	27	26
Antall svar	286	637	1067

Fra 1997 til 2007 har det vært en økning i andelen barn som har deltatt i sykkel- turer i naturomgivelser, turer med motor-/seilbåt og turer med kano/kajakk/robåt.

Gutter er mest på fisketurer, jentene er mest på rideturer

Det er nokså stor likhet mellom gutter og jenter når det gjelder andelen som deltar i ulike friluftslivsaktiviteter (tabell 4.9). Det er likevel noen forskjeller: Gutter er i noe større grad enn jenter med på fisketurer og er mer aktive i alpinanlegg. Jentene er i noe større grad med på rideturer i naturomgivelser, på skøyteturer på islagte vann eller vassdrag og på bær- og soppturer.

Tabell 4.9. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	Gutter		Jenter	
	2004	2007	2004	2007
Fottur	86	93	85	93
Bading utendørs	95	92	97	94
Skitur	82	84	84	80
Fisketur	83	84	70	70
Sykkeltur i naturomgivelser	71	78	67	74
Tur med motor-/seilbåt	65	71	62	66
Bær- eller sopptur	60	59	69	66
Kjørt i alpinanlegg	58	57	53	49
Tur med kano/kajakk/robåt	46	52	47	48
Tur på skøyter på islagte vann/vassdrag	30	28	41	32
Ridetur i naturomgivelser	9	10	30	34
Klatret i fjell eller is	28	27	27	24
Antall svar	302	545	335	522

Barn i ulike aldersgrupper velger de samme aktivitetene

Stor sett kan man si at barn uansett alder er ivrige med på fotturer, bading utendørs (tabell 4.10). Forskjellen er heller ikke så stor når det gjelder skiturer, men andelen aktive er noe lavere for 13-15-åringene enn for de yngre gruppene. Det samme gjelder for fisketurer og bær- og soppturer. I denne aldersgruppen er det derimot en større andel enn blant de yngre som er aktive i alpinanlegg. På den annen side er 6-8-åringene i mindre grad med på å klatre i fjell eller is. Likevel er det i underkant av 20 prosent også i denne aldersgruppen som er med på slike aktiviteter i løpet av et år. Hovedinntrykket av tallene er likevel at barn i forskjellig aldersgrupper det er nokså like i valg av friluftslivsaktiviteter og aktiviteten er på et høyt nivå.

Tabell 4.10. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent

	6-12 år		6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Fottur	85	94	84	94	86	94	85	89
Bading utendørs	96	94	96	94	96	94	96	92
Skitur	86	85	84	84	87	86	77	76
Fisketur	82	82	80	83	83	81	63	76
Sykkeltur i naturomgivelser	71	76	67	71	73	79	65	78
Tur med motor-/seilbåt	63	69	57	68	68	70	64	66
Bær- eller sopptur	70	70	71	70	69	70	52	45
Kjørt i alpinanlegg	46	47	35	36	53	55	78	68
Tur med kano/kajakk/robåt	47	49	34	41	56	54	46	53
Tur på skøyter	36	32	31	27	39	35	36	26
Ridetur på hest i naturomgivelser	21	22	22	20	21	24	16	21
Klatret i fjell eller is	27	25	18	16	33	31	29	26
Antall svar	452	719	192	283	260	436	185	348

Liten forskjell i valg av aktiviteter om barn bor sentralt eller ikke

Det er også svært tydelige likheter i valg av friluftslivsaktiviteter blant barn uansett om de bor i de store byene, mindre byer, eller mindre sentrale områder av landet. Tabell 4.11 viser at det er vanskelig å peke på en aktivitet som skiller seg klart ut i en slik sammenheng. Det eneste som kan nevnes er at andelen som er med på bær- eller soppturer er noe høyere i de minst sentrale deler av landet enn i de mer sentrale delene.

Tabell 4.11. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2004, 2007. Prosent

	Storbyer		Sentralt		Mindre sentralt		Minst sentralt	
	2004	2007	2004	2007	2004	2007	2004	2007
Fottur	85	90	86	92	81	93	89	95
Bading utendørs	95	92	97	94	94	92	97	95
Skitur	83	82	83	81	79	78	88	86
Fisketur	76	70	73	76	78	76	83	83
Sykkeltur i naturomgivelser	67	73	72	79	63	75	72	76
Tur med motor-/seilbåt	70	70	61	71	62	68	62	63
Bær- eller sopptur	64	65	62	60	65	55	70	70
Kjørt i alpinanlegg	55	49	54	57	56	49	55	53
Tur med kano/kajakk/robåt	50	42	44	50	42	53	53	52
Tur på skøyter	32	31	35	29	34	32	42	28
Ridetur på hest i naturomgivelser	19	20	23	22	11	22	24	22
Klatret i fjell eller is	27	22	28	30	29	25	25	23
Antall svar	135	194	230	355	144	259	128	259

Skiaktiviteter og husholdningsinntekt henger sammen

Husholdningsinntekt har en viss betydning for hva slags friluftslivsaktiviteter barn deltar i. Tabell 4.12 med tall for 2007, viser at andelen barn som er med på skitur i løpet av et år er høyere blant dem som bor i en husholdning med høy inntekt enn blant dem som har lav inntekt. Det samme gjelder for aktiviteter i alpinbakkene og i en viss grad for sykling i naturomgivelser og turer med motor- eller seilbåt. For de andre aktivitetene er det derimot ikke noen klar sammenheng mellom inntekt og aktivitetsgrad.

Tabell 4.12. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Under 460 000	460 000- 649 000	650 000 - 809 000	810 000 eller mer
Fottur	87	95	96	95
Bading utendørs	91	96	95	95
Skitur	76	83	86	87
Fisketur	73	83	78	76
Sykkeltur i naturomgivelser	70	77	82	78
Tur med motor-/seilbåt	57	68	77	74
Bær- eller sopptur	57	64	63	65
Kjørt i alpinanlegg	41	45	61	68
Tur med kano/kajakk/robåt	46	52	56	51
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	27	37	32	26
Ridetur på hest i naturomgivelser	28	18	23	14
Klatret i fjell eller is	23	23	31	24
Antall svar	263	252	239	237

Barn av foreldre med lav utdanning er minst med i aktivitetene

Foreldrenes utdanning henger i større grad sammen med barns friluftslivsaktiviteter enn husholdningsinntekten gjør. Tabell 4.13 viser at barn som har foreldre med høy utdanning i større grad er med på både skiturer, alpinaktiviteter, sykkelturer i naturomgivelser, båtturer generelt og bær- og soppturer, enn barn som har foreldre med lav utdanning. Den samme tendensen er der også i en viss grad for fotturer og fisketurer. Barn av foreldre med den laveste utdanningen skiller seg dessuten ut ved å være mindre aktive enn andre barn innenfor de fleste friluftslivsaktivitetene.

Tabell 4.13. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Grunn- skole	Videre- gående skole	Universitet/ høgskole kort	Universitet/ høgskole, lang
Fottur	78	92	95	97
Bading utendørs	88	94	95	94
Skitur	56	80	85	94
Fisketur		78	79	75
Sykkeltur i naturomgivelser	64	76	77	83
Tur med motor-/seilbåt	50	67	71	78
Bær- eller sopptur	47	56	68	70
Kjørt i alpinanlegg/off pist	33	48	57	71
Tur med kano/kajakk/robåt	22	50	54	59
Tur på skøyter	31	30	31	28
Ridetur på hest i naturomgivelser	19	21	23	24
Klatret i fjell eller is	25	23	27	27
Antall svar	64	437	382	162

Barn er på 25 fotturer i året

Antall ganger barn i gjennomsnitt deltar i ulike friluftslivsaktiviteter varierer mye (tabell 4.14). Fotturer og bading utendørs er de aktivitetene som barn deltar i flest ganger i løpet av et år. Dette er for øvrig ikke så ulikt de voksnes atferd (tabell 4.7). Andre aktiviteter barn bruker mye fritid på er skiturer, fisketurer og sykkelturer i naturomgivelser. Enkelte aktiviteter er derimot ikke så vanlig blant barn. Mens barn i gjennomsnitt var på omtrent 25 fotturer siste 12 måneder i 2007, var det bar én gang de hadde vært på klatretur i fjell eller is.

Tabell 4.14. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 6-15 år. 1997, 2004 og 2007.

	1997	2004	2007
Fottur	14,9	21,9	24,6
Bading utendørs	29,2	25,4	18,4
Skitur	8,7	11,6	10,5
Fisketur	8,8	9,2	8,2
Sykkeltur i naturomgivelser	7,1	13,9	16,2
Tur med motor-/seilbåt	5,5	9,6	8,1
Bær- eller sopptur	2,2	2,8	2,7
Kjørt i alpinanlegg/off pist	..	7,6	5,4
Tur med kano/kajakk/robåt	2,8	3,2	1,3
Tur på skøyter på islagte vann/vassdrag	..	1,5	1,3
Ridetur i naturomgivelser	..	3,3	4,0
Klatret i fjell eller is	..	1,0	0,9
Antall svar	286	637	1067

Økning i antall fotturer og skiturer blant barn

Antall fotturer barn er med på per år har økt betydelig fra 1997 til 2007. Det samme gjelder sykkelturer i naturomgivelser. Derimot har antall badeturer utendørs sunket. Dessuten var det en viss økning i antallet skiturer og turer med motor- eller seilbåt fra 1997 til 2004. For de andre aktivitetene i tabell 4.7 er det ingen klar endring i noen retning fra 1997 til 2007.

Dobbelt så mange fisketurer blant gutter som blant jenter

På samme måte som i tabell 4.9 om andelen gutter og jenter som er med på ulike friluftslivsaktiviteter, viser tabell 4.15 at det også er store likhetstrekk mellom gutter og jenter i antall ganger de deltar i ulike aktiviteter. Likevel er det slik at gutter i gjennomsnitt deltar på dobbelt så mange fisketurer som jenter i løpet av et år. Gutter deltar også på flere sykkelturer i naturomgivelser enn jenter gjør. Derimot deltar jenter på betydelig flere rideturer i naturomgivelser enn gutter gjør.

Det å ha tilgang til hytte, helst i fjellområdene, kan gi større mulighet til å delta i friluftslivsaktiviteter enn om man ikke har slik tilgang. Tall fra 1997-undersøkelsen har vist at det er en slik sammenheng (Vaage 2000). Tabell 4.16 viser at det også var en slik sammenheng ti år seinere, altså i 2007.

Tabell 4.15. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004 og 2007

	Gutter		Jenter	
	2004	2007	2004	2007
Fottur	22,2	25,1	21,5	24,0
Bading utendørs	24,4	17,9	26,2	19,0
Skitur	12,5	11,8	10,8	9,2
Fisketur	12,9	10,9	5,9	5,4
Sykkeltur i naturomgivelser	17,3	18,3	10,8	14,0
Tur med motor-/seilbåt	10,9	8,7	8,4	7,5
Bær- eller sopptur	2,6	2,5	3,1	2,9
Kjørt i alpinanlegg/off pist	8,4	6,4	7,0	4,2
Tur med kano/kajakk/robåt	3,7	1,5	2,8	1,2
Tur på skøyter	1,4	1,4	1,5	1,2
Ridetur	0,5	0,4	5,8	7,8
Klatret i fjell eller is	1,2	1,0	0,9	0,8
Antall svar	302	545	335	522

Tabell 4.16. Prosentandel som er med på turer og gjennomsnittlig antall turer til fots, på ski og i alpinanlegg, etter tilgang til hytte, blant unge og eldre og blant dem med lav og høy utdanning. 2007.

	Alle		16-44 år		45-79 år		Lav utdanning		Høy utdanning	
	Hytte	Ikke hytte	Hytte	Ikke hytte	Hytte	Ikke hytte	Hytte	Ikke hytte	Hytte	Ikke hytte
Fotturer i skogen	81	70	82	73	80	66	77	67	90	83
Fotturer i fjellet	61	42	64	49	58	34	56	37	72	60
Fotturer i alt	87	75	90	80	84	71	84	72	94	89
Antall fotturer i alt	41,0	29,3	36,1	23,7	46,7	35,8	39,4	28,1	45,0	38,5
Skiturer i skogen	40	23	43	26	38	20	35	18	50	38
Skiturer i fjellet	47	22	50	24	44	19	43	18	57	37
Skiturer i alt	64	34	67	38	60	30	59	29	75	54
Antall skiturer i alt	8,4	3,8	7,8	4,2	9,2	3,4	7,2	2,9	11,2	7,0
I alpinanlegg i alt	25	17	38	27	11	6	21	14	30	25
Antall turer i alpinanlegg i alt	2,3	0,9	3,5	1,4	8,8	0,3	2,0	0,8	2,0	1,1

Større friluftslivsaktivitet blant hytteeiere

Tallene viser at både andelen som går på fotturer, skiturer og deltakelse i alpinanlegg er høyere blant dem som har tilgang til hytte enn blant dem som ikke har det. De har også deltatt flere ganger i slike aktiviteter siste 12 måneder. Denne forskjellen finner vi både blant unge og eldre og blant dem med lav utdanning og dem med høy utdanning.

Nå kan det kanskje være slik at de som har tilgang til hytte er mer interessert i være med på friluftslivsaktiviteter enn de som ikke har det, og at hyttetilgangen nettopp er uttrykk for en slik interesse. Dette sier ikke undersøkelsen noe om. Usannsynlig er det likevel ikke. Uansett, det man har gode muligheter til å bruke, er det også større sjans for at man bruker.

4.2. Medlemskap i friluftslivsorganisasjoner

Flere menn enn kvinner med i friluftslivsorganisasjoner

Tabell 4.17 gir tall for hvor stor andel av befolkningen som er medlemmer i friluftslivsorganisasjoner, som for eksempel jeger- og fiskerforening eller turistforening. I 2007 var 13 prosent av befolkningen i alderen 16-79 år medlemmer i slike foreninger. Denne andelen har holdt seg nokså stabil de siste 10 åra. Og i hele perioden har menn vært medlemmer i omtrent dobbelt så stor grad som kvinner.

Tabell 4.17. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1991, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Alle	12	14	14	13
Menn	16	20	19	18
Kvinner	8	8	9	9
16-19 år	6	11	10	12
20-24 år	14	11	12	9
25-34 år	10	13	13	11
35-44 år	15	17	15	14
45-54 år	16	19	18	19
45-66 år	10	16	14	15
67-79 år	7	8	10	8
Antall svar	3 248	3 250	3 226	3 056

Flere unge med i friluftslivsorganisasjoner

I 1997 var personer i alderen 16-19 år i mindre grad medlemmer i slike foreninger enn det personer eldre enn dem var, når vi ser bort fra de aller eldste. Dette har endret seg de siste ti åra. I 2007 var det omtrent en like stor andel i denne aldersgruppen som var medlemmer som i resten av befolkningen, bortsett fra gruppen 45-54 år. Det er her vi finner aldersgruppen med høyest deltakerandel.

Færre svært aktive medlemmer

Fra 1997 til 2007 har det blitt en noe mindre andel av medlemmer i friluftslivsorganisasjoner som er svært aktive medlemmer. Det har særlig vært en nedgang fra 2004 til 2007. Derimot er det en større andel som er noe aktive. Andelen forholdsvis passive har holdt seg på omtrent samme nivå de siste ti åra. Omtrent halvparten av medlemmene faller i denne kategorien. De svært aktive er om lag ti prosent.

Tabell 4.18. Andelen medlemmer i friluftslivsorganisasjoner som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Svært aktive	Noe aktive	Forholdsvis passive	Antall svar
1997	12	36	52	385
2001	11	36	53	472
2004	13	34	53	457
2007	9	41	50	435

Tabell 4.19. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år 2007. Prosent

	Andel medlemmer	Svært aktiv	Noe aktiv	Forholdsvis passiv	Antall svar
Alle	13	9	41	50	435
Menn	18	11	41	48	281
Kvinner	9	4	41	55	154
16-24 år	11	7	35	58	37
25-44 år	13	9	44	47	161
45-66 år	17	10	41	33	199
67-79 år	8	7	33	60	26
Grunnskole	7	12	38	50	53
Videregående skole	14	9	40	51	175
Universitet/høgskole, kort	18	5	49	46	127
Universitet/høgskole, lang	30	12	33	55	67
Under 250 000	8	6	39	55	55
250 000-399 000	11	12	38	50	82
400 000-499 000	14	10	42	49	85
500 000-599 000	16	8	49	44	81
600 000 eller mer	19	9	38	54	132
Tettbygd 100 000 el. flere	15	4	40	56	119
Tettbygd 20 000-99 000	11	9	39	52	78
Tettbygd under 20 000	13	14	42	44	138
Spredtbygd	15	8	41	51	100

Blant medlemmer i friluftslivsorganisasjoner er det en større andel menn enn kvinner som er svært aktive (tabell 4.19). Kvinnene er i større grad forholdsvis passive. Aldersmessig er det de godt voksne, altså aldersgruppen 45-66 år som i størst grad er svært aktive. Det er de yngste og de eldste som i størst grad er de forholdsvis passive.

Størst andel medlemmer blant høyt utdannede

Personer med høy utdanning er i langt større grad medlemmer av friluftslivsorganisasjoner enn det de som har lav utdanning er. De som er svært aktive finner vi likevel helst blant både de som bare har grunnskole og de som har lang universitets- eller høgskole, altså de med minst og de som har lengst utdanning.

De mest aktive medlemmene tjener forholdsvis lite

Det er også en helt klar sammenheng mellom husholdningsinntekt og medlemskap i friluftslivsaktiviteter. Blant dem med husholdningsinntekt under 250 000 er andelen medlemmer på 8 prosent. Blant dem med inntekt på 600 000 eller mer, er medlemsandelen på 19 prosent. Det er likevel ikke blant de medlemmene som tjener mest vi finner de mest aktive medlemmene. Andelen svært aktive er personer som ligger forholdsvis langt nede på inntektsstigen.

Medlemskap i friluftslivsorganisasjoner er forholdsvis jevnt fordelt på byer, mindre tettbygde og spredtbygde strøk. De svært aktive finner vi likevel helst i mindre tettsteder. Andelen forholdsvis passive er høyest i de store byene.

5. Bruk av kultur- og medietilbud

5.1. Bruk av kulturtilbud

Kinotilbudet brukes mest

I levekårsundersøkelsen for både 1997 og 2007 ble det stilt spørsmål om befolkningens bruk av kulturtilbud. Når det gjelder andelen brukere viser tabell 5.1 at det var kinotilbudet flest hadde brukt siste 12 måneder både i 1997 og i 2007. Dernest følger konserter, idrettsarrangement og folkebibliotek. Opera/operetttilbudet og tilbudet på ballett-/danseforestillinger hadde færrest brukt.

Økende bruk av kino-, konsert- og teatertilbudet

Andelen som bruker kino- og konserttilbudet og tilbudet på teater/musikal/revy har økt fra 1997 til 2007. Disse tallene er i tråd med resultatene som har kommet fram i Norsk kulturbarometer om utviklingen av kulturbruk fra 1991 og fram til 2004 (Vaage 2005). Besøk på idrettsarrangement, folkebibliotek, museer, kunstutstillinger og tros-/livssynsmøter har derimot gått noe ned. Disse tallene er bare delvis i tråd med tallene fra Norsk kulturbarometer. Dette kan ha sammenheng med at spørsmålene stilles i to ulike sammenhenger (se kapittel 1). Forskjellene kan også ha noe med at dataene til kulturbarometeret samles inn i fire korte perioder fordelt utover året, mens dataene til levekårsundersøkelsen bare samles inn i en lengre periode på høsten.

Tabell 5.1. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall besøk blant alle og blant besøkende 1997 og 2007. 16-79 år

	Prosentandel brukere		Antall besøk, alle		Antall besøk, besøkende	
	1997	2007	1997	2007	1997	2007
Kino	57	63	4,3	4,4	7,5	6,9
Idrettsarrangement	55	50	6,2	5,4	11,2	10,6
Folkebibliotek	49	45	5,8	5,6	11,7	12,4
Museum	46	39	1,4	1,3	3,0	3,3
Teater/musikal/revy	47	53	1,3	1,7	2,7	3,2
Kunstutstilling	46	37	1,7	1,5	3,8	4,0
Konsert	54	60	2,7	2,6	5,0	4,4
Ballett-/danseforestilling	9	11	0,2	0,3	2,0	2,4
Opera/operette	7	7	0,1	0,1	1,9	2,0
Kulturfestival	..	31	..	0,6	..	1,8
Tros-/livssynsmøte	33	28	3,3	2,9	9,9	10,5

Flest ganger på idrettsarrangement og bibliotek

Tabellen viser også tall for gjennomsnittsbesøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder. Her er det besøk på idrettsarrangement og folkebibliotek som ligger høyest. Dernest følger besøk på kino og konserter. Nederst ligger besøk på opera/operette og ballett-/danseforestillinger. Det har vært liten endring i disse tallene mellom 1997 og 2007. Den eneste tydelige forandringen er at antallet besøk på idrettsarrangement har gått noe ned.

Tabellen viser også antall besøk på ulike kulturtilbud blant dem som faktisk har vært på tilbudene siste 12 måneder. Tallene viser at det er de som går på idrettsarrangement, folkebibliotek tros-/livssynsmøter som bruker tilbudene mest. De som bruker tilbudene færrest ganger er de som går på kulturfestivaler, opera/operette og ballett-/danseforestillinger. Det har bare vært små forandringer i disse fordelingene mellom 1997 og 2007.

Kvinner er de mest aktive brukere av kulturtilbud

Tabell 5.2 viser at kvinner er mer aktive brukere av kulturtilbud enn det menn er. Dette er også helt i tråd med det kulturbruksundersøkelsene viser. Blant kvinner er det størst andel brukere av både folkebibliotek, teater/musikal/revy, kunstutstillinger, ballett-/danseforestillinger, opera/operette og tros-/livssynsmøter. Blant

menn er det størst andel som går på idrettsarrangement. Andelen brukere er nokså lik når det gjelder besøk på kino, museer, konserter og kulturfestivaler.

Tabell 5.2. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 16-79 år. 2007. Prosent

	Kjønn		Alder						
	Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Kino	61	65	94	87	77	70	62	41	29
Idrettsarrangement	56	45	68	53	52	60	54	38	32
Folkebibliotek	37	53	63	49	45	50	43	37	39
Museum	38	40	41	31	37	44	41	41	32
Teater/musikal/revy	46	60	56	46	45	59	62	54	42
Kunstutstilling	30	44	28	26	31	35	47	46	34
Konsert	59	60	70	68	66	60	63	52	44
Ballett-/danseforestilling	7	15	19	13	9	13	10	9	9
Opera/operette	5	9	4	6	4	5	7	13	11
Kulturfestival	33	29	45	45	37	33	30	23	15
Tros-/livssynsmøte	23	33	25	20	25	30	27	29	33

Flest unge går på kino, flest eldre går på tros-/livssynsmøter

Tabellen viser også andelen som bruker ulike kulturtilbud i forskjellige aldersgrupper. Kino og kulturfestival er de mest typiske eksempler på at brukerandelen er størst blant de unge, for så å synke i takt med økende alder. Konsertbesøk har omtrent samme tendensen. Det fins ingen helt klare eksempler på det motsatte, men andelen som går på tros-/livssynsmøter er størst blant de eldste og minst blant unge. Ellers er det de eldste som har lavest brukerandel av de fleste kulturtilbudene. For en del tilbud er brukerandelen nokså jevnt fordelt mellom aldersgruppene. Det gjelder for idrettsarrangement, folkebibliotek, museer, teater/musikal/revy, ballett-/danseforestillinger, og opera/operette. For sistnevnte tilbud er det likevel de godt voksne som har størst brukerandel.

Flest brukere av mange tilbud i Oslo og Akershus

Man skulle tro at siden hovedstadsregionen er det området i landet der kulturtilbudet er best utbygd, vil det være slik at Oslo eller Akershus har befolkningen med størst andel brukere av de ulike kulturtilbudene. Tabell 5.3 viser at det i noen grad er slik. Befolkningen i Oslo og Akershus har høyest brukerandel siste 12 måneder både for kino, museum, teater/musikal/revy, kunstutstilling, opera/operette og til dels ballett-/danseforestilling.

Det er likevel en del aktiviteter der andelen er høyere i andre fylker enn i Oslo eller Akershus. Andelen som går på idrettsarrangement, folkebibliotek og konsert er nokså jevnt fordelt i alle fylkespar. Andelen som går på kulturfestival er høyest i de nordligste fylkene. I Agder/Rogaland er andelen størst for tros-/livssynsmøter.

Tabell 5.3. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2007. Prosent

	Østfold/ Vestfold	Akers- hus	Oslo	Hedmark/ Oppland	Buskerud/ Telemark	Agder/ Rogaland	Hordaland/ Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Trøn- delag	Nord- land	Troms/ Finnmark
Kino	65	68	72	59	60	63	64	50	63	51	62
Idrettsarrangement	55	52	41	56	46	50	51	49	56	50	51
Folkebibliotek	41	50	39	47	46	47	44	39	51	38	52
Museum	37	45	49	43	40	34	37	22	37	42	38
Teater/musikal/revy	52	59	59	52	51	49	55	46	54	53	45
Kunstutstilling	36	41	46	37	38	35	36	29	34	37	32
Konsert	59	55	60	58	56	63	58	60	66	59	59
Ballett-/danseforestilling	12	13	16	13	11	8	11	10	9	9	8
Opera/operette	5	10	14	7	8	6	7	6	8	3	3
Kulturfestival	29	22	28	25	25	37	29	39	38	40	42
Tros-/livssynsmøte	19	28	23	25	27	34	31	32	29	32	21

Tabell 5.4. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter utdanning og husholdnings-inntekt. 16-79 år. 2007. Prosent

	Utdanning				Husholdningsinntekt				
	Grunn- skole	Videregående skole	Univ./høgs k. kort	Univ./høgs k. lang	Under 250 000	250 000- 399 000	400 000- 499 000	500 000- 599 000	600 000 eller mer
	Kino	55	58	78	83	56	55	62	70
Idrettsarrangement	47	51	55	55	40	44	49	59	65
Folkebibliotek	37	39	64	55	44	41	44	53	46
Museum	30	34	54	61	32	35	39	45	47
Teater/musikal/revy	38	54	71	70	41	44	54	63	69
Kunstutstilling	25	35	55	62	32	32	36	40	48
Konsert	47	60	75	72	54	53	62	64	68
Ballett-/danseforestilling	9	9	16	18	10	8	10	14	15
Opera/operette	4	6	14	19	8	4	7	7	11
Kulturfestival	29	31	36	32	30	29	34	31	32
Tros-/livssynsmøte	22	26	36	36	25	26	27	28	31

Flest kulturbrukere blant de med høy utdanning....

Kulturbruksundersøkelsene har vist at personer med høy utdanning er mer aktive brukere av kulturtilbud enn de som har lav utdanning (Vaage 2005). Tallene for leveårsundersøkelsen 2007 bekrefter dette. For nesten alle tilbudene som er med i tabell 5.4 er brukerandelen betydelig høyere blant personer med høyere utdanning enn blant dem med utdanning på grunnskolenivå. Unntakene er idrettsarrangement og kulturfestival. Brukere av disse tilbudene er nokså jevnt fordelt på de ulike utdanningsnivåene.

....og høy husholdningsinntekt

Tabellen viser også at husholdningsinntekt har betydelig sammenheng med kulturbruk. For de fleste tilbudene er brukerandelen høyere blant dem med høy inntekt enn blant dem med lav inntekt. Her er besøk på kulturfestivaler, tros-/livssynsmøter og til dels besøk på opera-/operetteforestillinger unntak. Husholdningsinntekt har ikke særlig betydning for bruken av disse tilbudene.

Tabell 5.5 viser at det stort sett er små forskjeller i gjennomsnittlig antall ganger menn og kvinner bruker de ulike kulturtilbudene. Menn går likevel noe oftere på kino og idrettsarrangement, mens kvinner går noe oftere på folkebibliotek og på tros-/livssynsmøter.

Tabell 5.5. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, ett kjønn og alder. 16-79 år. 2007. Prosent

	Kjønn		Alder						
	Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
	Kino	4,9	3,9	10,6	9,9	5,8	4,1	3,0	2,0
Idrettsarrangement	5,9	4,9	8,9	5,3	4,9	7,8	6,0	2,9	2,7
Folkebibliotek	4,5	6,7	7,8	6,0	7,1	6,2	4,9	3,8	4,5
Museum	1,2	1,4	1,1	1,3	1,4	1,5	1,2	1,4	0,9
Teater/musikal/revy	1,4	1,9	1,6	1,4	1,3	1,8	2,1	1,9	1,3
Kunstutstilling	1,1	1,9	0,8	1,2	1,2	1,2	1,9	2,0	1,8
Konsert	2,8	2,5	3,1	4,3	3,3	2,2	2,8	2,0	1,7
Ballett-/danseforestilling	0,2	0,4	0,6	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Opera/operette	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3
Kulturfestival	0,6	0,5	0,8	1,0	0,7	0,5	0,6	0,4	0,3
Tros-/livssynsmøte	2,6	3,2	2,8	2,5	3,4	2,6	2,4	3,2	3,6
Sum	25,2	27,5	38,1	32,9	29,3	28,1	25,3	20,0	18,4

Unge går mest på kino, idrettsarrangement og bibliotek

Mens 16-19-åringene går mer enn ti ganger på kino i løpet av et år, går 67-79-åringene bare én gang i gjennomsnitt. Forskjellen for bruken av andre tilbud er ikke så stor, men det er de unge som er blant de ivrigst brukere av tilbud som idrettsarrangement, folkebibliotek, ballett-/danseforestillinger og kulturfestivaler. De eldre er stort sett blant de som er minst ivrige brukere. Unntakene er tros-/livssynsmøter og opera/operette. Her er de eldre fullt på høyde med andre aldersgrupper i brukerhyppighet.

26 ganger på kulturtilbud

Legger vi sammen alle besøk på ulike kulturtilbud som er med i tabell 5.5, blir gjennomsnittlig antall ganger på ulike kulturtilbud til sammen for alle 26,3 ganger 2007. I 1997 var tallet 27,0 ganger. I 1997-tallet var ikke tall for kulturfestival regnet med, siden det ikke ble stilt spørsmål om det den gangen. Trekker vi tall for kulturfestival fra i 2007-tallet, får vi 25,7 ganger. Dette betyr at antall besøk på ulike kulturtilbud totalt har gått noe ned fra 1997 til 2007. Tabell 5.5 viser at det totale antallet besøk var noe høyere for kvinner enn for menn i 2007. Det er også slik at antallet besøk per år synker med alderen. Mens 16-19-åringer var mer enn 38 ganger på ulike kulturtilbud per år i 2007, var 67-79-åringer i overkant av 18 ganger på kulturtilbud, det vil si under halvparten så mange ganger.

Barn er aktive kulturbrukere

Barn er svært aktive kulturbrukere. I aldersgruppen 6-15 år har 93 prosent vært på kino i løpet av de siste 12 måneder, 77 prosent har vært på folkebibliotek, 74 prosent har vært og sett på et idrettsarrangement og 72 prosent har vært på teater, musikal eller revy (tabell 5.6).

Jenter går på flere ulike tilbud enn guttene

Det er både likheter og forskjeller mellom gutter og jenter i kulturbruken. Andelen som går på kino, idrettsarrangement, museum og konsert per år er omtrent på samme nivå for begge kjønn. Ellers har jentene en større brukerandel enn guttene. Det gjelder folkebibliotek, teater/musikal/revy, kunstutstilling, ballett-/danseforestilling, kulturfestival og tros-/livssynsmøte.

Tabell 5.6. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007. Prosent

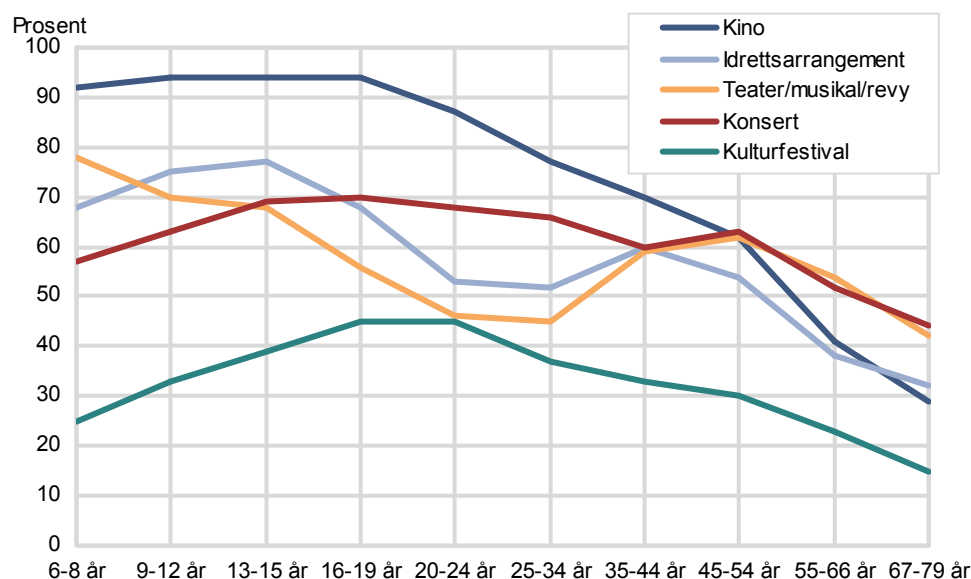
	Alle	Kjønn		Alder		
		Gutter	Jenter	6-8 år	9-12 år	13-15 år
Kino	93	93	93	92	94	94
Idrettsarrangement	74	75	72	68	75	77
Folkebibliotek	77	74	80	81	81	69
Museum	61	61	61	61	65	56
Teater/musikal/revy	72	67	76	78	70	68
Kunstutstilling	39	32	46	30	45	39
Konsert	63	62	65	57	63	69
Ballett-/danseforestilling	26	18	35	25	24	30
Opera/operette	5	4	7	3	5	7
Kulturfestival	33	30	36	25	33	39
Tros-/livssynsmøte	52	46	58	46	51	58
Antall svar	1 067	545	522	283	436	348

Aldersmessig er det visse variasjoner i andelen som bruker ulike kulturtilbud. Andelen som går på idrettsarrangement, konsert, opera/operette, kulturfestival og tros-/livssynsmøte øker fra de yngste barna til de yngre tenåringene. Andelen som går på folkebibliotek og på teater/musikal/revy synker med alderen.

Ulike aldersprofiler

Figur 5.1 gir en illustrasjon av hvordan bruken endrer seg fra aldersgruppe til aldersgruppe blant alle grupper fra 6 år til 79 år på noen sentrale kulturområder (tall i tabell 5.2 og 5.6). Figuren viser at andelen som går på kino per år ligger svært høyt blant alle barne- og ungdomsgruppene, for så å synke nokså jevnt med alderen. Besøk på idrettsarrangement har en høy brukerandel blant de yngre tetenåringene, synker noe blant de unge voksne, øker så igjen blant småbarnsforeldrene, for så å synke igjen blant de eldre. Besøk på teater/musikal/revy har omtrent samme profil som for idrettsarrangement, men det er blant de aller yngste vi finner den høyeste brukerandelen. Konsertbesøk har den mest rettlinjete profilen, det vil si at brukerandelen er relativt lik i alle aldersgrupper. Besøk på kulturfestival ligger lavest i alle aldersgrupper blant de tilbudene som er med i figuren. Her er andelen brukere høyest blant eldre tenåringene.

Figur 5.1. Andelen som har vært på kino, idrettsarrangement, teater/musikal/revy, konsert og kulturfestival, etter alder. Alder 6-79 år. 2007. Prosent

Sammenheng mellom barns kulturbruk og foreldres utdanning

Vi har tidligere sett at det er sammenheng mellom folks kulturbruk og deres utdanning. Tabell 5.7 viser at det også er en klar sammenheng mellom barns kulturbruk og deres foreldres utdanning. For nesten alle kulturtilbudene er bruksandelen størst blant de barna som har foreldre med lang universitets- eller høgskoleutdanning, og minst blant dem som har foreldre med utdanning på grunnskolenivå. Forskjellen er minst for bruk av folkebibliotek, konsert, og ballett-/danseforestilling. Når det gjelder besøk på kulturfestival er det ikke mulig å se noen sammenheng mellom barns aktivitet og foreldres utdanning.

Tabell 5.7. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2007. Prosent

	Foreldres utdanning				Husholdningsinntekt			
	Grunn- skole- nivå	Videre- gående skole	Univ./hø gskole, kort	Univ./hø gskole, lang	Under 460 000	460 000- 649 000	650 000- 809 000	810 000 eller mer
Kino	77	94	95	97	89	96	96	96
Idrettsarrangement	56	71	78	81	63	78	80	81
Folkebibliotek	72	74	80	82	75	77	79	80
Museum	53	56	62	75	53	58	69	70
Teater/musikal/revy	58	68	75	81	65	70	79	78
Kunstutstilling	34	34	40	51	35	38	43	42
Konsert	63	61	64	70	57	63	69	68
Ballett-/danseforestilling ..	20	22	30	31	23	23	28	32
Opera/operette	5	3	7	9	4	4	6	7
Kulturfestival	39	33	30	35	34	35	31	32
Tros-/livssynsmøte	42	50	54	56	48	53	54	51
Antall svar	64	437	382	162	263	242	239	237

Også sammenheng mellom barns kulturbruk og husholdningsinntekt

Tabell 5.7 viser også barns kulturbruk i forhold til husholdningsinntekten før skatt. På samme måte som for foreldres utdanning er det en klar sammenheng mellom inntekt og i hvilken grad barna bruker de ulike tilbudene. De som bor i en husholdning med høy inntekt har en større brukerandel enn de med lav inntekt for de fleste kulturtilbudene, men forskjellene er ikke så store som for foreldres utdanning. Det er bare liten forskjell for kinobesøk og folkebibliotek. Når det gjelder kulturfestival og tros-/livssynsmøter er det ikke riktig å snakke om noen forskjell i det hele tatt.

Tabell 5.8. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2007. Prosent

	Landsdel						Sentralitet			
	Oslo/ Akershus	Østlandet ellers	Agder/ Rogaland	Vest- landet	Trønde- lag	Nord- Norge	Stor- byer	Sentralt	Mindre sentralt	Minst sentralt
Kino	96	96	92	89	95	91	92	95	94	91
Idrettsarrangement	70	73	75	79	75	70	66	74	73	79
Folkebibliotek	74	77	73	77	83	82	75	79	74	78
Museum	70	61	55	58	62	54	75	64	53	54
Teater/musikal/revy	76	71	69	73	75	61	80	73	65	70
Kunstutstilling	40	40	40	31	46	39	40	40	36	39
Konsert	59	60	59	68	72	72	66	61	56	72
Ballett-/danseforestilling	30	28	19	28	28	19	31	24	26	25
Opera/operette	8	5	4	4	7	1	8	6	5	2
Kulturfestival	27	32	35	41	32	30	31	31	31	38
Tros-/livssynsmøte	48	52	58	54	46	51	51	50	54	54
Antall svar	231	269	170	190	101	106	194	355	259	259

Barns kulturbruk nokså jevnt fordelt på landsdeler

Tabell 5.8 viser barns bruk av ulike kulturtilbud i forhold til hvilken landsdel de bor i. Barn som bor i Oslo/Akershus avviker mindre fra barn i andre deler av landet når det gjelder kulturbruk enn det voksne gjør (tabell 5.3). Det er bare museumsbesøk hvor andelen er større blant barn som bor i hovedstadsområdet enn ellers i landet. Ellers er andelen barn som bruker kulturtilbudene i løpet av et år nokså jevnt fordelt på landsdeler. Andelen som har vært og sett på scenekunst, slik som teater/musikal/revy og opera/operette, er likevel noe mindre i Nord-Norge enn i resten av landet.

Liten forskjell i kulturbruken om barn bor sentralt eller ikke

Vi finner heller ikke så mange tydelige forskjeller i barns kulturbruk nå det gjelder sentralitet. Den eneste klare forskjellen er museumsbesøk. De som bor i storbyene har i større grad vært på museum enn de som bor mindre sentralt. Ellers er det interessant å legge merke til at både andelen som har vært på konsert og på kulturfestival siste 12 måneder er størst blant dem som bor minst sentralt.

Barn går ti ganger på bibliotek per år

Tabell 5.9 viser gjennomsnittlig antall ganger barn bruker ulike kulturtilbud i løpet av en 12 måneders periode. Folkebibliotek ligger høyest med nesten ti ganger. Dernest følger kino, idrettsarrangement og tros-/livssynsmøte.

Antallet besøk på ulike tilbud er nokså likt blant gutter og jenter. Det eneste avviket er idrettsarrangement, der guttene er noe ivrigere enn jentene. For noen av tilbudene øker antallet besøk med alderen. Det gjelder kino, idrettsarrangement, konserter, tros-/livssynsmøter.

Tabell 5.9. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007. Prosent

	Alle	Kjønn		Alder		
		Gutter	Jenter	6-8 år	9-12 år	13-15 år
Kino	7,0	7,2	6,8	5,0	7,1	8,7
Idrettsarrangement	6,0	6,6	5,3	4,3	6,2	7,2
Folkebibliotek	9,5	9,4	9,5	9,2	11,2	7,4
Museum	1,7	1,7	1,7	1,9	1,9	1,4
Teater/musikal/revy	2,2	2,0	2,5	2,4	2,2	2,2
Kunstutstilling	0,9	0,7	1,2	0,7	1,1	0,9
Konsert	2,2	2,0	2,4	1,6	2,0	2,9
Ballett-/danseforestilling	0,5	0,3	0,7	0,4	0,4	0,7
Opera/operette	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Kulturfestival	0,7	0,7	0,8	0,5	0,8	0,8
Tros-/livssynsmøte	4,9	5,2	4,6	4,1	4,2	6,5
Sum	35,8	36,1	35,6	30,2	37,2	38,7

36 kulturbesøk i alt per år

Sammenlagt er barn i gjennomsnitt på nesten 36 kulturbesøk i løpet av et år. Det er liten forskjell mellom gutter og jenter. Mens 6-8-åringene er på omtrent 30 besøk per år, er 13-15-åringene på nesten 39 besøk.

Tabell 5.10. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2007. Prosent

	Foreldres utdanning				Husholdningsinntekt			
	Grunn- skolenivå	Videregående skole	Univ./ høyskole, kort	Univ. /høyskole, lang	Under 460 000	460 000- 649 000	650 000- 809 000	810 000 eller mer
Kino	5,0	6,8	7,3	8,0	6,4	6,4	7,9	7,7
Idrettsarrangement	4,6	5,6	6,9	5,9	4,5	5,5	6,8	8,1
Folkebibliotek	14,7	9,1	8,3	9,9	10,7	8,5	9,6	8,0
Museum	1,3	1,3	1,8	2,8	1,6	1,4	2,2	1,9
Teater/musikal/revy	1,9	2,0	2,5	2,6	2,0	2,0	2,7	2,4
Kunstutstilling	0,7	0,7	0,9	1,7	0,8	0,9	1,1	1,1
Konsert	1,5	2,2	2,4	2,2	2,1	2,6	2,0	2,0
Ballett-/danseforestilling	0,4	0,4	0,5	0,6	0,4	0,5	0,5	0,6
Opera/operette	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kulturfestival	1,0	0,8	0,6	0,8	1,1	0,7	0,6	0,7
Tros-/livssynsmøte	11,6	4,3	4,0	3,6	6,2	5,9	4,2	3,0
Sum kulturtilbud	43,0	33,3	35,2	38,1	35,9	34,4	37,6	35,5

Foreldres utdanning betyr lite for barns besøk på bibliotek og kulturfestivaler

Tabell 5.10 viser at det er en sammenheng mellom hvor mange ganger barn går på noen kulturtilbud i løpet av et år og foreldres utdanning. Det gjelder særlig kino, museum, teater/musikal/revy og kunstutstilling. For andre tilbud er det derimot ikke grunnlag for en slik påstand i disse tallene. Det gjelder særlig antall besøk på folkebibliotek, kulturfestivaler og tros-/livssynsmøter. For disse er det slik at det er barn av foreldre med lavest utdanning som er de mest aktive brukerne.

Liten sammenheng mellom hvor mange ganger barn bruker kulturtilbud og husholdningsinntekt

Selv om tabell 5.7 viser at det er en sammenheng mellom andelen barn som bruker ulike kulturtilbud og husholdningsinntekt, viser tabell 5.10 at det er liten sammenheng mellom antallet ganger barn går på kulturtilbud og inntekten i den husholdningen de bor i. Det eneste klare eksemplet på en slik sammenheng er besøk på idrettsarrangement. Mens barn i husholdninger som tjener under 460 000 kr per år i gjennomsnitt ser 4,5 ganger på et idrettsarrangement i løpet av et år, er tallet 8,1 for dem som bor i husholdninger med en inntekt på 810 000 kr eller mer.

Tabellen viser også at når antall besøk på de ulike kulturtilbudene legges sammen, er det ikke mulig å se noen klar sammenheng mellom verken foreldres utdanning eller husholdningsinntekt og kulturbruk.

Omfanget av kulturbruk har ikke sammenheng med hvor i landet barna bor

Tabell 5.11 viser at det er vanskelig å finne noen sammenheng mellom hvor mye kultur barn bruker og hvor i landet de bor. Det gjelder både når vi ser på hvilken landsdel de bor i og om de bor sentralt eller ikke. Det gjelder både for bruk av de enkelte kulturtilbudene og for kulturbruken samlet.

Tabell 5.11. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2007. Prosent

	Landsdel					Sentralitet				
	Oslo/ Akershus	Østlandet ellers	Agder/ Rogaland	Vest- landet	Trøndelag	Nord- Norge	Storbyer	Sentralt	Mindre sentralt	Minst sentralt
Kino	8,0	6,8	7,1	6,7	5,8	7,4	7,1	7,0	6,9	7,1
Idrettsarrangement	6,0	5,7	5,5	6,3	7,7	5,5	5,6	6,0	6,6	5,8
Folkebibliotek	8,2	8,7	10,3	9,9	10,7	10,8	8,1	10,0	7,4	11,8
Museum	2,3	1,5	1,7	1,4	2,0	1,5	2,8	1,7	1,4	1,3
Teater/musikal/revy	2,2	2,1	2,1	2,5	2,7	2,0	2,6	2,2	1,8	2,5
Kunstutstilling	0,8	1,1	0,9	0,8	1,3	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9
Konsert	1,7	1,8	2,4	3,0	2,5	2,2	2,6	2,1	1,8	2,4
Ballett-/danseforestilling	0,6	0,5	0,3	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6
Opera/operette	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Kulturfestival	0,6	0,8	0,7	1,1	0,8	0,5	0,7	0,7	0,7	1,0
Tros-/livssynsmøte	4,3	5,1	9,9	3,2	2,6	3,1	6,3	4,3	4,7	5,0
Sum kulturtilbud	34,6	34,2	41,0	35,4	36,7	34,3	37,3	35,4	32,7	38,5

5.2. Tilgang til kulturtilbud

Halve befolkningen bor i nærheten av et folkebibliotek

I undersøkelsen for 2007 ble det stilt spørsmål om hvor langt det er fra hjemmet til nærmest kino, folkebibliotek og museum. Tabell 5.12 viser at det i aldersgruppen 16-79 år er kortest avstand til folkebibliotek, dernest kino og så museum. Nær halvparten bor under fire kilometer fra nærmeste folkebibliotek.

Tabell 5.12. Avstand til nærmeste kino, folkebibliotek og museum. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Museum
Under 4 km	31	50	24
4-25 km	46	34	43
25 km eller mer	23	16	33

Større bruksandel når et kulturtilbud er i nærheten

Mens 68 prosent av dem som bor under 4 kilometer fra en kino bruker det kulturtilbudet i løpet av et år, er andelen 51 prosent for folkebibliotek og 50 prosent for museum. For dem som bor 25 kilometer eller mer fra disse tilbudene er brukerandelen henholdsvis 47, 34 og 28 prosent. Dette viser klart at det å ha et tilbud i nærheten henger tydelig sammen med bruken av slike tilbud.

Tabell 5.13. Andel som har vært på kino, folkebibliotek og museum siste 12 måneder og antall besøk blant alle og blant besøkende, etter avstand til nærmeste tilbud. Alder 16-79 år. 2007

	Kino			Folkebibliotek			Museum		
	Andel	Antall besøk alle	Antall besøk brukere	Andel	Antall besøk alle	Antall besøk brukere	Andel	Antall besøk alle	Antall besøk brukere
Under 4 km	68	4,6	6,8	51	6,2	12,1	50	1,7	3,4
Under 25 km	69	4,7	6,7	50	6,3	12,6	48	1,6	3,3
25 km eller mer	47	2,5	5,4	34	5,7	16,7	28	1,2	4,1

Gjennomsnittlig antall besøk på de ulike tilbudene er også høyere når man har tilbud i nærheten. Det er særlig tydelig for kinobesøk. Mens gjennomsnittlig antall besøk på kino per år er 4,6 ganger blant dem som bor under fire kilometer fra en kino, er besøksantallet 2,5 blant dem som bor 25 kilometer eller mer fra nærmeste kino. Når det gjelder antall besøk blant dem som faktisk har vært på kulturtilbudene siste 12 måneder, er det derimot annerledes. For både folkebibliotek og museum er det de som bor lengst unna som har brukt et slikt tilbud mest. Dette kan ha sammenheng med at de som reiser langt for å oppsøke slike tilbud har større interesse for den type kulturbruk og dermed også oppsøker dem oftere.

Tabell 5.14 viser at det er omtrent samme avstand til nærmeste kino, folkebibliotek og museum for barn som for voksne (tabell 5.12). Folkebibliotek er nærmest også for barn, dernest kino. Lengst avstand er det til nærmeste museum.

Tabell 5.14. Avstand til nærmeste kino, folkebibliotek og museum. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Museum
Under 4 km	29	52	21
4-25 km	48	34	43
25 km eller mer	23	14	36

Barn bruker kulturtilbud også om tilbudene ligger langt unna

Også for barn er det de som bor i nærheten av kulturtilbudene som i størst grad bruker dem (tabell 5.15). Det gjelder både andelen brukere og hvor mange ganger tilbudene blir brukt. Men i forhold til voksne (tabell 5.13) bruker barn i større grad alle disse tilbudene mer både når de har dem i nærheten og når de er langt borte. For eksempel er det 86 prosent av de barna som har 25 kilometer eller mer til nærmeste kino som har vært på kino siste 12 måneder. Blant de voksne er dette tallet 47 prosent.

Tabell 5.15. Andel som har vært på kino, folkebibliotek og museum siste 12 måneder og antall besøk blant alle og blant besøkende, etter avstand til nærmeste tilbud. Alder 6-15 år. 2007

	Kino			Folkebibliotek			Museum		
	Andel	Antall besøk, alle	Antall besøk, brukere	Andel	Antall besøk, alle	Antall besøk, brukere	Andel	Antall besøk, alle	Antall besøk, brukere
Under 4 km	95	7,9	8,3	84	10,4	12,5	70	2,4	3,3
Under 25 km	96	7,3	7,7	79	9,7	12,2	67	2,0	3,0
25 km eller mer	86	6,1	7,3	63	8,2	13,0	50	1,2	2,5

5.3. Egne kulturaktiviteter

Vi leser 13 bøker i året

I levekårsundersøkelsen for 2007 ble det stilt en del spørsmål om folks egne kulturaktiviteter på fritiden. Befolkningen i alderen 16-79 år leste i 2007 i gjennomsnitt 13 bøker siste 12 måneder (tabell 5.16). Mens menn leser 8 bøker, leser kvinner 17 bøker i året, altså mer enn dobbelt så mange som menn.

Tabell 5.16. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, alle og etter kjønn. 16-79 år. 2007

	Alle	Menn	Kvinner
Antall bøker lest siste 12 måneder	13	8	17
Amatørteater- eller revygruppe	2	1	2
Kor, orkester, sang- eller musikkgruppe	7	8	7
Billedkunst eller kunsthåndverk	6	3	8
Kan spille instrument	34	33	36

Én av tre kan spille instrument

34 prosent kan spille et eller annet instrument. Her er det liten forskjell mellom menn og kvinner. 7 prosent driver med kor, orkester, sang- eller musikkgruppe på fritiden. 6 prosent driver med billedkunst eller kunsthåndverk. Her er kvinner betydelig mer aktive enn menn. 2 prosent driver med amatørteater- eller revygruppe på fritiden.

De unge leser færrest bøker, men er ivrigst til å spille instrument

Det er en jevn økning fra de unge til de eldre i antall bøker som blir lest i løpet av et år. Mens 16-19-åringene i gjennomsnitt leser 9 bøker i året, er tallet 16 bøker for 67-79-åringene. Andelen som kan spille instrument har den motsatte aldersmessige fordelingen. Mens 50 prosent av de unge spiller et eller annet instrument, er andelen 20 prosent blant 67-79-åringene.

Tabell 5.17. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter alder. 16-79 år. 2007.

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Antall bøker lest siste 12 måneder	9	10	11	13	14	15	16
Amatørteater- eller revygruppe	6	4	1	2	1	1	0
Kor, orkester, sang- eller musikkgruppe	11	6	6	7	8	8	5
Billedkunst eller kunsthåndverk	4	8	5	4	8	6	5
Kan spille instrument	50	47	37	38	33	25	20

Andelen som driver med billedkunst og kunsthåndverk er nokså jevnt fordelt på de ulike aldersgruppene. Det samme gjelder de som driver med kor, orkester, sang- eller musikkgruppe, når vi ser bort fra de unge. De er de mest aktive på dette feltet. Også når det gjelder amatørteater- eller revygrupper er det de unge som er mest aktive.

Graden av egen kulturaktivitet har liten sammenheng med utdanning og inntekt

Det er nokså små forskjeller i andelen som driver med ulike former for egen kulturaktivitet i forhold til utdannings- og husholdningsinntektsnivå. Det er likevel slik at de som har høyere utdanning leser noen flere bøker per år og kan i noe større grad spille et instrument enn de som ikke har høyere utdanning. De som bor i husholdninger med høy inntekt leser også noen flere bøker enn dem som har lav inntekt.

Tabell 5.18. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2007

	Utdanning				Husholdningsinntekt, kr				
	Grunnskole	Videregående skole	Univ./høgsk. kort	Univ./høgsk. lang	Under 250 000	250 000-399 000	400 000-499 000	500 000-599 000	600 000 eller mer
Antall bøker lest siste 12 mndr..	12	12	16	15	15	13	12	12	12
Amatørteater- eller revygruppe	2	1	2	0	2	1	2	2	2
Kor/orkester/sang/mus.gruppe	6	6	12	8	7	7	7	8	8
Billedkunst/kunsthåndverk	5	6	7	6	7	5	6	7	5
Kan spille instrument	31	32	43	41	32	29	33	38	42

Barn leser 26 bøker i året

Tabell 5.19 viser at barn leser 26 bøker i løpet av et år. Det er dobbelt så mange bøker som det de voksne leser (tabell 5.16). Jenter leser flere bøker enn gutter gjør. Det er en veldig klar nedgang i boklesing med alderen blant barn. Mens 6-8-åringer leser 34 bøker i året, leser 13-15-åringer bare 14 bøker. Det er vanskelig å se noen klar sammenheng mellom foreldres utdanning og hvor mange bøker barna leser. Det samme gjelder husholdningsinntekt. Barn som bor i storbyer og i Oslo/Akershus leser noen flere bøker i året enn barn som bor andre steder.

Tabell 5.19. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter kjønn, alder, foreldrenes utdanning, husholdningsinntekt før skatt, sentralitet og landsdel, 6-15 år. 2007.

	Antall bøker lest siste 12 måneder	Med i amatørteater/revygruppe	Med i kor, orkester, sang-/musikkgruppe	Driver med billedkunst/kunsthåndverk	Kan spille et instrument
Alle	26	4	21	4	43
Gutter	24	2	15	1	38
Jenter	28	5	28	6	48
6-8 år	34	2	19	2	17
9-12 år	31	3	24	5	49
13-15 år	14	5	20	4	57
Grunnskole	31	2	16	5	50
Videregående skole	19	3	18	2	40
Univers./høgs. kort	31	4	23	5	42
Univers./høgs. lang	32	5	28	4	53
Under 460 000	22	4	16	5	44
460 000 - 649 000	32	3	23	2	42
650 000 - 809 000	28	3	25	3	46
810 000 eller mer	24	4	22	4	41
Storbyer	36	4	25	4	46
Sentralt	26	4	22	4	42
Mindre sentralt	19	3	17	2	41
Minst sentralt	26	2	23	5	44
Oslo/Akershus	32	4	23	6	42
Østlandet ellers	21	4	20	4	33
Agder/Rogaland	23	2	18	2	41
Vestlandet	27	3	21	3	55
Trøndelag	25	4	34	1	50
Nord-Norge	30	4	17	4	45

4 prosent av barna driver med amatørteater eller revygruppe på fritiden. Det er helst jenter, de eldste barna, barn med foreldre med høy utdanning og barn som bor sentralt som driver med slikt. Husholdningsinntekten har ingen klar sammenheng med om barn driver med amatørteater eller revygruppe eller ikke.

Fire av ti barn kan spille instrument

43 prosent av barna kan spille et instrument. Jenter er mer aktive enn gutter og de eldre barna er mer aktive enn de yngre. Verken foreldres utdanning eller inntekt har noen klar sammenheng med om barna spiller et instrument eller ikke. Barn som bor på Vestlandet spiller i større grad instrument enn barn som bor i andre landsdeler.

En av fem barn er med i organisert sang eller musikk

Mens 7 prosent av de voksne driver med kor, orkester, sang- eller musikkgruppe på fritiden er andelen 21 prosent blant barn. Jenter er i større grad med på slikt enn gutter, og barn av foreldre med høy utdanning er mer med på slikt enn andre barn. Husholdningsinntekt og bostedets sentralitet har ikke noen sammenheng med om barn deltar i slike aktiviteter eller ikke. Barn i Trøndelag er mer aktive på dette feltet enn barn som bor i andre landsdeler.

4 prosent av barna driver med billedkunst eller kunsthåndverk på fritiden. Det er en lavere andel enn blant de voksne, hvor andelen er 6 prosent. Jenter er i stort flertall når det gjelder denne typen aktiviteter. Aktiviteten er noe mer utbredt i Oslo/Akershus enn i andre landsdeler.

En av ti er medlem i kunst- eller kulturforeninger

Tabell 5.20 viser at medlemskap i musikkforening, korps, kor, teatergruppe, kunstforening og lignende har holdt seg rundt 10 prosent i aldersgruppen 16-79 år i tiåret fra 1997 til 2007. I hele perioden har kvinner i noe større grad vært medlemmer enn det menn har. Fordelingen mellom aldersgrupper har også vært nokså stabil. Personer i alderen 20-34 år og 67-79 år har i noe mindre grad vært medlemmer enn andre aldersgrupper.

Tabell 5.20. Andelen som er medlem i musikkforening osv., etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Alle	10	10	9	8
Menn	8	9	8	7
Kvinner	11	11	11	10
16-19 år	13	12	11	10
20-24 år	8	5	6	6
25-34 år	8	8	6	4
35-44 år	14	12	10	9
45-54 år	9	14	11	11
45-66 år	10	12	11	10
67-79 år	5	7	9	8
Antall svar	3248	3250	3226	3056

Andelen aktive medlemmer i kunst/kulturforeninger øker

Blant dem som er medlemmer i kunst- eller kulturforeninger har omtrent 50 prosent vært svært aktive i hele tiårsperioden fra 1997 til 2007. Det har vært en økning i andelen som har vært noe aktive og en tilsvarende nedgang i andelen som har vært forholdsvis passive.

Tabell 5.21. Andelen medlemmer i musikkforening osv. som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent

	Svært aktive	Noe aktive	Forholdsvis passive	Antall svar
1997	49	24	27	317
2001	50	29	21	347
2004	50	30	20	315
2007	51	34	15	268

Tallene for 2007 viser at personer i alderen 45-66 år i noe større grad er medlemmer i musikkforening, korps, kor, teatergruppe, kunstforening og lignende enn andre aldersgrupper (tabell 5.22). Personer med høy utdanning og de som bor i husholdninger med høy inntekt har en høyere medlemsandel i slike foreninger enn andre.

Tabell 5.22. Andelen som er medlem i musikkforening osv., andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Andel medlemmer	Svært aktiv	Noe aktiv	Forholdsvis passiv	Antall svar
Alle	8	51	34	15	268
Menn	7	49	32	18	136
Kvinner	10	52	35	13	92
16-24 år	8	44	47	9	38
25-44 år	7	54	31	14	83
45-66 år	10	52	33	15	120
67-79 år	8	48	27	25	27
Grunnskole	6	55	32	13	46
Videregående skole	7	53	32	15	92
Universitet/høgskole, kort	13	51	34	14	88
Universitet/høgskole, lang	15	39	33	28	33
Under 250 000	5	54	30	13	31
250-399 000	8	58	37	5	56
400-499 000	9	51	31	18	58
500-599 000	11	45	37	18	55
600 000 eller mer	10	48	31	21	66
Tettbygd 100 000 el. flere	7	55	36	8	55
Tettbygd 20 000-99 000	11	45	37	17	74
Tettbygd under 20 000	7	51	28	21	80
Spredtbygd	9	55	35	10	57

Kvinner og unge er mest aktive medlemmer i kunst-/kulturforeninger

Blant medlemmene i slike foreninger er kvinner noe mer aktive enn menn, og unge mer aktive enn eldre. Det er også slik at medlemmer med lav utdanning og inntekt er mer aktive enn de som har høy utdanning og inntekt. Medlemmer som bor på mindre tettsteder er mer aktive enn de som bor i andre bostedsstrøk.

5.4. Bruk av massemedier og spill

21 timer til TV og PC på fritiden per uke

Tabell 5.23 viser at den voksne befolkningen i gjennomsnitt bruker omtrent 21 timer til TV-seing og PC-bruk på fritiden i løpet av en uke, fordelt på 14 timer TV-seing og 7 timer PC-bruk. De bruker 1,3 timer per uke på alle typer spill, hvorav 1,1 time er spill knyttet til PC-bruk medregnet Internett. Med unntak av TV-seing bruker menn mer tid på slike aktiviteter enn det kvinner gjør.

Tabell 5.23. Prosentandel brukere og timer brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 16-79 år. 2007

	Andel brukere			Timer brukt		
	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
TV-seing	98	98	98	13,9	14,2	13,7
PC-bruk	78	82	73	6,8	8,4	5,2
All TV-seing og PC-bruk	99	99	99	20,7	22,6	18,8
PC-spill	14	20	9	1,1	1,6	0,5
Alle typer spill	29	32	26	1,3	1,7	0,9

Omtrent alle, både menn og kvinner ser på fjernsyn i løpet av en uke. Et stort flertall bruker også PC, menn i noe større grad enn kvinner. Nær 30 prosent spiller en eller annen form for spill i løpet av en uke. Også her er menn noe mer aktive enn kvinner. Særlig gjelder det PC-spill, medregnet Internett. Andelen menn som spiller PC-spill er mer enn dobbelt så stor som for kvinner.

Eldre ser mest TV, unge bruker mest PC

Tabell 5.24 viser at det er de eldre som bruker mest tid til å se på fjernsyn. Ellers viser tallene at det er de unge som er de mest aktive, både i bruk av PC på fritiden og spill generelt. Mens 16-19-åringene i gjennomsnitt bruker nær 15 timer på PC på fritiden i uka, er tallet 2,6 timer for 67-79-åringene. De unge bruker 3,8 timer på PC-spill i uka. De eldre bruk 0,6 timer.

Tabell 5.24. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter alder. 16-79 år. 2007. Timer

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
TV-seing	13,0	13,1	13,4	13,2	13,7	14,6	16,4
PC-bruk	14,7	11,8	8,8	6,4	5,2	4,1	2,6
All TV-seing og PC-bruk	27,6	24,8	22,2	19,6	18,9	18,7	18,9
PC-spill	3,8	2,5	1,1	0,7	0,2	0,5	0,6
Alle typer spill	3,8	2,9	1,5	1,1	0,7	0,9	0,6

Høyt utdannede bruker minst tid på både TV, PC og spill

Personer med høy utdanning bruker mindre tid enn de med lav utdanning på både TV-seing, PC-bruk og spill. De med høy husholdningsinntekt bruker også noe mindre tid enn andre på TV-seing og spill. De bruker derimot omtrent like mye tid på PC som andre.

Tabell 5.25. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 16-79 år. 2007. Timer

	Utdanning				Husholdningsinntekt				
	Grunn- skole	Videre- gående skole	Univ./ høgsk. kort	Univ./ høgsk. lang	Under 250 000	250 000- 399 000	400 000- 499 000	500 000- 599 000	600 000 eller mer
TV-seing	15,3	14,5	11,8	10,0	14,8	15,4	14,1	12,9	11,7
PC-bruk	7,3	6,0	6,3	5,7	7,7	6,4	6,7	6,0	7,0
All TV-seing og PC-bruk	22,6	10,5	18,1	15,7	22,4	21,7	20,8	18,9	18,7
PC-spill	2,4	0,7	0,4	0,3	1,9	1,1	1,0	0,7	0,9
Alle typer spill	2,0	1,1	0,8	0,7	1,5	1,1	1,6	1,2	1,2

Ni av ti barn bruker PC per uke

Tabell 5.26 viser at så godt om alle barn ser på TV i løpet ei uke, både gutter og jenter. Omtrent 90 prosent av begge kjønn bruker PC. Tre av fire bruker PC-spill i løpet av ei uke, gutter i større grad enn jenter. Nær 90 prosent spiller en eller annen type spill i løpet av ei uke. Igjen er guttene noe mer aktive enn jentene.

Tabell 5.26. Andel som har brukt tid på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 6-15 år. 2007

	Alle	Gutter	Jenter
TV-seing	97	98	96
PC-bruk	91	92	90
All TV-seing og PC-bruk	98	99	97
PC-spill	77	86	67
Alle typer spill	87	93	81

Barn bruker 22 timer til TV og PC per uke

Tabell 5.27 viser tiden barn bruker på disse medietypene i løpet av ei uke. Tabellen viser at barn i gjennomsnitt bruker 22 timer samlet til TV-seing og PC-bruk på fritida i løpet av ei uke. Av dette er 13 timer TV-seing og 9 timer PC-bruk, inkludert Internett. 5 av timene til PC-bruk går med til PC-spill. 7 timer per uke bruker barn til alle typer spill samlet. Hoveddelen er derfor PC-spill.

Tabell 5.27. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn, alder, sentralitet og husholdningsinntekt før skatt og landsdel, 6-15 år. 2007. Timer

	TV-seing	PC-bruk inkl. Internett	TV-seing og PC-bruk samlet	PC-spill	Alle typer spill
Alle	13	9	22	5	7
Gutter	13	10	23	6	9
Jenter	12	8	20	3	4
6-8 år	11	4	15	3	5
9-12 år	13	8	21	5	7
13-15 år	14	14	28	5	7
Grunnskole	14	12	26	7	8
Videregående skole	13	10	23	5	7
Univers./høgs. kort	12	8	21	4	6
Univers./høgs. lang	11	7	18	4	6
Under 460 000	13	10	23	5	7
460 000 - 649 000	14	9	23	5	7
650 000 - 809 000	12	9	21	4	6
810 000 eller mer	13	9	21	5	7
Storbyer	11	8	19	4	6
Sentralt	13	8	20	4	6
Mindre sentralt	13	10	23	5	7
Minst sentralt	13	10	24	5	7
Oslo/Akershus	12	8	20	4	5
Østlandet ellers	13	10	23	5	7
Agder/Rogaland	12	8	20	5	7
Vestlandet	13	9	22	5	7
Trøndelag	12	8	20	5	6
Nord-Norge	13	10	23	5	8

Gutter bruker mer tid til spill enn jenter gjør

Gutter og jenter bruker omtrent like mye tid til å se på TV i løpet av ei uke. Gutter bruker noe mer tid enn jenter foran PC-en på fritida. Sammenlagt tid foran PC og TV er derfor tre timer mer for gutter enn for jenter. Gutter bruker i tillegg omtrent dobbelt så mye tid på PC-spill og alle typer spill totalt enn det jenter gjør i løpet av ei uke.

Tre ganger mer PC-bruk blant de eldste enn blant de yngste barna

Tid til TV-seing øker noe med alderen blant barn. PC-bruken øker betydelig mer. En 13-15-åring bruker mer enn tre ganger så mye tid foran en PC på fritida per uke enn det 6-8-åringer gjør. Samlet tid til PC og TV er nesten dobbelt så stor blant 13-15-åringer som for 6-8-åringer. Det er også slik at de yngste barna bruker mindre tid til PC-spill og spill totalt enn det de eldre barna gjør.

Barn av foreldre med høy utdanning bruker mindre tid per uke både på TV og PC enn det barn med foreldre som har lav utdanning gjør. Mens barn med foreldre som bare har grunnskole bruker 26 timer per uke på TV og PC samlet i løpet av ei uke, er tiden 18 timer blant de barna som har foreldre med lang universitets- eller høyskoleutdanning. Barn av foreldre med lav utdanning bruker også mer tid på PC-spill og spill totalt enn de andre barn gjør.

Det er mindre sammenheng mellom foreldres inntekt enn utdanning og barns bruk av disse typer medier. Det er likevel slik at de barn som bor i husholdninger med høy inntekt, bruker noe mindre tid på TV-seing og PC samlet enn barn fra husholdninger som tjener mindre.

Barn som bor i storbyer bruker noe mindre tid på TV-seing og PC per uke enn det de som bor lite sentralt gjør. Det er derimot ingen klare skiller i bruken av disse mediene mellom de barna som bor i ulike deler av landet. Det er likevel slik at mens de som bor i Oslo/Akershus bruker 5 timer per uke på ulike typer spill, bruker barn fra Nord-Norge 8 timer på slike fritidssystemer.

6. Kultur, mediebruk og fysisk aktivitet i sammenheng

6.1. Sammenheng mellom mediebruk og kulturbruk

I SSBs mediebruksundersøkelser blir spørsmål om mediebruk stilt i forhold til en bestemt dag, for å få så eksakte svar som mulig (Vaage 2008). I Levekårsundersøkelsen 2007 ble spørsmål om mediebruk stilt mer generelt; hva man vanligvis gjør. Det gir mulighet til å se svarene i sammenheng med både bruken av kulturtilbud og fysiske aktiviteter på fritiden. Er det slik at disse aktivitetene henger sammen, slik at de som er aktive på det ene feltet også er aktive på de andre? Eller er det slik at stor aktivitet på ett felt utelukker stor aktivitet på andre felter? Det er ikke her gjort noe forsøk på å se på komplekse virkningsforhold ved eventuelle bakenforliggende variable, men bare vise om ulike typer fritidsaktiviteter samvarierer eller ikke.

Ivrige TV-seere bruker kulturtilbud mindre enn andre

Vi skal først se på sammenhengen mellom mediebruk og kulturbruk. Tabell 6.1 viser i hvilken grad det er sammenheng mellom TV-seing og bruk av ulike kulturtilbud blant voksne. For så godt som alle kulturtilbudene er det slik at bruken av dem synker jo mer folk ser på TV i løpet av en uke. Det vil si at de som ser mye på TV i mindre grad bruker kulturtilbudene enn de som ser lite på TV. Dette kan tolkes i den retning at dette har sammenheng med begrenning av tid; man kan ikke få med seg alt her i livet. Likevel er det sannsynlig at denne sammenhengen er et resultat av egne prioriteringer og valg.

Tabell 6.1. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer TV-seing per uke. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Under 5 timer	67	53	55	12	13	61	42	50	34	49	32	373
5-9 timer	71	51	61	8	15	66	43	46	34	54	33	618
10-14 timer	68	45	57	8	12	64	41	41	30	55	28	864
15-19 timer	63	44	57	7	10	65	35	36	35	55	26	389
20-24 timer	56	43	46	5	7	52	32	34	30	45	24	474
25 timer el. mer	48	36	36	3	7	44	23	26	25	42	22	331

De eldre ser mye på TV (tabell 5.24) og bruker i mindre grad kulturtilbudene enn andre (tabell 5.2). Dette kan være noe av forklaringen på fordelingen i tabell 6.1. Kjører vi ut tall bare for 35-54-åringene, finner vi likevel en nokså lik fordeling. De som ser mye på TV bruker i mindre grad kulturtilbudene enn det andre gjør. Dette gjelder både kino, teater/musikal/revy, ballett/dans, konserter, kunstutstillinger og museer.

Minst kulturbruk blant dem som ikke bruker PC

I motsetning til TV-seing er det ikke noen helt klar tendens til at de som bruker mye tid på PC går mindre på kulturtilbud enn andre (tabell 6.2). Det ser heller ut til i noen grad å være motsatt. For eksempel er det slik at blant dem som ikke bruker noen tid til PC i løpet av en uke, er det 35 prosent som har vært på kino siste 12 måneder. Blant dem som bruker 20 timer eller mer på PC per uke er andelen kinogjengere 72 prosent. Noe tilsvarende tall er det for besøk på kulturfestivaler. Det mest påfallende er likevel at de som ikke er PC-brukere i løpet av en uke bruker de ulike kulturtilbudene mindre enn andre gjør. Det er her hovedskillet går. Men det er også en viss tendens til at de som bruker PC svært mye på fritida også har en noe lavere brukerandel enn gjennomsnittet for flere av kulturtilbudene.

Vi har allerede sett at det er de eldre som bruker de fleste kulturtilbudene minst (tabell 5.2) og at det også er dem som i minst grad bruker PC (tabell 5.24). Det kan derfor være alderen som er den bakenforliggende forklaringen også her. Holder vi de unge og eldre utenfor og ser på aldersgruppen 35-54 år, finner vi likevel at det

er de som bruker PC minst og de som bruker PC mest som er dem som i minst grad bruker kulturtilbudene. Det gjelder både kino, teater/musikal/revy, ballett/dans, konserter, museer og idrettsarrangement. Det er altså en gruppe som er nokså passive både i kulturbruk og PC-bruk, og en gruppe som er svært aktive PC-brukere og som, kanskje på grunn av det, er passive i sin kulturbruk.

Tabell 6.2. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer PC-bruk i fritiden per uke. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Under 5 timer	35	32	40	6	7	41	27	27	19	35	28	601
5-9 timer	66	44	62	10	14	64	44	42	32	56	29	661
10-14 timer	74	54	60	8	15	68	48	45	31	56	34	377
15-19 timer	74	54	60	9	12	69	43	45	35	57	31	611
20-24 timer	75	46	53	6	10	67	33	42	40	58	22	493
25 timer el. mer	72	48	44	6	9	58	31	39	39	46	20	311

Tabell 6.3. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall bøker lest i fritiden siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Under 5 timer	46	22	32	2	4	44	16	22	26	43	18	579
5-9 timer	62	35	46	4	7	54	25	32	27	53	26	409
10-14 timer	68	41	54	8	10	62	41	37	31	53	29	375
15-19 timer	70	55	61	9	13	65	40	44	37	55	32	476
20-24 timer	71	54	61	9	16	67	46	47	35	53	33	427
25 timer el. mer	71	61	65	9	16	70	52	53	34	54	28	416

Tabell 6.4. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer TV-seing per uke. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Under 5 timer	88	72	69	5	24	63	39	59	32	64	48	204
5-9 timer	94	80	77	6	29	67	41	65	35	76	55	333
10-14 timer	94	79	69	4	29	60	34	62	26	81	53	197
15-19 timer	97	79	70	2	26	60	42	62	29	73	55	121
20-24 timer	94	75	69	6	22	63	37	54	38	72	49	212
25 timer el. mer	88	72	69	5	24	63	39	59	32	64	48	204

Ivrige boklesere er også ivrige kulturbrukere

Tabell 6.3 viser at boklesing er temmelig positivt relatert til kulturbruk. De som ikke leser bøker bruker i mindre grad kulturtilbudene enn dem som leser bøker. De som leser mange bøker i løpet av et år bruker også i størst grad slike tilbud. Disse tendensene går igjen også om vi ser på aldersgruppen 35-54 år.

Barn bruker kulturtilbud like mye uansett tid til TV-seing

Tabell 6.4 viser at det blant barn er vanskelig å se noen klar sammenheng mellom tid brukt til TV-seing og kulturbruk, nesten uansett hva slags type kulturtilbud vi ser på. Uansett om barn ser lite eller mye på TV i løpet av en uke, er besøkesandelen på de ulike kulturtilbudene omtrent på samme nivå.

Ingen klar sammenheng mellom PC-bruk og kulturbruk blant barn

Tabell 6.5 viser at det er vanskelig å finne noen tydelig sammenheng mellom hvor aktive barn er ved PC-skjermen i løpet av en uke og i hvilken grad de bruker kulturtilbud. Forskjellen i prosentandelen brukere av kulturtilbud blant de som bruker PC lite og mye er så liten at det ikke er grunnlag for å si at det er en tendens i en eller annen retning. Den mest nærliggende konklusjonen er at vi ikke kan se noen sammenheng mellom PC-bruk og kulturbruk blant barn.

Tabell 6.5. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer PC-bruk i fritiden per uke. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Under 5 timer	88	73	69	5	26	51	33	58	24	65	45	179
5-9 timer	93	82	75	5	25	62	38	65	27	72	47	182
10-14 timer	94	81	75	5	28	64	40	59	36	76	57	268
15-19 timer	97	81	71	4	26	68	42	67	41	78	57	156
20-24 timer	97	73	72	7	20	71	45	61	30	81	52	132
25 timer el. mer	91	67	65	5	31	67	35	58	37	71	53	150

Tabell 6.6. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall bøker lest siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Under 5 timer	84	55	56	1	15	51	25	50	19	57	38	183
5-9 timer	96	73	67	5	23	62	33	58	37	78	53	160
10-14 timer	94	79	73	4	29	63	35	63	37	82	51	194
15-19 timer	94	77	80	8	29	66	48	65	34	80	62	164
20-24 timer	96	87	75	3	25	68	47	65	36	75	54	138
25 timer el. mer	96	89	77	8	33	69	46	64	35	71	54	228

Kulturbruksandelen lavest blant de barna som ikke leser bøker

I motsetning til PC-bruk er det en tydeligere sammenheng mellom det å lese bøker og å bruke kulturtilbudene. De som ikke har lest noen bøker siste 12 måneder har lavest brukerandel når det gjelder samtlige kulturtilbud som er med i tabell 6.6. og brukerandelen øker nokså jevnt med antall bøker man har lest. Det er ingen grunn til å si at de barna som leser mange bøker i mindre grad enn andre bruker kulturtilbudene eller omvendt.

6.2. Sammenhengen mellom medie-/kulturbruk og fysiske aktiviteter

De som er svært fysisk aktive leser flere bøker og ser mindre TV enn andre

Tabell 6.7 viser at det blant voksne er en nokså klar sammenheng mellom det å lese mange bøker på fritiden og å være fysisk aktiv på fritiden. Derimot er det motsatt for TV-seing. De som er fysisk aktive omtrent daglig ser mindre på TV i løpet av ei uke enn de som aldri trener.

Tabell 6.7. Gjennomsnittlig antall bøker lest siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall timer TV-seing per uke, etter hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 16-79 år. 2007

	Antall bøker lest	Timer TV-seing
Aldri	9,2	15,8
Sjeldere enn hver mnd	13,5	15,8
1-2 g. r i mnd.	11,4	14,4
1 gang i uka	11,2	14,9
2 ganger i uka	12,8	13,5
3-4 g. i uka	13,5	13,1
Omtrent daglig	15,3	12,7

De mest fysisk aktive bruker også i størst grad kulturtilbudene

Tabell 6.8 viser at de som er svært aktive med fysisk aktivitet også har høye brukerandeler når det gjelder kulturbruk. Det gjelder de aller fleste kulturtilbudene. For eksempel er det 35 prosent av dem som aldri trener på fritiden som har vært på kino siste 12 måneder. Blant de som trener omtrent daglig er andelen 65 prosent. For konsertbesøk er det tilsvarende forholdet 34 prosent mot 63 prosent. Likevel er det slik at de som trener 3-4 ganger i uka er de mest aktive kulturbrukerne.

Tabell 6.8. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Aldri	35	30	28	4	4	34	17	20	20	25	21	234
Sjeldere enn hver mnd	56	35	43	4	5	46	26	29	30	40	20	218
1-2 g.r i mnd.	64	41	50	7	9	57	32	40	28	47	31	277
1 gang i uka	64	41	54	8	11	62	35	36	29	49	24	391
2 ganger i uka	68	50	62	9	11	66	41	44	32	56	29	641
3-4 g. i uka	71	50	60	9	15	67	44	45	36	61	30	740
Omtrent daglig	65	51	54	7	13	63	42	43	33	53	32	550

Mye kulturbruk blant de fysisk aktive

I tabell 6.9 er antall ganger man bruker de ulike kulturtilbudene slått sammen og delt i grupper. Tabellen viser at 41 prosent av dem som aldri trener har vært 0-4 ganger på et eller annet kulturtilbud siste 12 måneder. 5 prosent av dem har vært på 60 kulturtilbud eller mer. Blant dem som trener daglig er de tilsvarene tallene 13 prosent og 12 prosent. Tabellen gir totalt et inntrykk av at de som ofte er fysisk aktive også er svært aktive brukere av kulturtilbud.

Tabell 6.9. Hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden, etter hvor mange ganger man har brukt ulike kulturtilbud totalt siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldn. enn hver mnd	1-2 ganger i mnd	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
0-4 ganger	41	28	17	17	11	11	13
5-9 ganger	14	14	15	16	13	9	13
10-14 ganger	13	17	18	10	13	12	9
15-24 ganger	15	13	17	18	22	21	20
25-34 ganger	5	11	12	16	12	13	13
35-59 ganger	7	10	13	15	17	20	19
60 ganger el. mer	5	6	8	8	11	14	12
Antall svar	234	218	276	391	641	740	550

Tabell 6.10. Andel som har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden de siste 12 måneder, etter antall ganger på kulturtilbud siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	0-4 ganger	5-9 ganger	10-14 ganger	15-24 ganger	25-34 ganger	35-59 ganger	60 ganger eller flere
Jogge-/løpeturer	17	34	39	42	51	48	53
Skiturer/langrenn	20	41	47	53	62	56	58
Slalåm, telemark, snowboard	7	13	18	27	26	28	32
Svømming	6	14	18	25	20	24	27
Sykling	21	37	40	45	48	53	53
Rask tur	57	79	79	87	86	86	84
Organisert dans	2	2	2	4	7	7	9
Aerobics, gymnastikk, trimparti	7	13	13	26	19	20	23
Styrketrening	15	21	28	35	40	39	44
Fotball	5	8	16	16	22	24	29
Håndball	0	2	2	3	3	3	5
Tennis	1	2	3	5	5	4	6
Squash	1	2	2	4	5	6	6
Golf	2	5	5	5	6	8	7
Kampsport	1	1	1	3	3	3	4
Bandy/innebandy	2	3	3	3	4	6	8
Ishockey	0	0	2	0	1	1	4
Friluftrett	1	1	1	2	3	3	4
Basketball	0	2	3	4	4	6	8
Orientering	1	3	3	3	5	6	7
Volleyball	1	5	7	8	13	12	16
Annen idrett	2	3	4	6	7	6	8
Antall svar	503	391	381	591	379	493	317

De aktive kulturbrukerne har størst brukerandel på ulike fysiske aktiviteter

Tabell 6.10 viser at det er en klar sammenheng mellom det å bruke kulturtilbudene og å delta i ulike typer fysisk aktivitet på fritida. For eksempel er det slik at blant dem som har vært 0-4 ganger på kulturtilbud siste 12 måneder er det 17 prosent som har vært med på joggetur siste 12 måneder. Blant dem som har vært på 60 eller flere kulturtilbud totalt siste 12 måneder har 53 prosent vært på joggetur. Tilsvarende tall for fotball er 5 prosent og 29 prosent.

Sammenheng mellom mengde kulturbruk og antall fysiske aktiviteter både etter kjønn og alder

Tabell 6.11 viser en fordeling av hvor mange ulike typer fysisk aktivitet man har vært med på siste 12 måneder i forhold til antall kulturtilbud man har vært på i den samme perioden. Tabellen viser at det er en helt klar sammenheng mellom disse to målene. Mens de som har vært på 0-4 kulturtilbud har deltatt på 2 ulike typer fysisk aktivitet, er tallet 5 blant de som har vært på 60 kulturtilbud eller mer. Denne tendensen er nokså lik for menn og kvinner. Det er også en klar tendens til at det er en sammenheng mellom antall kulturtilbud og antall ulike typer fysisk aktivitet man deltar i i alle aldersgrupper.

Tabell 6.11. Antall typer fysisk aktivitet man har deltatt i sett i forhold til antall besøk på kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007

	Antall kulturtilbud						
	0-4 ganger	5-9 ganger	10-14 ganger	15-24 ganger	25-34 ganger	35-59 ganger	60 ganger eller flere
Alle	1,7	2,7	3,1	3,7	4,0	4,2	4,6
Menn	1,7	3,0	3,3	3,9	4,3	4,4	4,6
Kvinner	1,7	2,4	2,8	3,6	3,8	4,0	4,6
16-24 år	2,2	2,9	4,5	5,7	5,6	6,1	6,6
25-44 år	2,0	3,0	3,4	3,9	4,1	4,0	4,2
45-66 år	1,7	2,3	2,7	3,3	3,4	3,5	3,8
67-79 år	1,0	1,8	1,6	2,2	2,3	2,5	2,3

For barn betyr boklesing og TV-seing lite for hvor ofte man trener

Blant barn er det ikke så store forskjeller i verken antallet bøker man leser per år og timer TV-seing per uke i forhold til hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritida (tabell 6.12). De som driver med fysisk aktivitet omtrent daglig er likevel blant de som leser færrest bøker i løpet av et år. Det kan gi et hint om at daglig trening blant barn kan gå ut over andre aktiviteter.

Tabell 6.12. Gjennomsnittlig antall bøker lest siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall timer TV-seing per uke, etter hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 6-15 år. 2007

	Antall bøker lest	Timer TV-seing
Aldri	29,0	13,3
Sjeldnere enn hver mnd	16,4	14,3
1-2 ganger i måneden	29,3	13,9
1 gang i uka	30,1	13,1
2 ganger i uka	24,5	12,4
3-4 g. i uka	29,4	12,4
Omtrent daglig	18,1	12,8

De barna som ikke driver med fysisk aktivitet bruker færrest kulturtilbud

Det er ikke noen helt klar tendens blant barn til at andelen som bruker ulike kulturtilbud øker med økende fysisk aktivitet. Likevel er det nokså klart at de som aldri er fysisk aktive på fritiden i mindre grad enn andre bruker ulike tilbud. Den mest klare sammenhengen mellom kulturbruk og fysisk aktivitet gjelder idrettsarrangement. Mens 27 prosent av de som aldri er fysisk aktive på fritiden har vært og sett på et idrettsarrangement siste 12 måneder, er andelen 88 prosent blant dem som driver med fysiske aktiviteter omtrent ukentlig.

Tabell 6.13. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
Aldri	88	75	53	3	14	53	18	44	18	27	42	73
Sjeldere enn hver mnd	93	81	71	10	19	69	33	31	40	57	55	42
1-2 g.r i mnd.	94	79	75	6	19	50	44	67	40	71	56	48
1 gang i uka	95	81	74	4	20	61	40	63	30	71	56	189
2 ganger i uka	95	77	79	6	33	66	44	67	35	77	51	298
3-4 g. i uka	95	80	75	4	31	67	42	64	34	85	53	269
Omtrent daglig	93	66	64	9	26	67	36	56	32	88	52	113

Også blant barn bruker de fysisk aktive kulturtilbud mest

Tabell 6.14 viser at det er en klar tendens til at de som totalt bruker kulturtilbud ofte i større grad har deltatt i ulike fysiske aktiviteter enn de som sjelden bruker kulturtilbudene. Det er for eksempel slik at 59 prosent av dem som har vært 0-14 ganger på kulturtilbud har deltatt i fotball siste 12 måneder. Blant dem som har vært på kulturtilbud 50 ganger eller mer er andelen 81 prosent.

Tabell 6.14. Andel som har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden de siste 12 måneder i 2004 og 2007, etter antall kulturaktiviteter totalt. Alder 6-15 år. Prosent

	0-14 ganger	15-24 ganger	25-34 ganger	35-49 ganger	50 ganger el. mer
Jogge-/løpeturer	44	54	60	64	72
Skiturer/langrenn	68	77	83	83	81
Slalåm, telemark, snowboard ...	42	57	59	53	63
Svømming	75	83	86	83	88
Sykling	81	86	89	92	90
Skateboard/rollerblades	34	32	33	40	45
Organisert dans	29	31	37	41	38
Aerobics, gymnastikk, trimparti	27	32	28	28	39
Styrketrening	35	35	43	42	52
Fotball	59	72	71	72	81
Håndball	27	25	36	34	38
Tennis, squash	12	13	17	18	22
Ishockey, bandy, innebandy	20	21	21	23	33
Basketball	19	19	19	28	30
Volleyball	17	21	23	29	34
Annen lagidrett	18	14	16	15	20
Kampsport	15	16	14	10	18
Friidrett	20	19	18	19	30
Ridning	22	23	27	27	23
Allidrett	14	17	20	23	16
Annen idrett	26	27	23	23	30
Antall svar	206	268	214	159	220

Tabell 6.15 bekrefter at det er en klar sammenheng mellom omfanget av kulturbruk siste 12 måneder og hvor ofte man er fysisk aktive på fritida. 38 prosent av dem som aldri har drevet med fysisk aktivitet på fritiden har vært 0-14 ganger kulturtilbud siste 12 måneder. Blant dem som har vært fysisk aktive omtrent daglig, er det tilsvarende tallet 15 prosent.

Tabell 6.15. Hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden, etter hvor mange ganger man har brukt ulike kulturtilbud totalt siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent

	Aldri	Sjeldn. enn hver mnd	1-2 ganger i mnd	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
0-14 ganger	38	12	27	21	17	14	15
15-24 ganger	26	29	31	26	26	23	20
25-34 ganger	18	7	13	19	23	24	16
35-49 ganger	7	26	8	16	13	19	16
50 ganger el. mer	11	26	21	17	20	20	33
Antall svar	73	42	48	189	298	269	113

Mengde kulturbruk og antall fysiske aktiviteter henger sammen også for barn

På samme måte som for voksne er det også for barn slik at antall ulike typer fysisk aktivitet man deltar i i løpet av et år, øker nokså jevnt med antall kulturtilbud man ser/lytter på i løpet av det samme året. Dette gjelder i nokså stor grad både for menn og kvinner, og for personer i ulike aldersgrupper.

Tabell 6.16. Antall typer fysisk aktivitet deltatt i siste 12 måneder i forhold til besøk på antall kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. Alder 6-15 år

	Antall kulturtilbud				
	0-14 ganger	15-24 ganger	25-34 ganger	35-49 ganger	50 ganger eller flere
Alle	7,0	7,7	8,2	8,5	9,4
Gutter	7,0	7,9	8,5	9,3	9,2
Jenter	7,1	7,6	8,0	7,8	9,7
6-8 år	5,2	6,4	6,9	7,3	6,8
9-12 år	7,3	8,2	7,8	8,2	9,2
13-15 år	8,9	8,5	9,9	9,7	10,9

Referanser

Helsedirektoratet: Fysisk aktivitet blant barn og unge. En kartlegging av aktivitetsnivå og fysisk form hos 9- og 15-åringer. Rapport 15-1533. 2008

Rørvik, Therese: Samordnet levekårsundersøkelse 2007 - Tverrsnitt. Tema: Boforhold. Dokumentasjonsrapport. Notater 2008/37. Statistisk sentralbyrå 2008.

Vaage, Odd Frank: Kultur- og fritidsaktiviteter. Om idrett og friluftsliv, musikk, lesing og andre kulturaktiviteter. Statistiske analyser 38, Statistisk sentralbyrå 2000

Vaage, Odd Frank: Trening, mosjon og friluftsliv. Resultater fra Levekårsundersøkelsen 2001 og Tidsbruksundersøkelsen 2000. Rapport 2004/13, Statistisk sentralbyrå 2004

Vaage, Odd Frank: Norsk kulturbarometer 2004. Statistiske analyser 73. Statistisk sentralbyrå 2005

Vaage, Odd Frank: Norsk mediebarometer 2007. Statistiske analyser 96. Statistisk sentralbyrå 2008

Tabeller

Tabell v4.1. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på fottur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på fotturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. 16-79 år. 2007

	Fottur i skogen			Fotturer i fjellet			Fotturer i alt			Antall. svar
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	
Alle	75	32,2	43,1	50	2,2	6,5	80	34,9	44,9	2060
Kjønn										
Menn	73	29,3	40,3	54	2,5	6,7	80	32,3	42,1	994
Kvinner	77	35,1	45,8	47	1,9	6,2	81	37,5	47,5	1066
Alder										
16-19 år	74	27,7	37,7	57	2,3	6,0	81	31,0	39,7	111
20-24 år	80	19,6	24,4	60	2,4	5,1	85	21,9	25,9	101
25-34 år	72	23,8	33,0	55	2,2	6,2	81	26,1	33,8	297
35-44 år	81	31,5	38,8	54	1,6	4,9	87	34,6	41,5	429
45-54 år	75	35,1	46,6	56	3,3	8,1	82	38,8	49,0	396
55-66 år	76	42,9	56,2	44	2,2	7,5	80	45,2	57,7	465
67-79 år	59	34,2	57,8	29	1,5	8,1	62	35,9	58,8	261
Utdanning										
Grunnskole	63	28,0	44,1	39	1,2	5,8	72	29,8	44,7	397
Videregående skole	77	33,0	43,0	49	2,3	7,0	82	35,7	44,6	886
Universitet/høgskole kort	85	41,6	48,7	64	3,2	6,9	90	45,8	51,5	517
Universitet/høgskole lang	92	30,6	33,2	71	3,2	5,6	94	34,2	36,4	180
Bosted										
Tettbygd 100 000 el. flere	74	31,6	42,5	50	2,4	6,9	81	35,4	44,8	471
Tettbygd 20 000-99 000	78	33,4	43,1	51	1,9	5,9	83	35,8	45,1	450
Tettbygd under 20 000	71	32,6	45,7	50	2,1	6,6	78	35,1	47,1	714
Spredtbygd	78	30,8	39,7	50	2,4	6,4	82	33,2	41,0	423
Husholdsinntekt										
Under 250 tusen	66	23,7	36,1	42	1,5	5,5	71	25,2	37,0	353
250-399 tusen	71	32,8	46,1	42	2,1	7,5	75	34,9	47,0	454
400-499 tusen	72	34,9	48,4	50	2,1	6,4	80	37,0	48,1	407
500-599 tusen	83	37,9	45,5	59	2,5	6,6	89	40,3	47,4	360
600 tusen eller mer	84	33,9	40,1	61	2,8	6,4	89	36,7	41,7	482
Landsdel										
Oslo/Akershus	75	34,6	46,4	45	1,8	6,3	80	37,9	49,6	476
Hedmark/Oppland	76	34,3	45,1	52	2,4	7,3	81	36,9	46,6	179
Østlandet ellers	78	34,9	44,8	44	1,5	5,5	80	36,2	46,7	370
Agder/Rogaland	71	26,8	37,9	44	1,6	5,3	76	28,6	38,6	267
Vestlandet	68	31,1	45,9	59	3,1	7,2	80	34,3	44,6	364
Trøndelag	77	25,3	32,8	50	3,0	8,3	82	28,4	36,2	203
Nord-Norge	83	36,1	43,7	65	2,6	5,8	87	39,4	46,3	201

Tabell v4.2. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på skitur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på skiturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007

	Skiturer i skogen			Skiturer i fjellet			Skiturer i alt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	30	3,0	9,8	33	2,9	8,8	47	5,8	12,4
Kjønn									
Menn	34	3,7	11,1	35	3,3	9,4	49	7,0	14,2
Kvinner	27	2,2	8,1	31	2,5	8,1	45	4,7	10,5
Alder									
16-19 år	37	4,3	11,6	43	4,6	10,7	59	8,9	15,1
20-24 år	26	2,2	8,5	28	2,4	8,4	39	4,6	11,8
25-34 år	29	2,7	9,0	32	1,8	5,7	45	4,5	10,1
35-44 år	36	3,1	8,5	37	2,9	7,9	55	6,0	10,9
45-54 år	31	3,4	11,1	42	4,3	10,1	55	7,7	14,0
55-66 år	29	2,8	9,9	27	2,7	9,8	42	5,5	13,1
67-79 år	21	2,4	11,3	17	1,8	10,6	29	4,1	14,4
Utdanning									
Grunnskole	17	1,7	9,9	25	1,9	7,6	35	3,6	10,4
Videregående skole	31	2,5	8,2	31	2,9	9,4	46	5,4	11,7
Universitet/høgskole kort	41	4,5	10,9	44	4,1	9,2	61	8,6	14,1
Universitet/høgskole lang	56	6,2	11,1	57	5,1	9,0	77	11,3	14,7
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	33	2,8	8,7	34	3,2	9,5	49	6,0	12,2
Tettbygd 20 000-99 000	33	2,9	8,7	34	2,5	7,3	50	5,4	10,7
Tettbygd under 20 000	26	3,0	11,4	31	2,8	8,9	43	5,7	13,2
Spredtbygd	33	3,2	9,7	33	2,9	8,6	48	6,1	12,7
Husholdsinntekt									
Under 250 tusen	21	2,3	10,9	19	1,7	8,9	31	4,0	13,1
250-399 tusen	26	2,7	10,6	26	1,9	7,3	38	4,6	12,0
400-499 tusen	29	2,5	8,6	29	2,2	7,7	45	4,7	10,4
500-599 tusen	37	3,5	9,3	46	4,2	9,1	60	7,6	12,7
600 tusen eller mer	42	4,1	9,6	50	5,0	10,0	67	9,0	13,6
Landsdel									
Oslo/Akershus	37	3,0	8,2	31	2,8	9,2	48	5,9	12,2
Hedmark/Oppland	38	4,4	11,7	35	4,3	12,3	50	8,7	17,4
Østlandet ellers	31	3,1	10,0	32	3,0	9,3	44	6,1	13,6
Agder/Rogaland	16	0,9	5,9	31	2,4	7,8	41	3,4	8,3
Vestlandet	16	1,8	11,0	32	2,5	8,0	39	4,3	10,9
Trøndelag	41	4,4	10,8	41	3,6	8,8	57	8,0	14,1
Nord-Norge	41	4,6	11,3	34	2,1	6,3	58	6,8	11,6

Tabell v4.3. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på tur med kano/kajakk/robåt og tur med motor- eller seilbåt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007

	Turer med kano/kajakk/robåt			Turer m. motor- eller seilbåt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	18	1,1	6,2	40	4,1	10,3
Kjønn						
Menn	20	1,4	7,1	46	5,3	11,7
Kvinner	17	0,9	5,1	35	2,9	8,4
Alder						
16-19 år	36	2,2	6,0	55	5,4	9,9
20-24 år	28	1,1	3,9	50	4,2	8,4
25-34 år	17	0,9	5,2	44	4,4	10,2
35-44 år	21	1,1	5,0	44	4,7	10,7
45-54 år	19	2,3	12,0	42	4,3	10,3
55-66 år	13	0,7	5,0	30	3,7	12,1
67-79 år	4	0,2	4,3	24	1,9	7,9
Utdanning						
Grunnskole	15	1,0	6,7	34	3,4	10,2
Videregående skole	17	1,2	6,9	40	4,6	11,5
Universitet/høgskole kort	24	1,2	5,1	47	4,0	8,4
Universitet/høgskole lang	28	1,6	5,6	55	5,8	10,5
Bosted						
Tettbygd 100 000 el. flere	20	1,5	7,3	45	3,9	8,6
Tettbygd 20 000-99 000	15	0,8	5,5	44	4,0	9,1
Tettbygd under 20 000	18	1,1	6,2	36	3,9	11,0
Spredtbygd	21	1,1	5,3	37	4,8	12,9
Husholdsinntekt						
Under 250 tusen	17	0,7	4,5	29	2,9	10,0
250-399 tusen	16	0,9	5,7	34	3,1	9,1
400-499 tusen	15	1,1	7,1	41	4,0	9,7
500-599 tusen	22	0,9	4,4	45	4,9	10,8
600 tusen eller mer	25	2,1	8,3	53	6,1	11,5
Landsdel						
Oslo/Akershus	16	0,9	5,5	38	3,1	8,2
Hedmark/Oppland	27	1,1	4,3	27	2,2	8,0
Østlandet ellers	18	0,8	4,7	42	4,8	11,5
Agder/Rogaland	18	1,1	6,5	46	6,1	13,1
Vestlandet	19	1,4	7,3	42	4,4	10,6
Trøndelag	21	2,2	10,4	36	3,1	8,7
Nord-Norge	15	0,7	5,0	44	4,6	10,5

Tabell v4.4. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på bær- eller sopptur, fisketur og jakt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007

	Bær- eller soppturer			Fisketurer			På jakt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	36	1,7	3,7	45	4,7	10,5	9	1,0	11,7
Kjønn									
Menn	31	1,4	3,7	56	7,1	12,8	15	2,0	12,7
Kvinner	40	2,0	3,6	34	2,2	6,7	2	0,1	5,1
Alder									
16-19 år	32	1,1	1,6	43	3,9	9,1	13	0,9	7,4
20-24 år	24	1,0	3,4	54	5,4	10,0	10	0,8	8,1
25-34 år	27	1,0	2,8	48	5,9	12,4	11	1,1	9,9
35-44 år	33	1,6	3,9	49	4,2	8,5	9	1,1	11,8
45-54 år	40	2,0	3,4	47	6,2	13,2	10	1,6	15,8
55-66 år	47	2,4	4,7	39	3,9	9,9	6	0,9	14,0
67-79 år	38	2,0	3,6	31	3,0	9,5	4	0,5	13,6
Utdanning									
Grunnskole	30	1,3	3,0	38	5,0	13,0	8	0,9	11,1
Videregående skole	37	1,8	4,2	47	5,2	11,0	9	1,4	14,7
Universitet/høgskole kort	39	1,8	3,0	47	3,8	8,1	8	0,8	10,1
Universitet/høgskole lang	46	2,3	4,1	53	4,0	7,6	14	1,5	9,4
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	32	1,3	3,0	38	3,4	9,0	4	0,4	9,1
Tettbygd 20 000-99 000	30	1,6	3,7	42	3,6	8,6	5	0,4	7,8
Tettbygd under 20 000	36	1,6	3,7	48	5,6	11,7	10	1,0	10,1
Spredtbygd	44	2,4	4,1	49	5,5	11,3	16	2,5	15,9
Husholdsinntekt									
Under 250 tusen	33	1,5	2,7	34	4,2	12,5	5	0,7	14,4
250-399 tusen	34	1,7	3,7	41	4,1	9,9	9	0,9	10,7
400-499 tusen	38	1,7	3,7	47	5,4	11,5	11	1,2	10,8
500-599 tusen	39	1,9	3,9	54	5,2	9,8	10	1,2	12,1
600 tusen eller mer	35	1,8	4,0	51	4,8	9,5	11	1,3	12,1
Landsdel									
Oslo/Akershus	35	1,5	3,7	34	2,2	6,6	5	0,3	6,6
Hedmark/Oppland	36	1,4	2,4	50	5,1	10,1	15	3,1	20,6
Østlandet ellers	35	1,8	3,8	44	3,7	8,5	11	1,4	12,6
Agder/Rogaland	23	1,1	3,9	42	4,5	10,9	4	0,4	8,3
Vestlandet	28	1,2	4,2	49	7,1	14,3	10	1,0	9,9
Trøndelag	48	2,4	3,4	50	5,0	9,9	13	1,3	9,9
Nord-Norge	56	3,1	3,7	57	7,2	12,7	9	1,0	11,6

Tabell v4.5. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har badet i salt- eller ferskvann, vært på sykkeltur og spasertur siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007

	Badning			Sykkeltur			Spasertur		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	67	8,6	12,8	44	9,9	22,4	82	45,9	55,9
Kjønn									
Menn	69	7,9	11,4	46	10,2	22,2	79	37,1	47,1
Kvinner	66	9,3	14,2	42	9,5	22,7	85	54,6	64,0
Alder									
16-19 år	83	14,9	17,9	56	20,8	37,4	70	46,2	65,6
20-24 år	82	12,2	14,9	41	9,9	24,3	91	39,3	43,3
25-34 år	75	8,5	11,3	47	8,9	18,8	86	46,8	54,3
35-44 år	72	8,4	11,7	49	7,6	15,6	87	51,0	58,5
45-54 år	73	10,7	14,6	53	14,1	26,6	88	47,5	53,8
55-66 år	53	5,5	10,4	37	7,8	21,2	79	43,6	55,4
67-79 år	42	4,7	11,2	23	5,7	24,6	65	39,9	61,1
Utdanning									
Grunnskole	60	9,6	16,0	37	9,0	24,4	71	41,7	58,5
Videregående skole	67	7,9	11,9	42	8,7	20,5	84	46,0	54,5
Universitet/høgskole kort	77	8,9	11,5	51	11,2	22,1	94	58,1	61,7
Universitet/høgskole lang	80	10,0	12,6	57	9,8	17,2	95	49,2	51,5
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	69	8,7	12,6	49	9,0	18,5	85	50,7	59,6
Tettbygd 20 000-99 000	75	8,6	11,4	42	7,7	18,4	87	55,0	63,2
Tettbygd under 20 000	66	9,8	14,8	41	10,8	26,3	80	43,3	54,2
Spredtbygd	58	6,3	10,7	45	11,2	24,7	77	35,6	46,1
Husholdsinntekt									
Under 250 tusen	55	6,5	11,9	38	7,7	20,5	73	36,2	49,8
250-399 tusen	60	7,0	11,7	32	7,9	24,6	79	46,0	58,2
400-499 tusen	66	7,1	10,8	49	10,9	22,0	83	49,3	59,6
500-599 tusen	78	10,5	13,5	52	12,1	23,1	91	47,0	51,8
600 tusen eller mer	82	12,6	15,4	51	11,8	23,1	88	52,0	58,9
Landsdel									
Oslo/Akershus	71	11,6	16,4	47	8,6	18,1	82	50,6	61,5
Hedmark/Oppland	66	6,1	9,3	45	7,1	15,9	84	41,2	48,9
Østlandet ellers	73	10,1	13,8	47	10,0	21,4	81	48,7	60,4
Agder/Rogaland	66	7,8	11,9	45	12,0	26,8	82	37,7	46,2
Vestlandet	61	7,5	12,3	36	9,7	26,9	83	49,3	59,2
Trøndelag	66	7,5	11,3	41	9,0	22,2	79	39,9	50,5
Nord-Norge	66	5,3	8,1	46	13,2	28,3	83	45,1	54,2

Tabell v4.6. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på ridetur i naturomgivelser, på tur med skøyter på islagt vann eller vassdrag og har kjørt i alpinanlegg siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007

	Riding			På skøyter			I alpinanlegg		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	5	0,9	17,1	5	0,2	2,9	21	1,5	7,2
Kjønn									
Menn	2	0,0	1,7	5	0,1	2,7	24	1,7	7,1
Kvinner	8	1,7	21,4	6	0,2	3,0	17	1,2	7,2
Alder									
16-19 år	15	5,5	37,9	13	0,4	2,7	52	6,2	11,9
20-24 år	12	0,7	5,5	6	0,1	1,5	32	1,7	5,4
25-34 år	6	0,7	11,6	4	0,2	4,4	26	1,5	5,8
35-44 år	5	0,8	16,2	9	0,3	2,9	28	1,7	6,1
45-54 år	4	0,4	8,9	4	0,1	3,0	17	1,2	7,2
55-66 år	1	0,1	11,0	3	0,1	2,2	6	0,2	4,0
67-79 år	0	0,0	2,0	1	0,0	3,1	1	0,1	6,9
Utdanning									
Grunnskole	6	1,5	23,2	4	0,1	3,0	17	1,5	9,2
Videregående skole	5	0,5	10,3	5	0,1	2,9	18	1,2	6,6
Universitet/høgskole kort	4	0,9	21,6	7	0,2	2,8	26	1,5	5,9
Universitet/høgskole lang	3	0,7	20,3	8	0,2	2,9	32	1,7	5,3
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	5	0,8	15,0	5	0,1	2,2	25	1,6	6,5
Tettbygd 20 000-99 000	4	0,4	10,3	5	0,1	2,7	24	1,8	7,4
Tettbygd under 20 000	5	1,0	18,2	6	0,2	3,2	20	1,6	8,2
Spredtbygd	6	1,3	21,9	5	0,2	3,2	14	0,8	5,3
Husholdsinntekt									
Under 250 tusen	5	0,5	8,8	5	0,2	3,4	14	1,4	9,8
250-399 tusen	3	1,0	33,3	4	0,1	2,6	13	1,3	9,7
400-499 tusen	4	0,3	7,9	4	0,1	3,3	18	1,4	7,6
500-599 tusen	8	1,0	13,1	7	0,2	2,8	24	1,9	7,8
600 tusen eller mer	7	1,6	24,3	8	0,2	2,6	39	4,5	11,5
Landsdel									
Oslo/Akershus	5	0,6	11,9	7	0,2	3,5	26	2,3	8,7
Hedmark/Oppland	4	0,7	15,4	4	0,1	3,4	17	1,2	6,7
Østlandet ellers	4	1,3	30,7	5	0,1	2,6	20	1,1	5,3
Agder/Rogaland	4	0,3	9,0	6	0,1	2,0	24	1,6	6,7
Vestlandet	6	0,6	10,5	5	0,2	3,6	20	1,6	7,8
Trøndelag	6	2,1	26,2	8	0,2	2,4	15	0,9	6,3
Nord-Norge	5	0,9	17,3	4	0,1	2,3	16	1,0	6,0

Tabell v4.7. Prosentandel som har vært på ulike fritidsturer siste 12 måneder, antall turer blant alle og blant de aktive. 16-74 år. 1970, 1974, 1982, 1997, 2001, 2004 og 2007

	Fottur ¹			Skitur			Bær/sopptur		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
1970	:	6,0	:	:	11,0	:	51	2,0	4,0
1974	64	13,0	20,0	51	8,0	16,0	54	2,0	4,0
1982	70	10,2	14,5	61	8,4	13,9	50	2,6	5,1
1997	80	31,3	39,2	45	6,3	13,8	48	2,3	4,8
2001	82	35,3	43,1	49	6,1	12,4	42	2,6	6,0
2004	82	39,5	47,9	50	6,9	13,9	38	2,1	4,9
2007	82	34,1	43,2	48	5,9	12,3	36	1,7	3,7
	Fisketur			Badning ute			Sykkeltur ²		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
1970	:	10,0	:	56	9,0	16,0	:	:	:
1974	55	10,0	18,0	52	7,0	13,0	17	3,0	18,0
1982	49	5,6	11,4	70	14,6	21,1	35	6,6	18,8
1997	50	6,8	13,7	68	12,6	18,6	34	4,8	14,2
2001	48	7,6	15,6	71	9,9	13,9	43	10,5	13,9
2004	51	7,0	13,7	78	12,4	15,9	46	10,7	23,1
2007	45	4,7	10,4	69	8,8	12,8	45	10,0	22,2
	Motorbåt/seiltur			Tur med kano/kajakk/robåt			På jakt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
1970	36	4,0	11,0	30	3,0	10,0	6	1,0	17,0
1974	39	4,0	10,0	35	4,0	11,0	8	1,0	13,0
1982	45	4,9	10,8	31	2,6	8,6	9	0,8	9,7
1997	41	4,9	11,9	20	1,7	8,8	9	1,2	13,2
2001	36	4,9	13,7	14	1,0	6,6	10	1,7	17,3
2004	46	6,2	13,5	20	1,3	6,8	9	0,9	11,0
2007	41	4,2	10,3	19	1,2	6,2	9	1,1	11,7

¹ Spørsmålene om fotturer inkluderer fra 1997 også kortere fotturer under 3 timer.

² Spørsmålene om sykkeltur er endret i 2001 og kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Kilde: Friluftundersøkelsene 1970 og 1974, Ferieundersøkelsen 1982 og Levekårsundersøkelsene 1997 og 2001.

Tabell v4.8. Prosentandel som har vært med på ulike friluftaktiviteter etter alder. Alder 16-74 år. 1970-2007

	16-24 år					25-34 år				
	1970	1997	2001	2004	2007	1970	1997	2001	2004	2007
Lengre fotturer i fjellet	32	32	36	32	37	30	30	26	33	34
Lengre fotturer i skogen	49	24	25	30	41	38	28	25	30	31
Lengre skiturer i fjellet	46	22	24	20	20	36	20	18	18	14
Lengre skiturer i skogen	48	11	10	10	11	34	10	7	8	10
Fisketurer i ferskvann	44	35	30	31	31	40	31	30	30	27
Fisketurer i saltvann	53	42	38	37	36	46	43	40	41	35
Badet utendørs	85	84	81	91	83	71	81	85	85	75
Jakt	8	7	12	7	11	5	9	11	10	11
Tur med motor-/seilbåt	50	54	48	55	53	41	51	42	50	44
Tur med kano/kajakk/robåt	52	31	26	31	33	29	20	17	22	17
Bær/sopptur	43	30	19	24	28	60	40	32	28	27
	35-44 år					45-54 år				
	1970	1997	2001	2004	2007	1970	1997	2001	2004	2007
Lengre fotturer i fjellet	29	39	30	34	31	25	39	31	36	38
Lengre fotturer i skogen	45	31	25	30	28	38	31	25	33	34
Lengre skiturer i fjellet	35	20	21	21	14	24	28	19	21	22
Lengre skiturer i skogen	38	12	9	12	7	28	12	8	12	11
Fisketurer i ferskvann	43	34	35	36	29	34	26	26	32	30
Fisketurer i saltvann	50	45	38	42	35	41	36	33	37	32
Badet utendørs	69	80	75	86	72	53	65	72	75	73
Jakt	9	13	10	9	9	5	11	9	9	10
Tur med motor-/seilbåt	42	44	39	53	44	35	40	34	44	42
Tur med kano/kajakk/robåt	35	23	16	24	21	28	18	13	17	19
Bær/sopptur	61	50	47	39	33	55	61	51	43	40
	55-64 år					65-74 år				
	1970	1997	2001	2004	2007	1970	1997	2001	2004	2007
Lengre fotturer i fjellet	19	34	33	29	27	7	19	24	20	21
Lengre fotturer i skogen	33	24	21	26	32	17	15	11	18	24
Lengre skiturer i fjellet	13	18	21	17	14	3	10	14	9	9
Lengre skiturer i skogen	14	7	6	8	7	3	5	6	7	5
Fisketurer i ferskvann	23	25	21	25	24	14	16	17	21	18
Fisketurer i saltvann	27	32	33	30	24	16	27	21	22	24
Badet utendørs	30	54	55	65	55	17	41	44	52	46
Jakt	6	11	9	9	7	3	2	6	6	4
Tur med motor-/seilbåt	22	30	27	34	32	15	27	19	29	24
Tur med kano/kajakk/robåt	17	16	9	12	14	8	8	4	7	5
Bær/sopptur	50	57	56	49	46	34	53	53	46	42

Figur- og tabellregister

Figurregister

2. Trening og mosjon i fritiden

2.1. Gjennomsnittsalder for dem som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i alderen 16-79 år. 2007 ¹	19
2.2. Andel som har deltatt i noen ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter alder 6-79 år. 2007. Prosent	25
2.3. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt, utdanning og fylkespar. 2007. Prosent.....	41
2.4. Utgifter i kr til trening/mosjon, etter kjønn i ulike aldersgrupper. Alder 16-79 år. 2007	44
2.5. Utgifter i kroner til trening eller mosjon blant dem som driver med de ulike fysiske aktiviteter. 16-79 år. 2004 og 2007	45

4. Friluftsliv

4.1. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkeltureturer og turer på skøyter til sammen, etter kjønn, alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2007.....	71
---	----

5. Bruk av kultur- og medietilbud

5.1. Andelen som har vært på kino, idrettsarrangement, teater/musikal/revy, konsert og kulturfestival, etter alder. Alder 6-79 år. 2007. Prosent.....	83
---	----

Tabellregister

2. Trening og mosjon i fritiden

2.1. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent	10
2.2. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn. 16-79 år. 2001, 2004 og 2007 ¹ . Prosent	10
2.3. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder. 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent	11
2.4. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter utdanning, husholdningsinntekt, bosted og fylkespar. 16-79 år. 2007. Prosent... 12	
2.5. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter om man har varige fysiske vansker med å delta i fritidsaktiviteter og alder. 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent	13
2.6. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent	13
2.7. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder, sentralitet, husholdningsinntekt og landsdel. 6-15 år. 2007. Prosent.....	14
2.8. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007. Prosent	14
2.9. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder blant dem som trener minst en gang i måneden 1997, 2001, 2004 og 2007. Alder 16-79 år. Prosent	15
2.10. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2004 og 2007. Alle og etter kjønn. Alder 16-79 år. Prosent	16
2.11. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder 2004 og 2007. Etter alder. Alder 16-79 år. Prosent	17
2.12. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, blant menn og kvinner i aldersgruppen 16-19 og 20-24 år. 2007. Prosent	18
2.13. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter bosted. 2004 og 2007. Alder 16-79 år. Prosent.....	19
2.14. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter utdanning. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent.....	20
2.15. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2007. Prosent.....	21
2.16. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2007. Prosent.....	21
2.17. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter fylkespar. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	22
2.18. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2004 og 2007. Alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. Prosent	23
2.19. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder. 2004 og 2007. Alder 6-15 år. Prosent.....	24

2.20. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i 2004 og 2007. Alle og etter sentralitet. Alder 6-15 år. Prosent	26
2.21. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i 2007, etter landsdel. Alder 6-15 år. Prosent	26
2.22. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2007, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. Prosent	27
2.23. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i 2007, etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. Prosent	27
2.24. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 16-79 år. 2004 og 2007	28
2.25. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle etter kjønn. 16-79 år. 2004 og 2007	29
2.26. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant alle etter alder. 16-79 år. 2004 og 2007	30
2.27. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant de aktive, etter alder. 16-79 år. 2004 og 2007	30
2.28. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant alle etter husholdningsinntekt. 16-79 år. 2007	30
2.29. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant alle etter utdanning. 16-79 år. 2007	31
2.30. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter bosted. 16-79 år. 2007	32
2.31. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2007	32
2.32. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 6-15 år. 2004 og 2007	33
2.33. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og aktive, etter kjønn. 6-15 år. 2004 og 2007	34
2.34. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alle. Alder 6-15 år. 2004 og 2007	35
2.35. Antall ganger de aktive har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2007	35
2.36. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter bostedets sentralitet. Alle og aktive. Alder 6-15 år. 2007	36
2.37. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter foreldres utdanning. Alle. Alder 6-15 år. 2007	36
2.38. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alle i alder 6-15 år. 2007	37
2.39. Andel som har vært aktive i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden, etter hvilke andre grener de har vært aktive i siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	38
2.40. Antall typer fysisk aktivitet man har deltatt i siste 12 måneder, blant alle og etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007	39
2.41. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2007	39
2.42. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter bostedsstrøk og landsdel. Alder 16-79 år. 2007	40
2.43. Deltakelse i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden blant dem som har deltatt i 1, 2 og 3 grener siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	40
2.44. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, 2001 ¹ , 2004 og 2007. Alder 16-79 år. Prosent	41
2.45. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, etter om de har vansker med å delta i fritidsaktiviteter, fordelt på kjønn og alder. Alder 16-66 år. 2007. Prosent	42
2.46. Antall ganger trent med jogging, sykling og rask tur til fots blant dem som har trent på treningsstudio siste 12 måneder og dem som ikke har det. Personer som trener minst en gang i måneden. 2007.	42
2.47. Utgifter i kr til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, blant dem som trener minst en gang i måneden og blant dem som har slike utgifter i løpet av et år. Alder 16-79 år. 2004 og 2007	43
2.48. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, dem som trener minst en gang i måneden og dem som har hatt utgifter, etter ulike bakgrunnsvariabler, alder 16-79 år. 2007. Norske kroner	43
2.49. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder i forhold til hvor mye man trener, kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007. Norske kroner	45
2.50. Utgifter i kr til trening blant dem som trener minst en gang i måneden 6-15 år. 2004 og 2007	46
2.51. Andel som har under 4 km og under 25 km til ulike anlegg. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	47
2.52. Andel som har under 25 km til ulike anlegg, etter bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	48
2.53. Andel som har under 4 km til ulike anlegg, etter bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	48

2.54. Andel som har under 4 km og under 25 km til ulike anlegg i 2004 og 2007. Alder 6-15 år Prosent.....	49
2.55. Andel som har under 25 km til ulike anlegg, etter bostedets sentralitet. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent	49
2.56. Andel som har under 4 km til ulike anlegg, etter bostedets sentralitet. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent	49
2.57. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent.....	50
2.58. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2007. Prosent.....	50
2.59. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder, etter alder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent.....	51
2.60. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007.....	51
2.61. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent	52
2.62. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt anlegg siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent.....	52
2.63. Andel av de som bor under 25 km unna som har brukt ulike anlegg siste 12 måneder, etter kjønn og alder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent.....	53
2.64. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007.....	53
2.65. Antall ganger de som bor under 25 km unna et anlegg har brukt disse tilbudene siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent	54
2.66. Avstand til nærmeste gang-/sykkelvei. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent	54
2.67. Avstand til nærmeste gang-/sykkelvei etter bosted. Alder 16-79 år. 2007. Prosent.....	54
2.68. Andel som har mindre enn 200 meter til nærmeste gang-/sykkelvei, etter bosted. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent.....	55
2.69. Hvor ofte gang/sykkelvei brukes. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent	55
2.70. Hvor ofte gang-/sykkelvei brukes etter kjønn, alder og bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	55
2.71. Andel som bruker gang-/sykkelvei daglig eller hver uke etter kjønn, alder og bosted. Alder 16-79 år. 2001, 2004 og 2007. Prosent	56
2.72. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent	56
2.73. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter alder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent.....	57
2.74. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2007. Prosent	57
3. Idrett og organisasjonsdeltakelse	
3.1. Andelen som er medlem i idrettslag, etter kjønn og alder 1991, 2001, 2004 og 2007. 16-79 år. Prosent.....	58
3.2. Andelen medlemmer i idrettslag som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive i 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent.....	58
3.3. Andelen som er medlem i idrettslag, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2007 Prosent.....	59
3.4. Andelen som har utført gratisarbeid for idrettslag totalt siste 12 måneder blant alle, blant medlemmer av idrettslag og blant ikke-medlemmer, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007	60
3.5. Andelen som har utført ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, blant alle, blant medlemmer av idrettslag og blant dem som ikke er medlemmer. Alder 16-79 år. 2007	60
3.6. Andelen som har utført gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, blant medlemmer av idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. 1997 og 2007	61
3.7. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, alle og etter medlemskap i idrettslag. Alder 16-79 år. 2007	61
3.8. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder blant dem som har utført gratisarbeid, etter medlemskap i idrettslag. Alder 16-79 år. 2007.....	61
3.9. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, etter familiefase. Alder 16-79 år. 2007	62
3.10. Antall timer brukt på gratisarbeid for idrettslag totalt siste 12 måneder blant alle, blant medlemmer av idrettslag og blant ikke-medlemmer, etter kjønn og alder. 2007.....	62
3.11. Antall timer brukt på ulike typer gratisarbeid for idrettslag siste 12 måneder, blant medlemmer av idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. 1997 og 2007	63
3.12. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag. Alder 16-79 år. 1997, 2001 2004 og 2007. Prosent.....	63

3.13. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. Prosent.....	64
3.14. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	64
3.15. Andel deltakere utenom idrettslag som hovedsakelig deltar sammen med andre. Alder 16-79 år. 1997, 2001 og 2004 ¹ . Prosent	65
3.16. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent ..	65
3.17. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder og brutto husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2007. Prosent	66
4. Friluftsliv	
4.1. Antall ganger i noen ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder i 1970, 1997 og 2001, 2004 og 2007. 16-74 år. Prosent	67
4.2. Prosentandel som har vært med på ulike friluftslivsaktiviteter etter kjønn, alder 16-74 år. 1970-2007	67
4.3. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007. Prosent	68
4.4. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent.....	69
4.5. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 16-79 år. 2004 og 2007. Prosent.....	70
4.6. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter til sammen, etter husholdningsinntekt og bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 2007.....	71
4.7. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	72
4.8. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 1997, 2004 og 2007. Prosent	72
4.9. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent.....	73
4.10. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2004 og 2007. Prosent.....	73
4.11. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2004, 2007. Prosent	74
4.12. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2007. Prosent	74
4.13. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. 2007. Prosent.....	75
4.14. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 6-15 år. 1997, 2004 og 2007.....	75
4.15. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004 og 2007	76
4.16. Prosentandel som er med på turer og gjennomsnittlig antall turer til fots, på ski og i alpinanlegg, etter tilgang til hytte, blant unge og eldre og blant dem med lav og høy utdanning. 2007.....	76
4.17. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1991, 2001, 2004 og 2007. Prosent	77
4.18. Andelen medlemmer i friluftslivsorganisasjoner som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	77
4.19. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år 2007. Prosent	77
5. Bruk av kultur- og medietilbud	
5.1. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall besøk blant alle og blant besøkende 1997 og 2007. 16-79 år	79
5.2. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 16-79 år. 2007. Prosent	80
5.3. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2007. Prosent	80
5.4. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter utdanning og husholdnings-inntekt. 16-79 år. 2007. Prosent	81
5.5. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, ett kjønn og alder. 16-79 år. 2007. Prosent	81
5.6. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007. Prosent	82
5.7. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2007. Prosent.....	83
5.8. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2007. Prosent	84

5.9. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007. Prosent	84
5.10. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2007. Prosent	85
5.11. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2007. Prosent	85
5.12. Avstand til nærmeste kino, folkebibliotek og museum. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	86
5.13. Andel som har vært på kino, folkebibliotek og museum siste 12 måneder og antall besøk blant alle og blant besøkende, etter avstand til nærmeste tilbud. Alder 16-79 år. 2007	86
5.14. Avstand til nærmeste kino, folkebibliotek og museum. Alder 6-15 år. 2007. Prosent ..	86
5.15. Andel som har vært på kino, folkebibliotek og museum siste 12 måneder og antall besøk blant alle og blant besøkende, etter avstand til nærmeste tilbud. Alder 6-15 år. 2007	87
5.16. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, alle og etter kjønn. 16-79 år. 2007	87
5.17. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter alder. 16-79 år. 2007.....	87
5.18. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2007.....	88
5.19. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter kjønn, alder, foreldrenes utdanning, husholdningsinntekt før skatt, sentralitet og landsdel, 6-15 år. 2007.	88
5.20. Andelen som er medlem i musikkforening osv., etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	89
5.21. Andelen medlemmer i musikkforening osv. som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004 og 2007. Prosent	89
5.22. Andelen som er medlem i musikkforening osv., andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2007. Prosent.....	90
5.23. Prosentandel brukere og timer brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 16-79 år. 2007.....	90
5.24. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter alder. 16-79 år. 2007. Timer...	91
5.25. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 16-79 år. 2007. Timer.....	91
5.26. Andel som har brukt tid på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 6-15 år. 2007	91
5.27. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn, alder, sentralitet og husholdningsinntekt før skatt og landsdel, 6-15 år. 2007. Timer	92
6. Kultur, mediebruk og fysisk aktivitet i sammenheng	
6.1. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer TV-seing per uke. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	93
6.2. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer PC-bruk i fritiden per uke. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	94
6.3. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall bøker lest i fritiden siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	94
6.4. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer TV-seing per uke. Alder 6-15 år. 2007. Prosent	94
6.5. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer PC-bruk i fritiden per uke. Alder 6-15 år. 2007. Prosent	95
6.6. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall bøker lest siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent.....	95
6.7. Gjennomsnittlig antall bøker lest siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall timer TV-seing per uke, etter hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 16-79 år. 2007	95
6.8. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	96
6.9. Hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden, etter hvor mange ganger man har brukt ulike kulturtilbud totalt siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	96
6.10. Andel som har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden de siste 12 måneder, etter antall ganger på kulturtilbud siste 12 måneder. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	96
6.11. Antall typer fysisk aktivitet man har deltatt i sett i forhold til antall besøk på kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2007.....	97
6.12. Gjennomsnittlig antall bøker lest siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall timer TV-seing per uke, etter hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 6-15 år. 2007	97

6.13. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet. Alder 6-15 år. 2007. Prosent.....	98
6.14. Andel som har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden de siste 12 måneder i 2004 og 2007, etter antall kulturaktiviteter totalt. Alder 6-15 år. Prosent	98
6.15. Hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden, etter hvor mange ganger man har brukt ulike kulturtilbud totalt siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2007. Prosent	98
6.16. Antall typer fysisk aktivitet deltatt i siste 12 måneder i forhold til besøk på antall kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. Alder 6-15 år	99

Vedlegg

v4.1. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på fottur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på fotturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. 16-79 år. 2007	101
v4.2. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på skitur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på skiturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007	102
v4.3. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på tur med kano/kajakk/robåt og tur med motor- eller seilbåt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007	103
v4.4. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på bær- eller sopptur, fisketur og jakt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007	104
v4.5. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har badet i salt- eller ferskvann, vært på sykkeltur og spasertur siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007	105
v4.6. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på ridetur i naturomgivelser, på tur med skøyter på islagt vann eller vassdrag og har kjørt i alpinanlegg siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2007	106
v4.7. Prosentandel som har vært på ulike fritidsturer siste 12 måneder, antall turer blant alle og blant de aktive. 16-74 år. 1970, 1974, 1982, 1997, 2001, 2004 og 2007	107
v4.8. Prosentandel som har vært med på ulike friluftaktiviteter etter alder. Alder 16-74 år. 1970-2007	108